

Wacław Iszkowski

**Historia Cebitu
z polskiej perspektywy**

1986 - 2018

© 2019, Waław Iszkowski
Redakcja: Waław Iszkowski

Opracowano na podstawie materiałów własnych, archiwów Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji, materiałów Ministerstwa Gospodarki, Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, artykułów zamieszczonych w sieci oraz materiałów od osób prywatnych.

Znaki towarowe, logotypy i inne symbole związane z prezentowanym tematem pochodzą z sieci oraz innych materiałów – tutaj są traktowane, jako cytaty ilustrujące materiał. Zdjęcia pochodzą z archiwum Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji oraz materiałów Ministerstwa Gospodarki i Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, z archiwum Krzysztofa Żuka oraz mojego własnego, a także z Wikipedii oraz z innych źródeł – i są według posiadanej wiedzy w domenie publicznej lub też została wyrażona odpowiednia zgoda na ich wykorzystanie. Jeżeli ktoś stwierdza możliwość naruszenia czyichś dóbr z tytułu prawa autorskiego lub prawa do wizerunku, proszę o pilny kontakt na mejl: kontakt@iszkowski.eu

Zezwala się na korzystanie z treści tego opracowania z podaniem źródła z zastrzeżeniem do materiałów graficznych, które mogą podlegać ostrzejszym zastrzeżeniom.

Spis treści

Przedmowa	5
Wstęp.....	7
1. Historia pierwszych 10 lat targów CeBIT	9
2. PIIT po raz pierwszy wchodzi na CeBIT	17
3. PIIT po raz drugi wchodzi na targi CeBIT	41
4. Polska Partnerem targów CeBIT	59
5. Lista polskich wystawców targów CeBIT	93
6. Podsumowanie obecności na Cebicie	109
7. CeBIT – nieco od kuchni	115
8. CeBIT – studium przypadku	123
9. Przypisy	133

Przedmowa

*[tu miała być przedmowa Prezesa PIIT,
ale jeszcze nie została przygotowana]*

Wstęp

Po 33 latach zakończyła się historia Targów CeBIT w Hanowerze. Edycja w czerwcu 2018 roku była ostatnią – targi Cebit 2019, z powodów finansowych i z braku odpowiedniej liczby wystawców, odwołano.

Historia Targów CeBIT jest historią rozwoju teleinformatyki na Świecie i w szczególności w Europie. Również my z polskich firm teleinformatycznych oraz z Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) uczestniczyliśmy w historii tych targów. Ponad 500 polskich podmiotów, jako ponad 900 wystawców brało w nich udział. Warto spojrzeć na nie też z naszej perspektywy.

Znacząca treść tego opisu pochodzi z moich wspomnień, ale też wiele faktów przypominałem sobie ze źródeł, które zamieszczam w przypisach. W opisie kolejnych targów CeBIT skupiałem się na ich organizacji oraz przebiegu – pomijałem opisy prezentowanych na targach produktów oraz rozwiązań teleinformatycznych. To można znaleźć w tekstach z przypisów, a praktycznie jest to wszystko, co oferowała teleinformatyka w tych latach.

Głównym motywem tego opisu jest poszukiwanie odpowiedzi, co spowodowało taki sukces Cebitu, a potem jego upadek. W znacznym stopniu to samo spotkało większość inne, mniejsze targi – również w Polsce. Istotnym jest też pokazanie motywacji obecności polskich firm na tych targach oraz wpływu na ich dalsze losy.

Podziękowanie

Wyrażam tutaj podziękowanie następującym osobom, które dokonały w tym tekście poprawek i uzupełnień oraz wspomogły mnie swoimi materiałami: Paniom Marzennie Gurgul, Magdzie Kamińskiej oraz Panom Sebastianowi Christowowi, Jerzemu Dryndosowi, Aleksandrowi Frydrychowi, Andrzejowi Jabłońskiemu, Markowi Manieckiemu, Jerzemu Nowakowi, Wiesławowi Paluszyńskiemu oraz Krzysztofowi Żukowi.

Proszę też czytelników o opinie, uwagi, komentarze oraz uzupełnienia.

Wacław Iszkowski

Warszawa, we wrześniu 2019 roku

1. Historia pierwszych 10 lat targów CeBIT

Targi Hanowerskie od 1950 roku wydzieliły obszar wystawy technik biurowych, który szybko powiększał się z liczbą wystawców. W 1970 roku oddano nową halę nr 1 o nazwie CeBIT (Centrum der Büro und InformationsTechnik) o pow. ok. 130 tys. m², która do 2007 roku była największą halą wystawową w Europie. Koszty budowy tej hali zostały pokryte przez firmy, które ulokowały w niej swoje stałe pawilony wystawowe. Niebawem i ta hala razem z udostępnieniem innych hal nie mogła pomieścić wszystkich chętnych wystawców Cebitu. W 1985 roku zdecydowano o wydzieleniu tematyki Cebitu w osobne targi odbywające się w marcu, miesiąc wcześniej przed Targami Hanowerskimi [1].

CeBIT'86 (12 - 16 marca)

Odnotował już ponad 300 tys. zwiedzających – średnio 60 tys. dziennie. Było ok. 1400 wystawców. Najważniejszą firmą była Olympiawerke z maszyną do przetwarzania danych [2, 3].

CeBIT'87 (4 do 11 marca)

Odwiedziło ponad 400 tys. zwiedzających. Zwiększenie powierzchni do ok. 300 tys. m² nie wystarczyło na przyjęcie wszystkich chętnych ponad 2200 wystawców. Wśród nich pojawili się bardzo aktywni wystawcy z Da-

leckiego Wschodu oraz USA. Między innymi byli też pojedynczy wystawcy z krajów RWPG – z Polski był tylko Metronex z prezentacją drukarek [4].

CeBIT '88, '89

Odbywały się w atmosferze znaczących zmian geopolitycznych w Europie i odnotowywały rosnące liczby wystawców oraz zwiedzających.

CeBIT'90

Zgromadził ponad 530 tys. zwiedzających. Oficjalnym partnerem targów było USA. Liczba wystawców wzrosła do 4553 firm, w tym 1772 zagranicznych z 45 krajów – z Polski była jedna firma [5].

Z kilku miast w Polsce organizowano wyjazdy do Hanoweru na zwiedzanie Cebitu. Nocnym autokarem dojeżdżano rano na Targi i po całodziennym zwiedzaniu nocą wracano do Polski. Było to męczące, ale tanie rozwiązanie. Podobno w jednym z autokarów z Katowic widziano prezesa Janusza Filipiaka. Tego typu wyjazdy organizowano również w następnych latach.

CeBIT'91 (13-20 marca)

Targi odwiedziło ponad 560 tys. osób – średnio 70 tys. dziennie. Zjednoczenie Niemiec zmieniło też relacje gospodarcze – wiele firm przechodziło reorganizacje włączając w swoje struktury firmy eneradowskie. I chociaż partnerem Cebitu był tym razem Hongkong, to nowa sytuacja polityczna i gospodarcza w Europie skłaniała do poważnych analiz i dyskusji głównie na tematy europejskie. Odbywały się one w Centrum Kongresowym zlokalizowanym na terenie targowym. Ponad 150 imprez – kongresów, konferencji, seminariów oraz tematycznych

ekspozycji kreowało nowe spojrzenie na wykorzystanie informatyki w nowej europejskiej gospodarce.

Targi CeBIT stały się już największą na świecie pod względem powierzchni, liczby wystawców oraz liczby zwiedzających międzynarodowa impreza informatyczna, ale też w znaczącym stopniu pozostała lokalna – niemiecka. Tak duże rozmiary imprezy zaczęły ograniczać możliwości spokojnego oglądu prezentowanych ofert jak i kontaktów biznesowych. Nie było takiej wytrzymałości fizycznej, aby było możliwe, nawet w kilka dni poznać większą część nowości informatycznych oraz spokojnie porozmawiać z wszystkimi wybranymi firmami.

Również infrastruktura miasta Hanower z coraz większymi trudnościami obsługiwała taką liczbę przyjezdnych. Nie było odpowiedniej liczby hoteli oraz restauracji. Ograniczona, chociaż znaczna, była baza noclegów w domach prywatnych. Pojawiły się problemy transportowe, logistyczne oraz trudności w dojeździe i w powrocie z terenów targowych. Zarząd Deutsche Messe oraz Zarząd miasta Hanower musiały podjąć szybkie działania i poprawić infrastrukturę. Mówiło się też o podziale Targów CeBIT na mniejsze, wyodrębnione tematycznie, targi [6].

CeBIT'92 (11 - 18 marca)

Targi odwiedziło 650 tys. osób – średnio ponad 80 tys. osób dziennie plus 80 tys. obsługi stoisk i infrastruktury targowej. W 21 halach było 5040 wystawców, w tym 1921 zagranicznych. Partnerem Cebitu była Finlandia i Norwegia.

Najwięcej wystawców było z USA oraz z Tajwanu. Z krajów Europy Środkowo-Wschodniej było tylko po kilka firm – z Polski po raz trzeci miało nie być nikogo. Jedynie na bezpośrednie zaproszenie, opłacone przez organizatorów targów, pojawiły się 4 firmy z Polski.

CeBIT 1992	Autocomp Electronic	Elektrim SuperMemo World
-------------------	---------------------	-----------------------------

UWAGA: *Lista firm i podmiotów na każdym z Cebitów, podana w ramkach, została ustalona na podstawie niepełnych danych źródłowych, dlatego może być też niepełna oraz mogą być błędy. Pełniejszy opis wszystkich firm i podmiotów jest podany w rozdziale 5.*

CeBIT'93 (24 - 31 marca)

Targi odwiedziło 660,7 tys. gości. W 22 halach było 5614 wystawców z 50 krajów – ograniczenia infrastruktury dawały się odczuć coraz poważniej. Oficjalnym partnerem Cebitu był region gospodarczy Europy Środkowo-Wschodniej. W imieniu tych krajów, wspólnie z kanclerzem Helmutem Kohlem, Targi otwierała i przemawiała pani premier Hanna Suchocka [7].

W hali 6 była wspólna ekspozycja dla: Czech, Polski, Słowacji, Węgier, w której Krajowa Izba Gospodarcza (KIG) zorganizowała punkt informacyjny z przedstawicielami ministerstw oraz ośrodków akademickich i Polskiego Towarzystwa Informatycznego (PTI) o inwestycjach i osiągnięciach naukowych w Polsce. Na zlecenie Ministerstwa Współpracy Gospodarczej z Zagranicą i z ich dofinansowaniem 500 mln zł (były to stare złote), KIG również przygotował wspólne stoisko dla 12 firm. W innych halach własne stoiska miało jeszcze 18 polskich firm, a 7 wystawiało się, jako partnerzy nas stoiskach firm amerykańskich korporacji. Między innymi na targach wystawiały się firmy:

CeBIT 1993	KaNET	SuperMemo World
AutoComp Electronic	Maszachaba	Uniplex
BiTTLab	MicroMade	Uniw. Łódzki
CompArt	Multitrade	Uniw. Gdański
ComPol	Progen	WAT
Elektrim	Prokom	Vadim
IPC	Solid Consult	Wimal

Po południu, po odwiedzeniu razem z Kanclerzem stoisk firm z Europy Wschodniej premier Hanna Suchocka miała konferencję prasową na jednym z polskich stoisk. Między innymi stwierdziła tam, że - *czasami trzeba zna-*

leżeć się w Hanowerze, żeby móc się zorientować, jak ważne i nowoczesne rzeczy robione są w Polsce. Jest to poziom porównywalny z tym, co robią firmy światowe, a Polacy zdobywają nagrody zagraniczne [8].

W Międzynarodowym Forum „^[Poor⁹] Business with Eastern Europe” wzięło udział kilku prelegentów z Polski – z IDG, PTI, Ministerstwa Przekształceń Własnościowych, Instytutu Kształcenia Kadr Informatycznych oraz Akademii Ekonomicznej z Poznania.

W opiniach po targach podkreślano dobre przemówienie pani Premier, pozytywne przesłania w przemówieniu Kanclerza [10], dobrą organizację stoisk, dużą aktywność firm i prelegentów, ale też stwierdzono, że oprócz pojedynczych efektów dla firm, trudno oczekiwać jeszcze od Niemców większej aktywności w inwestowaniu i współpracy.

*Reklama zamieszczona w
czasopiśmie Informatyka*

Ja bym jeszcze dodał do tego, że niepotrzebnie utrwalono pojęcie Eastern Europe dla naszych krajów, bo geograficznie i logicznie rzecz ujmując, to

Czechy, Polska, Słowacja i Węgry oraz Litwa, Łotwa i Estonia leżą w Europie Centralnej (tak jak jest widziana Finlandia) – a to przypisanie nam wschodniego położenia w Europie oddziałuje negatywnie na biznes w tych krajach jeszcze dzisiaj.

W polskiej prasie komputerowej, w *Informatyce*, pojawiły się reklamy Targów CeBIT. Wyraźnie zwiększyła się też liczba odwiedzających z Polski [11].

CeBIT'94 (16 - 23 marca)

Mimo znacznego załamania się światowej koniunktury gospodarczej, w tym również kondycji finansowej wielu czołowych firm przemysłu komputerowego, zgłosiło się 5850 wystawców z 54 krajów na 312 tys. m² powierzchni wystawowej. Targi odwiedziła podobna rekordowa liczba 675 tys. gości, w tym ponad 100 tys. z zagranicy. Wśród zwiedzających było tylko 8% kobiet [12,13,14].

W dniu 18 października 1993 roku, rząd Hanny Suchockiej wskutek nieuzyskania wotum zaufania upadł. Nowy premier Waldemar Pawlak tworząc nowy rząd nie bardzo miał głowę do udziału w Targach CeBIT'94. KIG zamierzała zorganizować wspólne stoisko i poszukiwała dofinansowania, ale nie doszło do realizacji tych zamierzeń. Organizatorzy targów dla firm z Europy Wschodniej oferowali tańsze stoiska w West-East Meeting Point. Dwie firmy Akrem Software i Solid Consult otrzymali stoisko za darmo z tytułu zdobycia miejsca w finale konkursu Software for Europe [15]. Ciekawa była też oferta firmy SuperMemo World [16]:

CeBIT 1994

Akrem Software

Autocomp Electronic

Compol

Solid Consult

SuperMemo World

Uniw. Łódzki

Vadim

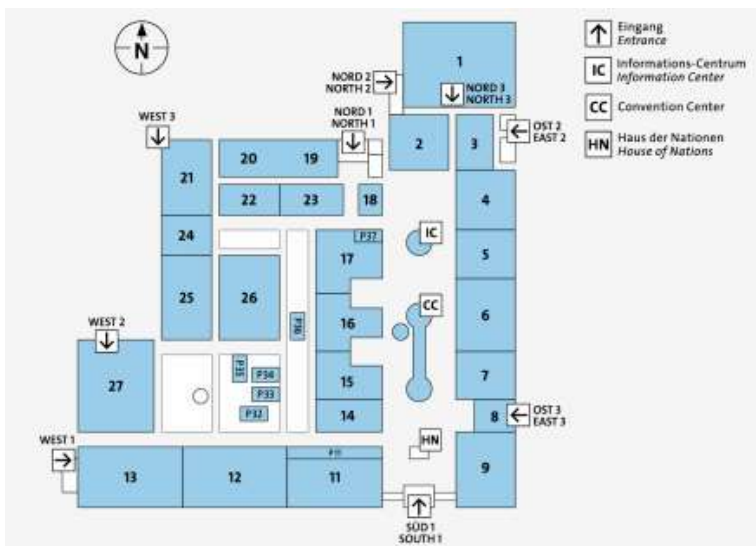
WAT

W Centrum Kongresowym została zorganizowana impreza CHANCEN (SZANSE) 2000, której tematem było zastosowanie komputerów w ochro-

nie środowiska. Było to miejsce spotkań, dyskusji, konferencji, seminariów i prezentacji.

Miasto Hanower oraz Zarząd Targów w tych latach wiele zrobili dla usprawnienia infrastruktury. Powiększono bazę noclegową o nowe miejsca zakwaterowań z bardzo sprawnym systemem rezerwacji, które zlokalizowano również do 100 km wokół Hanoweru – w Bremie, Bielefeld oraz w Gasthausach w Górach Hartzu z dojazdem na teren targowy w przeciągu 1,5 godziny pociągiem lub autokarem. W mieście zmodernizowano komunikację i z Hauptbahnhof na Messe/Nord można było dotrzeć w 20 minut tramwajem, będącym w centrum metrem. Trójczłonowy skład zabierał do 450 osób. Wokół terenu targowego zorganizowano parkingi na 50 tys. samochodów. Autostrada przebiegająca obok terenów targowych rano na wszystkich pasach z obu stron miała tylko kierunek na targi, a po południu z targów.

Na samym terenie targowym wybudowano nowoczesną halę 2, połączono wszystkie hale osłoniętymi korytarzami (w marcu bywało tam czasem chłodno) oraz uruchomiono wewnętrzną komunikację autobusową. Zwiększono liczbę miejsc w restauracjach.

*Plan terenu Targów Hannover Messe (zajmuje obszar ok. 1 km²)
[ze strony CeBIT.de dla potrzeb wystawców]*

Przedstawienie skróconej historii rozwoju pierwszych 10 lat Targów Ce-BIT miało pokazać, do jak silnego i już dobrze zorganizowanego grona chcieliśmy dołączyć. Organizatorzy oraz wystawcy mieli już wypracowane zasady i reguły postępowania, nie zawsze jednoznacznie zapisane. Firmy, działające od lat w świecie zachodniej gospodarki rynkowej miały dobrze określone procesy biznesowe.

A wielu z nas dotychczas nawet nie miało szansy na zwiedzanie tych targów – z braku dostępu do paszportu, wizy oraz odpowiednio wystarczającej kwoty marek. I teraz z nowymi, często dopiero, co powstałymi firmami prywatnymi, uczącymi się od podstaw zarządzania, marketingu oraz sprzedaży w codziennym działaniu, wchodziliśmy na ten mało nam znany teren z oczekiwaniami sukcesu. Było to znaczące wyzwanie.

2. PIIT po raz pierwszy wchodzi na CeBIT

Jest rok 1993. W Polsce już od kilku lat mamy organizowane imprezy targowe. W ostatnich trzech latach odbywały się już one w tonacji zachodniej z kilkoma polskimi oddziałami korporacji amerykańskich. Do tego dołączało kilkadziesiąt firm polskich, mających się już czymś pochwalić.

Tak prezentował się Infosystem w Poznaniu, KomputerExpo w Warszawie, SoftTarg w Katowicach, Baltcom w Gdańsku oraz InfoFestiwal w Krakowie. Frekwencja zwiedzających w tych latach było spora – wszak wielu nowych potencjalnych klientów chciało najpierw obejrzeć i nieco się poduczyć *informatyki* przed złożeniem zamówienia na nowe komputery czy systemy. Ale byli to tylko odwiedzający z Polski. Międzynarodowość tych targów często polegała na tym, że było kilka firm zagranicznych – coraz częściej z własnym polskim oddziałem.

Jeszcze istniały ograniczenia COCOM-u i nawet korporacje zachodnie, już mające oddziały w Polsce, nie mogły sprowadzić do Polski najnowszych produktów. Często też nie opłacało się ściągać większych systemów tylko na targi w Polsce – wygodniej było poważnie rokujących klientów zaprosić na swój koszt na targi CeBIT. Nieliczni, odwiedzający CeBIT opisywali obejrzone tam ciekawe rozwiązania informatyczne, ogrom potencjalnych ofert mogących spełnić dowolne wymagania oraz atmosferę rzeczywistego znaczenia rozwoju informatyki. Dla kilku, a może kilkunastu firm mogłoby to być nowe wyzwanie do zmierzenia się z nowym rynkiem.

Trzeba było przyjrzeć się tym wyzwaniom.

CeBIT'93 (24 - 31 marca)

Dla mnie miał to być pierwszy kontakt z targami CeBIT. Pracując w polskim oddziale firmy Digital Equipment Corporation mieliśmy w trójkę po-

jechać samochodem do Hanoweru na targi, gdzie jeden z nas był umówiony z polskim poważnym klientem na stoisku Digitala. Przejęty, przygotowywał się do wyjazdu, dokonując również przeglądu wypożyczonego z Avisa samochodu Ford Sierra. Wyruszyliśmy późno po południu, mając w planie dotarcie do Hanoweru tego samego dnia – ponad 800 km w jakieś 10 godzin – autostrady A2 jeszcze w Polsce nie było.

Do Świecka dotarliśmy późno wieczorem, a tam na granicy korek i samochody osobowe były kierowane na przejście graniczne w Słubicach. Dotarliśmy tam i po długim staniu w kolejce do odprawy około 3 rano stanęliśmy już przed niemieckim Grenzsoldatem. Tuż przed tym, jeden z kolegów stwierdził, że jego paszport jest ważny tylko do jutra – zaczął się zbierać do wysiadania. A Grenzsoldat w tym momencie zaczął kopać w naszą przednią tablicę rejestracyjną – okazało się, że jest cała połamana. Nasz kolega przygotowując samochód do drogi, zapomniał, że wcześniej w jakiejś zaspie rozwalił tę tablicę. Zostaliśmy zawróceni z granicy – z taką tablicą jazda verboten.

Zaczęliśmy poszukiwać możliwości naprawy tablicy, ale nie było to w nocy możliwe, a zaproponowane przez kolegę skręcanie jej drutem mogłoby się źle dla nas skończyć. Koledze mającemu spotkanie z klientem zaproponowaliśmy podrzucenie do Rzepina na nocny pociąg do Berlina. Mieliśmy sporo marek – karty nie były jeszcze powszechnie używane. Niestety bał się sam podróżować po Niemczech. Koniecznie chciał skręcać drutem tablicę. Wreszcie udało się go przekonać do powrotu do Warszawy. Do Poznania wracaliśmy 40 km/godz., bo na drodze był lód, a sierra miała napęd na tył - o zimowych oponach nikt jeszcze nie słyszał. Dotarliśmy do hotelu w Poznaniu, poszliśmy spać, a rano do Warszawy. CeBIT'93 został odfajkowany. I nawet nie słyszałem o obecności pani Premier na tych targach.

Tu warto dodać, że w styczniu 1993 podczas targów KomputerExpo została powołana Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) z wyborem Rady Izby i Prezesa Wacława Iszkowskiego na dwuletnią kadencję.

CeBIT'94 (16 - 23 marca)

Zostałem wydelegowany, jako przedstawiciel Digitala Polska na stoisko Digital Deutschland na Targach CeBIT na cały okres 8 dni trwania targów. Do Hanoweru udałem się samochodem – już bez przygód dotarłem do wskazanego zakwaterowania w mieszkaniu jakiejś Frau.

Codziennie rano po śniadaniu (było inklusive) jechałem samochodem do Arbeitu na stoisku Digitala. Było ono w hali nr 1, a jego bezpośrednią obsługą oraz w zapleczu zajmowało się prawie 2 tys. pracowników. Codziennie rano przed otwarciem targów odbywały się odprawy obsługi. Rozdzielane były grafiki zadań na dany dzień. Świątowano uzyskane rezultaty – interesujące kontakty i podpisane kontrakty z dnia poprzedniego. Podnoszono morale i motywacje personelu do wyętej pracy, która była męcząca w ciągłym hałasie i stresująca w nawiązywaniu relacji biznesowych. Były też i zadania dla mnie - przygotowanie prezentacji produktów dla potrzeb polskich mediów, a szczególnie dla telewizji, aby mogli zrobić dobre ujęcia serwerów i ekranów z dużych monitorów oraz organizowanie specjalnych wizyt na stoisku delegacjom naszych klientów z Polski. Szczególnym zainteresowaniem cieszył się wysokowydajny serwer z 64-bitowym procesorem Alpha dla obsługi sieci Novell. Niestety Digital nie chciał go sprzedawać do Polski.

Samarytańską pomocą było też wyłapywanie z przepływającego obok stoiska tłumu, polskich zwiedzających – mocno zmęczonych, którym trzeba było dać posiedzieć w kafejce Digitala, ratując ich kawą, drinkiem i jakimś poczęstunkiem. Oczywiście catering zapewniała niemiecka obsługa stoiska – nie wiem czy nam potem do Polski nie przysłała pytania o *cost center*, czyli, na jakie nasze konto mają to zaksięgować.

Miałem też nieco czasu na zwiedzanie targów. Obok były podobnie duże stoiska IBM, HP, Siemens, a w hali 2 nieco mniejsze Microsoftu, Oracle'a, Novella i dalej już setki mniejszych, z czego większość firm niemieckich. Szczególnie przyjazne były stoiska kanadyjskie, gdyż to Kanada była oficjalnym partnerem Cebitu. Tutaj starała się w cieniu rynku USA pokazać

potencjał swojego rynku informatycznego. Jeszcze przed targami wszystkie działy handlowe wszystkich ambasad kanadyjskich w Europie dostały za zadanie promować obecność Kanady na tych targach i zapraszać do zapoznania się z ofertą firm. Również w Polsce Izba i ja pomagaliśmy przedstawicielom Ambasady dotrzeć do polskiego środowiska informatycznego. Przy okazji obejrzałem grupę stoisk zwykłych firm amerykańskich, którzy zajmowali niewielkie stoiska bez jakiegos oszłamiającego wystroju.

Zwiedzając stoiska firm starałem się wychwycić ciekawsze formy marketingu, który głównie polegał na odseparowaniu zwiedzających „odkurzaczy” (targi były ogólnodostępne) od potencjalnych klientów czy też partnerów biznesowych, od których w pierwszym rzędzie starano się uzyskać wizytówki. W tym celu były konkursy – po wrzuceniu *business card* było losowanie jakiegoś gadżetu. Prawo do wysłuchania prezentacji uzyskiwało się po oddaniu wizytówki. A Novell na stoisku miał ogromne pudło wzorowane na znanym nam pudełku z opakowania jego produktów. Z jednej strony tego pudła było wejście, do którego ustawiała się kolejka chętnych do zaglądnienia do środka tej konstrukcji. Było to możliwe po oddaniu wizytówki, po czym wchodziło się do ciemnego korytarzyka, po którym ostrożnie, aby nie podeptać poprzednika przesuwano się do przodu licząc na jakieś atrakcje – atrakcją było wyjście z tego pudła. Ciekawe, że wychodzący nie uprzedzali tych z kolejki wejściowej, że jest to ściema do zbierania *Visitenkarten*.

Przy oblężonych tłumem zwiedzających, kolorowych mrugających, wyświetlających i głośnych stoiskach trudno było wyłuskać z tłumu tych, na których by firmie szczególnie zależało. W zasadzie gości stoiska należało zaprosić znacznie wcześniej przed targami, umawiając ich na określony dzień i godzinę oraz identyfikowaną z nazwiska osobą.

W stoiskach firm prezentujących komputery, laptopy oraz monitory i inne urządzenia cyfrowej, główną informacją był znak „Energy Star” oznaczający, że ten sprzęt zużywa minimalne ilości energii, a dokładniej przełącza się do stanu „stand by”, gdy nie jest używany.

Spacerując między stoiskami uświadomiłem też jak mało wiemy o wysiłku projektantów – inżynierów i programistów - tych, których efekty pracy są tutaj promowane, starając się zwrócić naszą uwagę. Na jednym ze stoisk był ekran złożony z 36-ciu 20” monitorów typu 4:3, tworzący ekran o powierzchni $1,83 \cdot 2,43 = 4,457 \text{ m}^2$ wyświetlający obrazy w całości lub ich wielokrotności w dowolnych układach. Wtedy to była nowość - dzisiaj jest to standard i to na 1081 m^2 ekranie LEDowym z One Time Square [17].

Zagadnąłem siedzącego w kącie stoiska młodego człowieka o złożoność programu sterującego tym multimonitorem. Chłopak się rozpromienił i zaczął mi pokazywać fragmenty programu napisanego w C – wymienialiśmy uwagi z godzinę. Program był rzeczywiście bardzo złożony i wymagał wielu godzin opracowywania – a zwiedzający mijali obojętnie tę nowość.

Starąłem się też znaleźć stoiska polskich firm – według katalogu powinno ich aż 15. Znajdowałem je przeważnie gdzieś w odległej hali z boku od głównego chodnika. Z paroma wyjątkami, na pozostałych obsługa siedziała smętnie za dużą ladą, sącząc przydziałowy koniak. Po dwóch, trzech dniach nie było już żadnego entuzjazmu do poszukiwania sukcesów z pobytu na Targach. Natknąłem się też na puste miejsce z wiszącym napisem POLENKIG – widać tu miało być stoisko informacyjne Krajowej Izby Gospodarczej, ale coś nie wyszło.

Pewnego dnia, po zaparkowaniu i przejściu na wiadukt nad autostradą prowadzący do hal targowych, obejrzałem się na parking. W chłodnym ostrym marcowym porannym słońcu z parkujących samochodów wychodzili elegancko ubrane panie i panowie – obsługa stoisk. Gromadząc się w coraz większe strumienie osób, dążyli do wejścia, gdzie tłocząc się przed bramą pokazywali swoje Ausweisy – w tym momencie zobaczyłem pierwszą scenę z filmu „Ziemia Obiecana” [18], gdzie w porannym słońcu robotnice i robotnicy pojedynczo, a potem grupkami zmierzali do bramy fabryki (dzisiaj jest to brama Manufaktury w Łodzi) tłocząc się przed nią. Zobaczyłem nową *ziemię obiecaną* z końca XX wieku.

Tego dnia postanowiłem, jako Prezes PIIT, zorganizować polskie stoisko na targach CeBIT w 1995 roku.

Przygotowania do CeBIT'95

Po powrocie, po uzyskaniu akceptacji tego pomysłu przez Radę Izby, zaczęliśmy działania. Najpierw jednak trzeba było zarezerwować odpowiednią powierzchnię wystawową. A tu informacja, że owszem można to zrobić, ale na rok 1997.

Dzięki poparciu uzyskanego przez Pełnomocnika Premiera ds. Informatyzacji od premiera Waldemara Pawlaka otrzymaliśmy przyrzeczenie z Ministerstwa Współpracy Gospodarczej z Zagranicą możliwości dofinansowania firm w zakresie wynajęcia powierzchni i budowy stoiska. Po zebraniu

wszystkich faktów o wynajmowaniu powierzchni wystawienniczej na targach CeBIT, z poparciem ich przedstawiciela w Polsce, pojechałem nocnym pociągiem do Hanoweru. Tam w Zarządzie Deutsche Messe AG udało mi się ich przekonać do znalezienia dla Polski powierzchnię 250 m² w hali 6 w niezłym miejscu oraz kilku mniejszych powierzchni w halach tematycznych. Do kraju, nocnym pociągiem, przywiozłem dwa tomy instrukcji oraz formularzy zamówień, jakie należało wypełnić w związku z rezerwacją i organizacją stoiska.

Biuro Izby – Andrzej Pilich, Marzenna Gurgul, Magda Kamińska - rozpoczęło akwizycję firm, a raczej przekonywanie ich prezesów do wzięcia udziału w Targach CeBIT'95. Dość trudno było namówić polskie firmy na zainwestowanie w wystawienie się na tych targach, jak w Polsce jeszcze popyt na sprzęt i usługi informatyczne był wyższy od podaży. Firmom ułatwialiśmy uzyskanie wsparcia finansowego ze strony Ministerstwa Współpracy Gospodarczej z Zagranicą w sumie w wysokości 700 mln starych złotych, z Programu Promocji Polskiego Eksportu EXPROM przypisanego do PHARE. Dostaliśmy też fundusze na promocję polskich firm w Niemczech

z Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit GmbH w wysokości 25 tys. DEM do wykorzystania przez niemiecką a firmę EPR Consult.

Udało się przekonać 20 firm, przy czym każda z nich była skłonna opłacić samodzielnie niewielki skrawek tej powierzchni na swoje stoisko, żądając przy tym całkowitego odseparowania od swoich konkurentów – z Polski. Nie docierały do nich argumenty, że prawdziwymi ich konkurentami jest parę tysięcy firm z innych stoisk. W rezultacie powstał projekt stoiska, będący bastionem obronnym - personel każdego stoiska był oddzielony ściankami od innych stoisk oraz ladą od odwiedzających. Każda firma miała też swoją małą kamerę. Jedynie część informacyjna, obsługiwana przez osoby z PIIT, miała być wspólna. Część powierzchni musieliśmy też oddać – nie mieliśmy na nią pokrycia finansowego.

Sprawami logistycznymi zajęło się Centrum Promocji Informatyki (CPI) z Andrzejem Jabłońskim i Iwoną Nowosielską z zespołem. Współpracowali oni z firmą EXPO-PROMOCJA odpowiadającą za zaprojektowanie i złożenie stoisk. Wymagało to od nich oraz od każdej firmy opanowania transportu na określony czas materiałów do odpowiedniej hali. Do czasu zniesienia unijnej granicy celnej konieczne było dokonanie odprawy warunkowej wszystkich elementów wyposażenia stoiska, a sprzęt techniczny musiał mieć karnety ATA. Było to przedsięwzięcie logistycznie złożone i wymagało na początku zrozumienia opracowanych przez Deutsche Messe AG procedur, które potem okazywały się dobrze przemyślanymi dla prawie równoczesnej instalacji i deinstalacji kilku tysięcy stoisk w kilku halach w krótkim okresie czasu.

Te zespoły – z Biura PIIT oraz z CPI i EXPO-PROMOCJI, coraz bardziej doświadczone, brały potem udział w organizacji i obsłudze polskich ekspozycji na następnych targach CeBIT.

CeBIT'95 (8-15 marca)

Tego roku targi odwiedziła rekordowa (dotychczas największa) liczba 750 tys. osób – średnio 90 tys. osób dziennie. Takich tłumów na żadnych imprezach informatycznych dotychczas nie doświadczyliśmy.

Jako wystawca, dostaliśmy zaproszenie na Galę, tradycyjnie od lat odbywającą się w Hannover Congress Centrum (HCC) wieczorem, przed oficjalnym dniem otwarciem Cebitu. Ogromna sala była wypełniona biznesmenami i z rzadka biznesmenkami. W stałym scenariuszu był występ artystyczny z państwa będącego partnerem Targów. Potem były wystąpienia premiera rządu Dolnej Saksonii lub burmistrza Hanoweru. Następnie prezentację miał przeważnie prezes firmy będącej partnerem technologicznym targów. Potem przemawiał prezydent lub premier z państwa partnerskiego, a po nim głos zabierał kanclerz Niemiec. W tym gronie 2500 uczestników Gali była to znacząca uroczystość. Po tej uroczystości VIP-y udawały się do restauracji na wspólną kolację, a pozostali uczestnicy Gali na bankiet na stojąco, gdzie można było spotkać znajomych z różnych krajów.

Trzeba podkreślić, że w każdej edycji Cebitu, zawsze brał udział kanclerz Niemiec wraz z liczną reprezentacją rządu. Następnego dnia kanclerz razem z prezydentem lub premierem kraju partnerskiego uroczystość otwierał targi oraz zwiedzał niektóre ze stoisk. Taka reprezentacja znacznie podnosiła wartość tej imprezy oraz jej promocję w mediach. Często telewizje i fotografowie długo nie pozwalali na rozpoczęcie Gali, tłumnie filmując kanclerza i jego świtę.

W tym roku występowała grupa Aborygenów z Australii. Przemówienie miał premier Australii Paul Keating oraz kanclerz Gerhard Schröder. Nie pamiętam, kto występował z firmy partnerskiej, gdyż następnego dnia atrakcją Targów był nieoczekiwanie Bill Gates z prezentacją o Windows 95 oraz o przyszłości rozwoju informatyki.

Z Polski w targach udział wzięły 23 firmy [19]:

CeBIT'1995	DGT	Solid Consult
Ascomp	Digilab	Sprint
Autocomp Electronic	Inter-Design Tessel	Supermemo World
Compol	Inwar	Techmex International
CCS	Macro-System	Uniw. Łódzki
CSBI	Macrosoft	YDP
Datacomp	Radioton	WAT

Niektóre z tych firm bezpośrednio zyskały:

- Ascomp – prezentujący na muszelkach łączówki USAP do łączenia światłowodów, co okazało się tak znaczącym wydarzeniem, że Deutsche Telekom specjalnie ściągnął kilkunastu swoich inżynierów z całego kraju, aby obejrzeć ten wynalazek. Korzystając z biura patentowego Targów pomogliśmy firmie dokonać szybkiego zgłoszenia patentowego w Niemieckim Biurze Patentowym [20].
- DGT – prezentujący centrale telefoniczne, przy czym jeden z modeli centrali analogowo-cyfrowej wzbudził silne zainteresowanie, gdyż umożliwiał połączenie starych analogowych sieci PTSN z nowymi cyfrowymi.
- Inwar – uzyskał szereg istotnych kontaktów biznesowych, ważnych dla rozwoju firmy w następnych latach.
- Young Digital Poland – zaprezentował kurs nauki języka angielskiego Europlus+ ; była to światowa premiera, która została odnotowana przez zagraniczne firmy z tej branży, a ich przedstawiciele zgłaszali się do YDP z ofertami współpracy (a przedtem to nawet faksów z YDP nie odbierali), co potem zaprocentowało w międzynarodowym rozwoju firmy [21].

Korzyści z udziału w targach dla każdej z firm były różne – nobilitacja z obecności na tak prestiżowej imprezie, rozpoznawalność nie tylko w Pol-

sce, nawiązanie kontaktów, pozyskanie zamówień – żadna z firm nie żałowała, że tutaj była [22].

Ważnym akcentem polskiej obecności na targach miała być oficjalna wizyta premiera Waldemara Pawlaka, gdyż w takim przypadku obowiązywałby protokół dyplomatyczny ze strony zarządu targów oraz odpowiednia promocja w mediach targowych i niemieckich.

Niestety dnia 1 marca 1995, na pięć dni przed otwarciem Cebitu, rząd Waldemara Pawlaka został odwołany. Była to duża strata w promocji, szczególnie, że Premier był od lat aktywnie zainteresowany rozwojem polskiego sektora informatycznego.

Krajem partnerskim była Australia, skąd pod hasłem *InTelligent Australia* dwoma samolotami przywieziono przedstawicieli 160 firm, pokazujących potencjalne możliwości tego regionu – dotychczas mało znanego z rozwoju informatyki (złośliwi twierdzili, że w kraju zostały jedynie kangury). Przedsięwzięcie to było silnie wspierane przez rząd Australii. Wcześniej wszystkie ambasady australijskie w Europie miały za zadanie wypro-

Przygotowanie do wywiadu dla TV przy stoisku Izby na CeBIT'95, Waclaw Iszkowski, prezes PIIT (arch. WBI)

mować *InTelligent Australia* i nakłonić jak najwięcej przedstawicieli sektora informatycznego do odwiedzenia 2600 m² stoisk australijskich. Również w Polsce Austrade, z pomocą PIIT prowadził taką promocję. Dla Izby była to dobra lekcja, że do targów należy się przygotowywać znacznie wcześniej przed ich rozpoczęciem [23].

A z towarzyskich wydarzeń. Jednego dnia razem z kolegą z Polski na skrzyżowaniu chodników w hali australijskiej spotkaliśmy naszych dwóch kolegów ze studiów – jednego przybywającego z Australii, a drugiego ze Szwecji.

Po powrocie do Polski zamieściliśmy w czasopiśmie *Informatyka* [24] podziękowania dla wszystkich, którzy przyczynili się do polskiej obecności na targach.

**POLSKA IZBA
INFORMATYKI
I TELEKOMUNIKACJI**

Podziękowanie

w imieniu firm biorących udział w Targach CEBIT'95 w Hanowerze:

<p><i>Ascomp SA Compol II CSBI SA DGT Sp.z.o.o Inter-Design Tessel Systems Macro-System Radioton Sprint Sp. z o .o. Techmex International Ltd.</i></p>	<p><i>Autocomp Electronic Sp.z.o.o. Computer Communication Systems Ltd. Datacomp Digilab Inwar SA Macrosoft Sp.z.o.o. Solid Consult Sp.z.o.o. Supermemo World Young Digital Poland</i></p>
--	--

serdecznie dziękuje:

Ministerstwu Współpracy Gospodarczej z Zagranicą za znaczące dofinansowanie polskiej ekspozycji na Targach CEBIT'95;

Programowi Promocji Polskiego Eksportu EXPROM za przyznanie większości firm dofinansowania na promocję z funduszu PHARE;

Deutsche Gesellschaft fur Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH za przyznanie funduszy na promocję polskich firm w Niemczech;

Deutsche Messe AG za atrakcyjną lokalizację stoisk oraz za przychylność w kontaktach ;

Centrum Promocji Informatyki za profesjonalne techniczne i organizacyjne przygotowanie udziału firm w Targach;

Wydawnictwu LUPUS za wydanie specjalnego numeru PCKuriera promującego polskie firmy;

EPR Consult za seminarium oraz za zorganizowanie promocji firm w Niemczech;

EXPO-PROMOCJI za projekt i sprawny montaż stoisk;

Dziennikarzom za interesujące relacje z udziału polskich firm w Targach;

Gościom z Polski, którzy poczytywali sobie za honor odwiedzić polskie stoiska w Hanowerze;

Polakom z zagranicy za sympatyczne kontakty wskazujące na możliwość stworzenia międzynarodowego lobby informatycznego.

Jesteśmy przekonani, że udział polskich firm w Targach CEBIT'95 przyniósł wszystkim sukces, doświadczenie oraz pokazał, że polski przemysł informatyczny może konkurować z firmami światowymi. Mamy nadzieję, że w przyszłych Targach CEBIT'96 weźmie udział znacznie więcej firm, a prezentacja polskich dokonań będzie jeszcze bardziej atrakcyjna.

Podziękowanie PIIT w Informatyce nr 5/1995 (arch. PIIT)

CeBIT'96 (14 - 20 marca)

Deutsche Messe AG, aby ograniczyć rekordową liczbę zwiedzających, podniosła ceny kart wstępu oraz zorganizowała w sierpniu Targi CeBIT Home, przeznaczone dla konsumentów. Liczba zwiedzających CeBIT'96 zmniejszyła się do 680 tys.

W tym roku stoisko Izby w hali 6 było już przestronne, ze wspólną kawiarenką do spotkań oraz z jedną wspólną kamerą. Każda z firm miała swoje miejsce w tej przestrzeni, ale też jej widoczność była z każdej strony. Stoisko dobrze się prezentowało. Część z 16 firm oraz 5 instytutów badawczych przeniosła się do hal tematycznych – a Softbank do hali rozwiązań bankowych. Trudno było uznać za sukces tak niewielką liczbę firm, ale firmy w kraju jeszcze nie widziały korzyści z tej obecności, pomimo pozytywnych komentarzy po targach rok wcześniej [25].

CeBIT'1996	DGT	Softbank
Akademia Ekonomiczna	Digilab	Sprint
w Poznaniu	Elzab	Uniw. Łódzki
Contec	PAN	WAT

Byliśmy też lepiej przygotowani promocyjnie. Zatrudniiliśmy na czas targów tłumaczkę znającą język niemiecki. Również część materiałów promocyjnych była po niemiecku. Wiele wysiłku włożono w organizację seminariów, żeby móc promować polskie rozwiązania informatyczne – niestety pomimo tłumów w halach, seminaria nie cieszyły się zbytnim zainteresowaniem i jak podejrzeliśmy nie tylko nas to dotyczyło.

Jednym ze zwyczajów były *happy hours* dla obsługi stoisk po ich zamknięciu, przy czym wyzwaniem było ściąganie tej obsługi z innych „konkurencyjnych” stoisk. Firmy na te przyjęcia serwowały przeważnie piwo i kiełbaski, kanapki czy sandwicze. Postanowiłem powtórzyć pomysł z targów KomputerExpo, gdzie na stoisku Digitala dla zwiedzających były oferowane pączki od Bliklego. Tutaj trudno byłoby Bliklemu wyprodukować tyle pączków dla zwiedzających, a więc zamówiliśmy je tylko na *happy*

hours. Przyjechały nocnym pociągiem z Warszawy i wraz ze zwykłym szampanem zrobiły furorę.

Biznesowe relacje polsko-niemieckie

Chyba w tym roku (nie ma to większego znaczenia) zostałem razem z Prezesem ZETO Koszalin Januszem Maszkiewiczem zaproszony przez Siemens na kolację. Kolacja był przygotowana w Głównej Hali Hannover Congress Centrum – krzesła z widowni zastąpiono elegancko nakrytymi stołami, kelnerzy z muszkami, a na środku była zainstalowana arena cyrkowa w klatce. W programie rozrywkowym był cyrk rosyjski z wołyżerkami oraz lwami i tygrysami – słoni nie było.

Naszym gospodarzem przy stole był jeden z wiceprezesów Siemens. Rozmowy toczyły się po angielsku z tłumaczeniem na polski i niemiecki. Rozmawialiśmy o targach, informatyce, o pogodzie, ale wyraźnie widziałem, że nasz gospodarz chciałby się jeszcze czegoś dowiedzieć, ale ma jakieś obawy. Wreszcie zdobył się na pytanie – *czy my w Polsce mamy jeszcze do Niemców pretensje o II wojnę światową i dlatego nie chcemy prowadzić z nimi biznesów?* Nieco zdziwiony odpowiedziałem, że oczywiście o II wojnie pamiętamy, ale to nam nie przeszkadza kupować niemieckie samochody, sprzęt AGD, proszki do prania oraz sprzedawać do Niemiec polskie produkty. Historii do biznesu nie mieszamy (tutaj pominąłem pewien incydent, którego byłem świadkiem, gdy przedstawiciel akurat Siemens w przemówieniu odbywającym na jakiejś imprezie informatycznej w Sali Królewskiej na Zamku w Warszawie zaczął wychwalać dostojność tego miejsca oraz chwalić pietyzm jego odbudowy – ktoś z tłumu nie wytrzymał i krzyknął – *a kto go ..... zburzył?*).

Za to zapytałem skąd się wzięło takie jego pytanie? Byliśmy już po sznapsach po imieniu. Wtedy powiedział, że mają w Warszawie oddział firmy Siemens-Nixdorf, który ma trudności biznesowe, a ich management twierdzi, że to z powodu niechęci Polaków do Niemców za II wojnę. Odpowiedziałem, że nie znam sytuacji biznesowej tej firmy, gdyż nie jest ona

członkiem PIIT – a szkoda. Z kolei w środowisku biznesowym znamy i doceniamy umiejętności zarządzania i organizacyjne menedżerów niemieckich, a także ich znajomość *corporate policy* firm amerykańskich (pominąłem fakt, że wielu z nich odpowiedzialnych za rynek polski zapomina o tym *policy* i stosuje w Polsce *ordnung müs sein*) i traktujemy ich tak jak inne nacje. Wtedy spytał – *to, dlaczego w tym przypadku jest inaczej*. Odpowiedziałem, że domyślam się gdzie jest problem, ale może mu się to nie spodobać. Wtedy zniecierpliwmy stwierdził, że wszystko przyjmie ze spokojem. No cóż – w takim razie ja to powiem po polsku, a pani tłumaczka to profesjonalnie przetłumaczy – *z plotek na rynku dochodzi do nas informacja, że posłaliście tam menedżerów pochodzących z byłego NRD, a ci zamiast zajmować się biznesem, to piją polską wódkę i wykorzystują nasze sekretarki – trudno, aby były osiągnięcia*. Pani tłumaczka się nieco spłoniła, ale spojrzeniem podtrzymałem jej profesjonalizm – a więc przetłumaczyła. Prezes nieco poczerwieniał i coś chciał powiedzieć. Dodałem już po angielsku – *to może być tylko gossip, ale teraz wiesz, co możesz sprawdzić*. Sprawdził - bo w ciągu miesiąca wymieniono cały niemiecki personel.

I jeszcze dwie znaczące historie od prezesa Jerzego Dryndosa z Logotec Engineering - polskiej firmy mającej już w połowie lat 90-tych swoje oddziały w Niemczech oraz Szwajcarii. Prezes przejeżdżał granicę niemiecko-szwajcarską firmowym samochodem Audi SR6 na niemieckich numerach. Celnik szwajcarski zobaczywszy takie drogie auto i polski paszport spytał – *pracuje Pan dla Niemców?*. Otrzymałszy odpowiedź – *Nie, to Niemcy pracują dla mnie* – wyraźnie skonfundowany oddał pasport bez słowa. Wtedy do głowy im nie przychodziło, że mogą być polskie inwestycje w Niemczech. Druga historia też dotyczyła Szwajcarii. Prezes po przylocie do Zurichu, na lotnisku wsiadł do taksówki. Po paru minutach jazdy kierowca spytał go skąd jest, itp. Na wyjaśnienie, że - *jest z Polski i jedzie für IT-Schulungen*, kierowca protekcyjnym tonem stwierdził, że IT to przyszłość i dobrze, że się stara uczyć. Kiedy mu prezes powiedział, że przyjechał nie po to żeby się uczyć, ale żeby prowadzić szkolenie, zatrzymał się, obrócił, upewnił się, że to nie żart i rzekł - *No tak, nie dziwię się, że Szwaj-*

caria schodzi na psy, skoro musimy już sprowadzać ludzi z Polski, żeby nas szkolili w nowych technologiach.

Wiele razy na tych targach dowiadaliśmy się, jak bardzo Niemcy są przywiązani do swoich firm i bronią się przed obcymi. Większość firm na targach było niemieckich i ich obsługa mówiła tylko po niemiecku. A Comarch, Asseco, Logotec Engineering i inne polskie firmy kupując lub tworząc niemieckie firmy pozostawiali ich lokalne nazwy oraz zarządy, a tylko wymieniali rady nadzorcze i ewentualnie księgowego. A warto jeszcze wiedzieć, że wiele firm niemieckich było bardzo małych – kilkuosobowych, tym samym dla polskich większych firm byłyby łatwe do przejęcia, ale trudne do zarządzania. Niemcy jeszcze nie przywykli do myśli, że ktoś inny może nimi zarządzać.

CeBIT'97 (13-19 marca)

Co roku CeBIT zapala się jak oaza na pustyni ekonomicznej [26].

Liczba zwiedzających zmniejszyła się do 610 tys. zwiedzających. Ponownie zapraszano na organizowane w sierpniu Targi CeBIT Home, ale okazało się, że nie było na to zbyt wielu chętnych i ten pomysł w następnych latach zarzucono [27].

PIIT organizując po raz trzeci polską obecność na targach miał problem z rezerwacją powierzchni z powodu ogromnego na nią popytu. Na Targach wystawiało się 6813 firm na pow. 352 tys. m², przy czym 200 firmom odmówiono rezerwacji. Podobnież nawet duże firmy miały ograniczenia. Szczególnie wiele było firm chętnych do prezentacji sprzętu i usług. Deutsche Messe AG głównie zależało na zwiększeniu liczby krajów uczestniczących w targach.

Również stoisko polskie w hali 6 zostało ograniczone do 120 m² – w sumie razem ze stoiskami winnych halach mieliśmy 320 m² w hali nr 5,6 i 14:

CeBIT'1997	Elzab	Visitronics
Arkus Electronics	Fideltronik	Vector On-Line (VOL)
Axel Computer	GW-Komputery	WAT
Comex	MTP	Zakład Elektroniki Górn.
Contec	Positive	ZETO (Tarnów)
DGT	Satel	ZETO Olsztyn
Digilab	Sprint	

PIIT wspólnie z CPI wydał Katalog po polsku, angielsku i niemiecku [28] z opisami firm wystawiających się i prezentowanych na stoisku PIIT.

*Katalog firm
(arch. PIIT)*

W słowie wstępnym od Prezesa PIIT napisałem:

Szanowni Goście Targów CeBIT'97,

Jest dla mnie honorem móc zaprosić Państwa do odwiedzenia stoisk polskich firm teleinformatycznych. Jestem przekonany, że znajdą tam Państwo wiele Interesujących i użytecznych ofert. Firmy z Polski, obecne w tym roku na Targach, reprezentują różne zakresy działalności od produkcji oprogramowania do integracji złożonych sieciowych systemów informatycznych. Są

to najbardziej prężne i dynamicznie rozwijające się firmy, które poszukując nowych partnerów są już partnerami wielu znanych firm zagranicznych. Firmy te mogą być też bardzo interesujące dla inwestorów. Zapraszając Państwa do naszych stoisk, zapraszam również do zapoznania się z naszym dynamicznie rozwijającym się rynkiem teleinformatycznym, gdzie są już obecne wszystkie firmy o światowej renomie, ale też oczekujemy nowych firm i ofert. Nasza izba, gromadząca już ponad 150 firm, jest gotowa pośredniczyć pomiędzy niemieckimi a polskimi firmami. Jesteśmy też gotowi do szerszej współpracy z Unią Europejską, gdyż jest to wspólna dla nas potrzeba i szansa na nowe korzystne dla każdej ze stron interesy. – bo cóż jeszcze mogłem powiedzieć przy tak jednak słabym zainteresowaniu tymi Targami wśród polskich firm.

Münchener Halle (arch. Krzysztof Żuk)

Warto jeszcze wspomnieć o specjalnej atrakcji terenu targowego – Münchener Halle, czyli ogromnej Bierstube rodem z Bawarii, gdzie po zamknięciu dnia targowego ponad tysiąc osób z obsługi stoisk odregowywało stres kolejnego ciężkiego dnia targowego. Dwie bawarskie orkiestry, kufle piwa i golonki doprowadzały do wspólnej międzynarodowej zabawy z tańcami na stołach.

CeBIT'98 (19-25 marca)

W tym roku odwróciła się tendencja liczby zwiedzających, ich liczba wzrosła do 650 tys. – do ponad 90 tys. dziennie. Znowu zaczęło być bardzo tłoczno w halach. Krajem partnerskim była Malezja, a najwięcej firm przyjechało z Tajwanu [29].

PIIT przekazał organizację promocji polskich firm na Targach firmie CPI. Jedynie dysponowaliśmy darmowymi biletami wstępu na Targi – rozdając je naszym firmom oraz potencjalnym zwiedzającym. Niestety z każdym rokiem zmniejszała się liczba polskich firm wystawiających się – a rozmieszczanie 10 firm tematycznie w różnych halach, praktycznie likwidowało „widoczność” polskiego sektora informatycznego na targach [30]. Wyraźnie brakowało wsparcia finansowego i politycznego ze strony rządu.

CeBIT'1998	DGT	Power Line
Akademia Ekonomiczna	Elzab	WAT
z Poznania	Eureka System	{brak pełnej listy firm}
Contec	MTP	

Już w poprzednim, ale i w tym (również w następnym) roku istotnym utrudnieniem były prowadzone szerokim frontem roboty budowlane przygotowujące teren targowy oraz okoliczną infrastrukturę hotelową, drogową i komunikacyjną na wystawę Hannover EXPO 2000.

CeBIT'99 (18-24 marca)

W targach brało udział 7500 wystawców z 63 krajów na 385 tys. m². Targi odwiedziło już 700 tys. gości – o 50 tys. więcej niż rok wcześniej [31].

Polskim debiutem na targach było stoisko Telekomunikacji Polskiej. Na stoisku ok. 200 m² plus na piętrze 75 m² TP SA prezentowała się głównie

jak silna grupa kapitałowa oczekująca na inwestorów w nadchodzącym procesie prywatyzacji W części technicznej prezentowała usługi Polpak-T, ISDN, Inmarast, Vsat i podobne [32].

CPI zorganizowało stoiska dla polskich firm - na powierzchni 48 m² w hali 6 oraz w hali 15 na powierzchni 116 m² prezentowały się firmy:

CeBIT'1999	ELZAB	Telbank
Comarch [Oracle]	Optimus IC	TP SA
Contec	Power Line	WAT
DGT	Silesian Electronic Team	

Głównym tematem dyskusji na targach był problem roku 2000 (PR2000, Y2K, Millenium Bug), czyli jak zareagują systemy informatyczne na zmianę daty w noc Sylwestrową z 1999 na 2000 rok. Obawy te, spowodowane brakiem precyzyjnych informacji o stanach systemów (szczególnie tych starszych) w takiej sytuacji spowodowało zwiększenie zamówień na ich wymianę. Ten wzrost wartości rynku był optymistycznie postrzegany przez firmy, ale też pewien niepokój był wyczuwalny. Okazało się, dzięki tej wymianie sprzętu i oprogramowania oraz weryfikacji działających systemów, że nic groźnego w tę noc się nie wydarzyło. Pożytkiem tego było wyczyszczenie infrastruktury informatycznej ze staroci przed nowymi nadchodzącymi rozwiązaniami.

Eksport licencji nazwy CeBIT

Zarząd Deutsche Messe AG, odnotowując kolejny sukces na Targach CeBIT'99, postanowił sprzedać licencję nazwy CeBIT do kilku krajów Świata, planując tam zorganizować lokalne targi:

- CeBIT America w Nowym Jorku (od 2003),
- CeBIT Asia w Szanghaju w Chinach,
- CeBIT ASEN Tajlandia,
- CeBIT Australia w Sydney (od 2003),
- CeBIT Bilisim Eurasia w Istambule w Turcji (od 1999),

- CeBIT India w Bangalore,
- CeBIT Russia w Moskwie,

oraz przy udziale innych organizatorów:

- Internet+EXPO z udziałem CeBIT w Tanzou w Chinach,
- Librecon z udziałem CeBIT w Bilbao w Brazylii,
- BITS Mexico z udziałem CeBIT w stolicy Meksyku.

CeBIT'2000 (24 luty-3 marca)

Na targach było 7515 wystawców na 415 m² powierzchni, przy czym aż 66% z nich było firmami niemieckimi. Targi odwiedziło 750 tys. osób, z czego 650 tys. było z biznesu. Organizatorzy myśleli, że już osiągnęli rekordowe – nie do pobicia – wyniki [^{33,34}].

Targi przeżywały optymizm pokonania Problemu Roku2000 (Y2K), zwiększonych zakupów sprzętu i systemów. Odbyła się premiera Windows 2000, a firmy mogły transmitować swoje konferencje przez internet.

Bańka internetowa jeszcze rosła do 10 marca (już 7 dni po zakończeniu Cebitu), kiedy to indeks giełdowy NASDAQ Composite osiągnął rekordowy poziom 5132,52, po czym dopiero zaczął gwałtownie spadać boleśnie urealnijając wartości firm internetowych [³⁵].

Największą polską firmą na targach była Telekomunikacja Polska (TP SA) – już po raz drugi była wystawcą na targach, przy czym tym razem rozmach stoiska był większy niż rok wcześniej. Prezentowała nowe usługi internetowe i transmisji danych. Znaczącym punktem było zaproszenie Krzysztofa Pendereckiego i Zbigniewa Namysłowskiego w ramach promocji polskiej kultury przez TP SA. Spotkanie z kompozytorem oraz folklor zespołu góralskiego z jazzem Namysłowskiego przyciągało na stoisko wielu zwiedzających oraz media. O tym stoisku było głośno [³⁶].

Obecni na stoisku TP SA, minister skarbu państwa Emil Wąsacz, minister łączności Maciej Srebro oraz prezes TP SA Paweł Rzepka odbyli tam spotkania z potencjalnymi inwestorami na zakup pakietu akcji TP SA. Po-

dobniez uzyskali cztery oferty. W 2000 roku Skarb Państwa sprzedał 35% akcji TP SA konsorcjum France Telecom i Kulczyk Holding.

CeBIT'2000	Elzab	Telbank
Comarch [jako partner]	Optimus IC	TP SA
Contec	Posnet	
DGT	Silesian Electronic Team	

Z polski w sumie było 8 firm. Dla porównania firm tajwańskich było 508, amerykańskich 481, brytyjskich 317, czeskich i węgierskich po 18. Było już wiadomym, że za cztery lata będziemy członkami Unii Europejskiej [37].

Uczestnictwo targach CeBIT było zawsze drogie. Samodzielnie rezerwując powierzchnię wystawową, najlepiej 2-3 lata wcześniej, trzeba było zarezerwować co najmniej 20 m². Koszt pustego 1 m² wynosił ok. 1000 DEM (2,1 tys. PLN), po czym trzeba było do tego dodać koszty przyłączenia wody, ścieków, energii, linii telefonicznej, internetu, a następnie projektu i budowy stoiska. W tych latach trzeba było jeszcze pokonać procedury celne przywożąc swój sprzęt. Potem były koszty obsługi stoiska – jej zakwaterowania, wyżywienia, itd. – nie mówiąc, że wtedy naszego pracownika nie było w firmie. Dlatego też decyzja o wystawianiu się na tych i innych targach musiała być przemyślana, aby się potem zbilansowała z uzyskanymi korzyściami. Czasem można było zredukować koszty uzyskaną dotacją z funduszy rządowych lub innych. W tym okresie Ministerstwo Gospodarki oferowało jedynie dotację w wysokości 10 tys. złotych. Dlatego też tworzenie stoisk wspólnych, redukujących koszty powierzchni i wyposażenia powinny być atrakcyjne, ale w tym okresie nawet takie benefity nie zachęcały firm z Polski do udziału w targach CeBIT.

Byłem na tych targach, przy czym zamiast jak dotychczas pociągiem z Warszawy, z przesiadką w Berlinie do Hanoweru, przyleciałem na jeden dzień samolotem. Było to możliwe dzięki zorganizowanej przez Polkomtel wycieczce na CeBIT wyczarterowanym samolotem – rano z Warszawy i po południu z powrotem. Menedżerowie Polkomtela chcieli zobaczyć CeBIT,

a na nim swoich konkurentów z rynku europejskiego: T-Mobile, Orange, Telefónica i innych. Zaprosili też kilku swoich klientów oraz dziennikarzy (i mnie). Był to intensywny, ale pożyteczny pobyt. Niestety samemu skorzystanie z samolotu nie było możliwe, gdyż wtedy nie było bezpośrednich lotów z Warszawy do Hanoweru, a z przesiadką trwało to dłużej niż pociągiem. Taka sytuacja blokowała też wielu biznesmenom z Polski odwiedzenie targów, gdy nie mogli na to poświęcić więcej niż jednego dnia.

Hannover EXPO 2000

W cieniu Targów CeBIT kończono przygotowania do wystawy Hannover EXPO 2000. Wybudowano nowe hotele, zbudowano linię tramwajową od wschodniej strony terenu targów (Messe/Ost), uruchomiono sieć S-Bahn, kolejkę liniową ponad terenem, a przede wszystkim zmontowano kilkadziesiąt pawilonów narodowych.

EXPO było otwarte do 1 lipca do 30 października 2000 roku i odwiedziło go 18 milionów zwiedzających przyjeżdżając tam pociągami bezpośrednio na teren targowy. Jednakże ze względu na wysokie ceny biletów wstępu, kosztów żywienia oraz trudności komunikacyjne, nie osiągnięto planowanych 40 milionów zwiedzających, co spowodowało straty organizatora targów. Po zakończeniu EXPO tylko kilkanaście pawilonów mogło być dalej wykorzystanych, pozostałe przeniesiono na inne miejsca poza Hanower lub też zostały rozebrane albo zdewastowane.

Po EXPO pozostała jednakże dobra infrastruktura komunikacyjna oraz hotelowa. Mogła być ona z pożytkiem wykorzystana na kolejnych targach CeBIT.

CeBIT'2001 (22-28 marca)

Liczba zwiedzających Targi CeBIT'2001 osiągnęła rekordową liczbę 830 tys. gości – średnio ponad 118 tys. zwiedzających dziennie. Było 8015 wystawców z 63 krajów na 422 m² powierzchni wystawowej w 27 halach.

Były to wtedy największe na świecie targi informatyczne i telekomunikacyjne. Ale sukces ten stał się początkiem końca tych targów.

Dla zwiedzających oraz dla wystawców tłumy zwiedzających stały się utrapieniem, gdyż trudno było nawiązać choćby minutowe kontakty. Zmęczeni oblegali kawiarenki wystawców, gdyż restauracje i bary targowe nie były w stanie obsłużyć takiej liczby gości. Zarząd Targów postulował, aby na przyszłość zwiększyć liczbę dni, ale na to nie chcieli się zgodzić wpływowi wystawcy ze względu na dodatkowe koszty.

Z Polski na stoisku organizowanym przez CPI było 9 firm:

CeBIT'2001	Heuthes	Telbank
Comarch [jako partner]	Optimus IC	TP SA
Contec	Opus	ZPAS
DGT	Posnet	
Elzab	Silesian Electronic Team	

Większość z nich już uczestniczyła w tych targach. Głównym pożytkiem z uczestnictwa było uzyskanie nowych kontraktów lub też kontaktów dających szanse na współpracę. ZPAS uzyskał kontrakt od niemieckiej firmy na dostawy i montaż ich szaf sterowniczych w Polsce, bo byli właśnie na tych Targach. Kilka-naście firm z Polski zamieściło swoje oferty w katalogu wydanym przez CPI i dystrybuowanym na stoisku – podobnie jak w poprzednim roku [38].

Osobno swoje stoisko miała grupa kapitałowa TP SA, prezentując usługi telefonii komórkowej IDEA. Przy tej okazji warto wspomnieć o premierze na stoisku Nokii prototypu, dobrze (nam starszym) znanej, kultowej komórki modelu Nokia 6310 [39, 40].

Nokia 6310
(źr. Wikipedia)

3. PIIT po raz drugi wchodzi na targi CeBIT

Rada Izby w czerwcu 2001 roku podjęła decyzję o powrocie do promocji i organizacji wspólnej ekspozycji polskich firm na targach CeBIT'2002 i w następnych latach. Głównym argumentem było przyszłe wejście Polski do Unii Europejskiej w maju 2004 roku. Polskie firmy powinny się starać jak najszybciej zawiązywać współpracę z firmami z krajów unijnych. Drugim argumentem było ustanowienie z dniem 1 stycznia 2002 strefy euro w 12 krajach unijnych.

Przygotowania do organizacji ekspozycji na CeBIT'2002

Przygotowania rozpoczęły się już w czerwcu 2001 roku:

- *czerwiec* – decyzja Rady Izby oraz zamówienie w Deutsche Messe AG 260 m² powierzchni wystawowej na stoisko wyspowe w hali 14.
- *sierpień* – rozmowy z zarządem Deutsche Messe AG w Hanowerze,
- *wrzesień* – opracowanie programu promocji ekspozycji, wybór w drodze przetargu wykonawcy zabudowy stoiska, rozpoczęcie promocji udziału w targach oraz zbieranie zgłoszeń firm do udziału w polskiej ekspozycji,
- *październik* – w wyniku wystąpienia PIIT, Ministerstwo Gospodarki podejmuje decyzję o finansowaniu promocji (opracowanie katalogu, foldera, zorganizowanie seminariów).
- *listopad* – opracowanie i wydanie folderu „Polska CeBIT 2002” w trzech wersjach językowych (polska/ angielska/niemiecka), zorganizowanie konferencji prasowej „Polskie firmy informatyczne i telekomunikacyjne na targach CeBIT 2002”, wspólnie z polskim przedstawicielstwem Deutsche Messe AG.
- *grudzień* – decyzja Ministerstwa Gospodarki o pokryciu kosztów powierzchni wystawienniczej na targach CeBIT'2002, co obniżyło

średni koszt pobytu jednej firmy w Hanowerze o 30%, opracowanie i wydanie katalogu polskich wystawców „Polska CeBIT 2002” wraz z informacjami o polskim rynku informatycznym i telekomunikacyjnym (po polsku, angielsku i niemiecku), dołączono też płytę CD z materiałami.

- *styczeń 2002* – seminarium “Polish IT&C Market – in Europe and in the World” o roli polskim rynku informatycznym i teleinformatycznym oraz udziale polskich firm na targach CeBIT’2002 dla przedstawicieli pionów ekonomicznych zagranicznych z 25 ambasad i przedstawicielstw w Warszawie.
- *luty 2002* – akceptacja projektu ekspozycji, przygotowania do jego realizacji na targach.

CeBIT’2002 (13-20 marca)

Targi odwiedziło ok. 700 tys. gości – znacząco mniej niż rok wcześniej. Było 7960 wystawców na 430 tys. m² powierzchni. Firm niemieckich było aż 4920. Zabrakło firm i gości z USA, którzy ze względu na obawy o bezpieczeństwo po zamachu na WTC we wrześniu 2001, zrezygnowali z przyjazdu na Targi. Największą powierzchnię wystawową zajmowały firmy prezentujące rozwiązania sieciowe i telekomunikacyjne [⁴¹,⁴²].

Duże wyspowe wspólne stoisko polskiej ekspozycji zwiększało widoczność firm oraz aktywniej interesowało zwiedzających. Stoisko zostało dobrze ocenione przez zwiedzających oraz wystawców [⁴³].

Firma UPOS była na stoisku Epsona, a DST na stoisku firmy Baan, na ich zaproszenie z refundacją części kosztów. Oprócz firm obsługiwanych przez PIIT, po raz pierwszy na CeBIT własne 360 m² stoisko w hali nr 1 miał Comarch AG (oddział niemiecki), który dotychczas pojawiał się na targach, jako partner na stoiskach Oracle’a, Suna i Compaqa.

*Stoisko PIIT na targach CeBIT 2002
(arch. PIIT, Krzysztof Żuk)*

CeBIT'2002	Elzab	Przem. Centrum Optyki
Actina	Heuthes	Silesian Electronic Team
Biatel	Lanex	SIM
Bury	Mint	Telbank
Comarch [Comarch AG]	O&S Computer Soft	TTI Inventel
Contec	PCO	Upos [Epson]
DST [Baan]	Posnet	ZPAS

W dniu otwarcia targów, 13 marca, odbyło się seminarium zorganizowane przez PIIT w Centrum Konferencyjnym targów CeBIT'2002 w Hanowerze. Wiceminister Infrastruktury Krzysztof Heller omówił kierunki rozwoju telekomunikacji w Polsce, eksperci PIIT zaprezentowali stan i perspektywę rozwoju polskiego rynku informatycznego i telekomunikacyjnego, osiągnięcia eksportowe i udział polskich firm w światowych imprezach targowych. Seminarium zgromadziło ponad 70 uczestników.

*Minister Michał Kleiber w rozmowie
z polskimi wystawcami na stoisku.
(arch. Krzysztof Żuk)*

W dniu 18 marca na zaproszenie Izby, targi i polskie stoisko odwiedził przewodniczący Komitetu Badań Nauki, Minister Nauki prof. Michał Kleiber. Spotkał się też z federalnym Ministrem Edukacji i Badań Naukowych (Bundesministerium für Bildung und Forschung) na stoisku ich ministerstwa, głównie w sprawach polsko-niemieckiej kooperacji naukowo-technicznej.

Z wystawcami dyskutował o możliwościach ekspansji polskiej informatyki na rynki europejskie. Omawiano też, jakie są korzyści z aktywnej obecności na tych targach. Jedni mówili, że jest to szansa na pozyskanie nowych dostawców, partnerów, sprzedawców oraz klientów. Inni uważali, że jest to tylko splendor, który dość drogo kosztuje. Odzwierciedlało to znany od lat problem marketingu – ile trzeba zainwestować, aby nawet po kilku latach otrzymać zwrot z tej inwestycji marketingowej oraz, że z każdego zainwestowanego dolara, 50 centów może być stracone – tylko nie wiadomo wcześniej, które 50 centów?

W tych targach brało udział 6526 wystawców w 28 halach na powierzchni 360 tys. m². Zwiedziło je tylko 560 tys. osób, w tym 10 tys. dziennikarzy. Przy mniejszej liczbie zwiedzających liczba transakcji biznesowych była o 10% większa niż rok wcześniej [⁴⁴, ⁴⁵, ⁴⁶, ⁴⁷].

CeBIT'2003 (12-19 marca)

W tych targach brało udział 6526 wystawców w 28 halach na powierzchni 360 tys. m². Zwiedziło je tylko 560 tys. osób, w tym 10 tys. dziennikarzy. Przy mniejszej liczbie zwiedzających liczba transakcji biznesowych była o 10% większa niż rok wcześniej [⁴⁴, ⁴⁵, ⁴⁶, ⁴⁷].

Głównym tematem było bezpieczeństwo systemów informatycznych, nowe wersje Linuxa oraz wykorzystanie wolnego oprogramowania

Starania Izby o pozytywny obraz Polski na targach w 2002 nie przełożyły się na wzrost zainteresowania polskich firm uczestnictwem w CeBIT'2003. Przy czym firmy mogły liczyć nawet na 60% dofinansowanie strony Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości kosztów wynajęcia i organizacji stoiska. Na 374 m² stoisku wystawiało się 10 firm [48], a 15 samodzielnie w innych halach. Comarch jak miał własne niemieckie osobne stoisko [49].

CeBIT'2003	Component Creator	O&S Computer-Soft
Agmar Telecom	Contec	Posnet
AMG.NET	Elzab	Przem. Centrum Optyki
Artkom	Heuthes	SIM
Atel Electronics	KMP PrintTechnik	Solidex
BPSC	Liberty Poland	Upos
Comarch [Comarch AG]	Modecom	ZPAS

Trudno było zrozumieć niechęć polskich firm do aktywnej obecności na tych Targach, gdy za rok Polska miała być już częścią Unii Europejskiej ze znacznie ułatwionym dostępem do całego rynku unijnego, z którego dzisiaj już korzystają tutejsze – unijne firmy, a te z większym doświadczeniem ruszą na polski rynek.

Bez wsparcia rządowego, promocja polskich firm na zagranicznych rynkach jest trudnym zadaniem. Na konferencji „Polish IT&C Joining the EU” inaugurującej polską obecność na targach mieli być podsekretarze stanu z infrastruktury Krzysztof Heller oraz urzędu Komitetu Badań Naukowych Wojciech Szewko. Niestety musieli w ostatniej chwili odwołać swój wyjazd na Targi, gdyż zostali wezwani na Sejmową Komisję Infrastruktury, aby decydować jak rozwijać polską telekomunikację i informatykę. Obecność polskich władz reprezentował polski konsul do spraw gospodarczych w Hamburgu Jerzy Jędrzejewski.

Pewnym zaskoczeniem dla zwiedzających był bardzo niskiej jakości, a jednocześnie bardzo drogi (7,5 euro/godz.) bezprzewodowy dostęp do internetu na terenie targów.

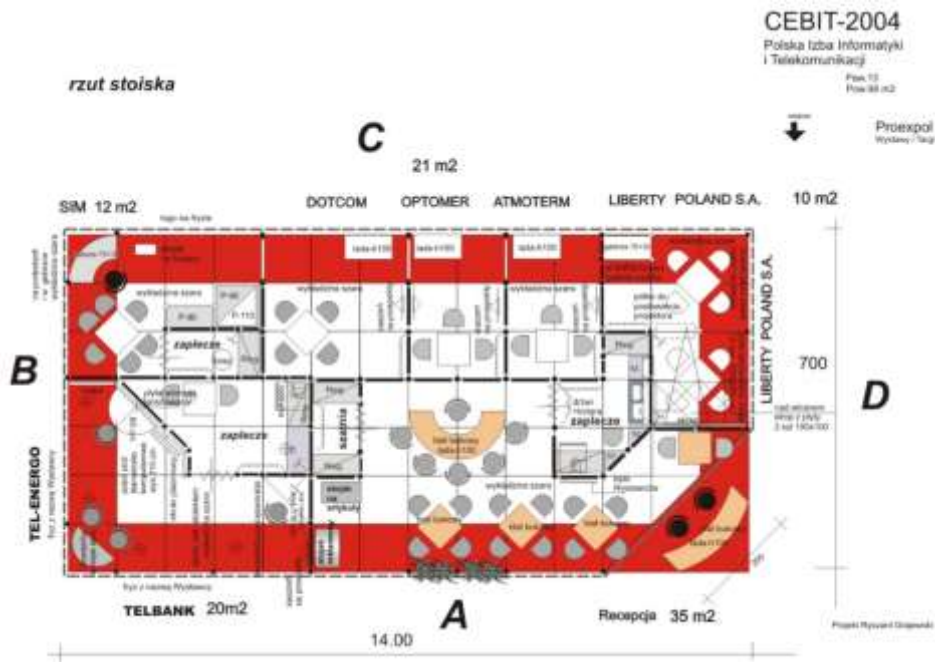
* * *

Ktoś z dziennikarzy stwierdził, że na tych Targach bardziej od Polski była widoczna Białoruś. Rzeczywiście stoiska Białorusi, Rosji oraz Ukrainy wyróżniały się wielkością oraz przestrzenią. Były one sfinansowane w całości z budżetów tamtejszych ministerstw. Na tych stoiskach były miejsca dla firm – przeważnie państwowych oraz dla instytutów badawczych i uczelnianych. Pokazywano tam jakieś oprogramowanie oraz dużo kolorowych folderów. Z naszej strony nie było aktywności do kontaktów z nimi, chociaż ich stoiska były w pobliżu. Z drugiej strony odnosiło się wrażenie, że tamta obsługa nie była zainteresowana prezentacjami swoich ofert, bo była bardziej nastawiona na dokładne podglądanie ofert na stoiskach firm zachodnich. Prawie tego nie ukrywali, że chcą przeskoczyć okres opóźnień i wejść od razu w nowoczesne rozwiązania, gdyż mają znaczący potencjał w zasobach programistów. Jak dzisiaj wiemy, polskie firmy zaczęły w następnych latach korzystać z tych zasobów.

CeBIT'2004 (18-24 marca)

Na targach zapanował optymizm – pojawiły się prognozy o 2,5% wzroście wartości niemieckiego rynku informatycznego. Było 6,1 tys. wystawców z 64 krajów. Targi odwiedziło 510 tys. gości [⁵⁰], a z powodu skrócenia targów z ośmiu do siedmiu dni, średnia dzienna wyniosła 73 tys. zwiedzających [⁵¹]. Prezentowano sieci przewodowe i bezprzewodowe, telefony oraz aparaty cyfrowe.

Z Polski wystawiało się 20 firm, kilka z nich na stoisku PIIT, a pozostałe korzystając z doświadczeń i wiedzy uzyskanej dzięki Izbie ulokowały się w innych tematycznych halach - Comarch AG był tradycyjnie na swoim niemieckim stoisku [⁵²].

Projekt jednego ze stoisk PIIT
(arch. PIIT)

Izba zorganizowała spotkanie wystawców z polskim konsulem handlowym z Hamburga. Był również obecny I radca ambasady polskiej z Berlina. Niestety trzeba było usprawiedliwić nieobecność wiceministra Wojciecha Hałki, który w ostatniej chwili musiał być obecny w Sejmie podczas pierwszego czytania ustawy *Nowe Prawo Telekomunikacyjne*. Przyjechał potem pod koniec Targów.

CeBIT'2004	Dotcom	Posnet
Action	EVER	SIM
Admax	Heuthes	Telbank
Agmar Telecom	Infomedia	Unizeto
Atmoterm	Lestar	Upus
Bury	Liberty Poland	YDP [Sanoma]
Comarch [Comarch AG]	Modecom	UPOS
Contec	Optomer	ZPAS.

Polskie stoiska odwiedzali dziennikarze i klienci z Polski, którym często było dane chwilę tam odsapnąć przed kolejnymi kilometrami zwiedzania. Nie były to już tak liczne grupy gości z Polski, jak w początkach lat 90-tych, gdyż większość najnowszych rozwiązań mieliśmy już dostępne w kraju. Ci jednak, którzy zdecydowali się odwiedzić CeBIT, mogli szybciej poznać nowe trendy rozwoju teleinformatyki. Oszacowano, że z Polski, CeBIT odwiedzało około 1,5 tys. osób rocznie.

CeBIT'2005 (10-16 marca)

Targi odwiedziło około 480 tys. gości, w tym prawie 30% było z zagranicy. W 30 halach na 306 tys. m² powierzchni było 6270 wystawców, w tym 1,6 tys. z Azji i 1,6 tys. z innych krajów^[53, 54]. Prezentowano telefonię internetową.

Z Polski było 20 firm.

CeBIT'2005		
Adrem Software	Heuthes	Modecom
AIS.PL	Lestar	Platinet
Bury	Logotec Group	Posnet
Comarch [Comarch AG]	Maxcom	Tracer
DTK Computer	Media-Tech Poland	Unizeto
Ericpol Telecom	Megabajt	Upos
	MIS	ZPAS

Wiele z nich było już na targach po raz kolejny. Skorzystano przy tym z dofinansowania do 20 tys. PLN na firmę, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006”. Comarch AG był na swoim niemieckim stoisku^[55].

Na zaproszenie PIIT, Targi ponownie oficjalnie odwiedził minister nauki i informatyzacji, prof. Michał Kleiber^[56]. Wziął udział w seminarium nt. *Polska w UE – nowe możliwości współpracy gospodarczej unijnych firm informatycznych*, podczas którego polski konsul w Hamburgu

Joachim Thannhäuser poinformował o programie „Rok Polski w Niemczech”, który rozpoczynał się w maju tego roku w Berlinie.

*Na stoisku PIIT prezes Wacław Iszkowski i wiceprezes Aleksander Frydrych
(arch. PIIT)*

Minister Michał Kleiber zwiedził wszystkie stoiska znajdujące się w ekspozycji Izby oraz spotkał się z przedstawicielami wystawców. Podczas dyskusji prezes PIIT zwrócił uwagę na interesujące elementy wystąpienia prezesa Bitkomu na gali inauguracji targów, który stwierdził – *sektor IT nie chce opłat „copyright” od komputerów osobistych, opłat licencyjnych od użytkowania telefonów komórkowych, dodatkowych regulacji na rynku telekomunikacyjnym oraz 10-letniego okresu amortyzacji na oprogramowanie* – ale też nie poruszył tematu patentów (dyrektywy o wynalazkach realizowanych komputerowo).

Podczas samych targów najwięcej zapytań ze strony zagranicznych firm produkujących oprogramowanie dotyczyło poszukiwania polskich zespołów

programistów, w drugiej kolejności zapytania pochodziły od producentów sprzętu i akcesoriów oraz usług zainteresowanych polskimi operatorami telekomunikacyjnymi, trzecia grupa zainteresowana była programami pomocowymi i potrzebują partnera w Polsce - podsumował Aleksander Frydrych, wiceprezes Izby.

* * *

Głównym problemem wystawców było zwrócenie uwagi jak największej liczby zwiedzających na ich stoisko, szczególnie, gdy stoisko znajdowało się w hali poza głównym ciągiem pieszym. Nie wystarczały już atrakcyjne hostessy, czy też wielkie ekrany monitorów prezentujące kolorowe klipy. Na stoiskach i wokół nich chodziły roboty, które skakały, grały ze sobą w piłkę lub zaczepiały przechodzących po niemiecku. Był nawet basen ze sztuczną falą umożliwiającą śmiałkom wykonanie krótkiego surfu. Na stoisku Comarchu występowały identyczne siostry trojaczki ze skrzypcowego trio Alizma.

Szczególnie istotne było przyciągnięcie większej liczby gości z głównego chodnika hali do stoiska znajdującego się w kącie hali. Jeden pomysł polegał na wysyłaniu co pół godziny grupki powabnych, lekko ubranych, hostess do głównego wejścia hali, po czym wracały one powoli w kierunku takiego stoiska, a za nimi bezwiednie skręcał tłum zainteresowanych (oczywiście informatyką) biznesmenów. Hostessy znikwały w jednym ze stoisk w kącie hali, a biznesmeni mogli się zapoznać z ofertą firmy. Niestety nie widzieliśmy podobnego pomysłu dla przyciągnięcia biznesmerek.

A kilka lat później w 2013 roku w USA na targach CES odbyła się dyskusja o zaniechaniu praktyk reklamowania stoisk przez lekko ubrane panie z ich obsługi, zwane „babes booth” [57].

Jeszcze tylko człękoksztaltne roboty przekładające samodzielnie paczki lub częstujące napojami oraz unikalne modele samochodów przyciągały wzrok. Panowie (to atawizm) kopali w opony, a panie z chęcią wsiadały do kabrioletów. Większość z tych aut była już wyposażona w różne urządzenia elektroniczno-informatyczne dążące do pokazania samochodu (wreszcie ten

termin staje się zgodny z rzeczywistością) obsługiwanego i kierowanego sztuczną inteligencją.

Na stoisku Bury-Mielec stało [z Wikipedii [⁵⁸]:] *Bugatti 16.4 Veyron – supersamochód produkowany od 2005 roku przez niemiecki koncern Volkswagen AG pod marką Bugatti. Jeden z najszybszych i najdroższych samochodów supersportowych na świecie.(...) Prędkość maksymalna to 420 km/h.*. Auto przyciągało wzrok każdego

*Bugatti 16.4 Veyron na stoisku H.Bury
(źr. Wikipedia)*

przechodzącego i na długo się zatrzymywali, przy okazji poznając firmę, którą było stać na taki Trinket. Niektórym (mniej też) udało się nawet na chwilę usiąść w kokpicie za kierownicą. Od Prezesa firmy Henryka Burego usłyszałem historię pojawienia się tego auta za milion euro na stoisku. Firma Bury GmbH oraz Bury Sp. z o.o. w Mielcu była od kilku lat znana z opracowywania i wytwarzania urządzeń elektronicznych dla przemysłu motoryzacyjnego. Między innymi wyposażała różne marki samochodów w systemy nawigacji. W chwili, gdy Bugatti było gotowe do produkcji, okazało się, że w tym wypieszczonym modelu nie ma systemu nawigacji – poproszono więc firmę Bury do wykonania *asap* takiego systemu, przy założeniu, że już nie ma mowy o jakichś dodatkowych urządzeniach na dopracowanej do perfekcji desce rozdzielczej. Inżynierowie z firmy Bury wymyślili jak zrealizować tę potrzebę. Postanowili dołożyć do samochodu palmtop HP iPAQ przeznaczony do wpisania celu i wyznaczenia trasy, a odbiornik GPS oraz wyświetlanie strzałki (w lewo, prosto, w prawo) wraz z opisem umieścili w lusterku, które trzeba było wymienić. Za to genialne rozwiązanie, firma Volkswagen w nagrodę wypożyczyła na stoisko to auto Bugatti Veyron. Firma Bury do dzisiaj (w 2019) jest aktywna na rynku nie-

mieckim z zapleczem badawczym w Mielcu oraz uczestniczy we wszystkich istotnych wydarzeniach elektroniki motoryzacyjnej.

CeBIT'2006 (9-15 marca)

PIIT, z braku chętnych na wspólne stoisko, ograniczyła swoje działania tylko do pomocy merytorycznej dla firm oraz dla reprezentanta Deutsche Messe AG w Polsce, Pani Ewy Samkowskiej. Pani ta przez wiele lat wytrwale promowała wszystkie imprezy targowe w Hanowerze, starając się przekonać do udziału polskie firmy i wspomóc zgłaszających się w pokonaniu problemów biurokratycznych i logistycznych.

Na targach na 280 tys. m² powierzchni było 6260 firm z 70 krajów, w tym 3000 z Niemiec, 711 z Tajwanu, 411 z Chin, 229 z Korei Płd. Targi obejrzało 450 tys. osób, bo była zła pogoda. Za to podobnież podpisano o 20% więcej kontaktów niż rok wcześniej [59]. Odbył się konkurs robotów „Roboking” oraz pokazano komputery origami (prototypy tabletów) i system Windows Vista. Z okazji 20-lecia targów CeBIT w hali nr 1 wystawiono sprzęt z 1986, dla porównania z aktualnymi ofertami. Wielu z nostalgii za tamtymi latami długo przesiadywało w tej – już historycznej hali.

Z Polski było 19 firm, które korzystając już doświadczeń z lat poprzednich, między innymi uzyskanych dzięki PIIT i CPI, same organizowały swoją obecność na targach. Były to firmy [60] :

CeBIT'2006	IT.integro	Platinet
AdRem Software	Lestar	RWT
Bury	Logotec Engineering	TeleMobile
Comarch [Comarch AG]	Marvik	Unizeto
Controlling Systems	Media-Tech Poland	Upos
EDBAK	MMV	ZPAS
Embedos	Modecom	

CeBIT'2007 (15-21 marca)

Było 6059 wystawców na 241 tys. m² – zabrakło Nokii, Motoroli, HP, Della, Lenovo i Oracle'a. Coraz większą grupą byli wystawcy producentów płyt głównych i komponentów. Było ponad 350 chińskich i tajwańskich przedsiębiorców, 180 z Wietnamu, 130 z Korei Południowej i aż 120 z Rosji, która była partnerem tego CeBITu [61], ale Kanclerz Merkel w otwieraniu targów towarzyszył mało znany wicepremier rządu rosyjskiego. Było około 480 tys. odwiedzających Targi – średnio ok. 68 tys. dziennie.

W jednym roku, będąc na targach, mieliśmy okazję obserwować stoiska chińskie, stojące naprzeciwko. Było ich wiele, a każde w niewielkim rozmiarze, ale każde zapchane elementami elektronicznymi i różnymi podzespołami – od płyt głównych, poprzez karty graficzne, wentylatorki, obudowy komputerów, myszy w dowolnych kształtach po bambusowe klawiatury. Nie to było jednak istotne, ale sprawność funkcjonowania obsługi tych stoisk. W tym, przez nas upatrzonym, pracował tylko jeden Chińczyk przez cały dzień – być może ktoś go zmieniał, ale musiał być bardzo podobny. Cały czas był w ruchu, uzupełniając, zmieniając, poprawiając ekspozyty w gablotach. Pojawienie się potencjalnego klienta zwiększało szybkość jego ruchów – starał się pokazać jak najwięcej wyciągając spod lady i z pakamery kolejne produkty. Byliśmy pod wrażeniem jego sprawności i zaangażowania i to cały czas z uśmiechem. Sprawdziliśmy też, że niezłe mówił po angielsku. I teraz wystarczyło pomnożyć jego zaangażowanie w pracę przez miliony Chińczyków, aby już wtedy móc przewidzieć obecną siłę gospodarczą Chin.

Ta dominacja firm ze Wschodu nie podobała się Bitkomowi – organizacji firm gospodarki cyfrowej, który postulował, aby CeBIT był bardziej miejscem kontaktów B2B pozwalającym nawiązywać relacje biznesowe, a nie wymianą kontraktów na komponenty sprzętu cyfrowego. Z drugiej strony organizatorzy chcieli zmniejszyć nadreprezentację firm niemieckich, gdyż obniżało to rangę międzynarodowości targów. Ale Kanclerz Angeli Merkel zależało na firmach niemieckich i do nich kierowała przesłanie za

korzystnymi dla europejskiego biznesu regulacjami patentowymi oraz deklarowała inwestycję 15 mld euro w rozwój technologii informatycznych.

CeBIT'2007	DGT	Nowo-Sądecki Multiklaster
Adrem Software	Logotec Group	Platinet
Bury	Krakowski e-klaster	TeleMobile
Comarch [Comarch AG]	Małopolska ARP	YDP [Sanoma]

Zbiorną ekspozycję polskich firm przygotowała Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego. Razem z E-klastrem z Krakowa oraz Multiklastrem z Nowego Sącza prezentowały możliwości ok. 40 firm. Agencje te korzystały ze środków unijnych na organizację promocji gospodarczej regionów. Własne stoiska miało 30 polskich firm. DGT miało stoiska w dwóch halach – telekomunikacyjnej i outsourcingowej [62]. Najbardziej okazałe stoisko należało do niemieckiego Comarchu AG, gdzie serwowano dania kuchni polskiej.

Dwa ostatnie dni targów były otwarte dla publiczności, która szczególnie chętnie odwiedzała stoisko Intela udostępniające najsilniejszy sprzęt do gier komputerowych. W toczonych tam mistrzostwach Europy w grze wyścigowej Need for Speed: Carbon wygrał Polak, a polska drużyna zwyciężyła w turnieju Electronic Sports League: Extreme Masters.

CeBIT'2008 (4-9 marca)

Po raz kolejny zmniejszono liczbę dni targowych – teraz i w następnych latach do 6-ciu dni. Targi odwiedziło prawie 495 tys. osób – ponad 82 tys. dziennie. Dnia 8 marca kobiety miały wstęp wolny na Targi [63].

Udział wzięło 5845 wystawców – o 300 mniej niż w poprzednim roku – w tym 3005 wystawców z 77 krajów. Odnotowano ekspansję Chin z 500 wystawcami. Partnerem Targów była Francja ze 150 wystawcami.

Pośród 30 polskich firm wystawiały się [64] firmy informatyczne oraz producenci akcesoriów GSM i komputerowych, szaf teleinformatycznych i zasilaczy awaryjnych. Comarch Software AG zbudował nowe stoisko o powierzchni 270 m² w hali nr 3 - dotychczasowe w hali nr 1 musiało zostać rozebrane, gdyż zmieniało się jej przeznaczenie [65].

CeBIT'2008	i3D	MadKom
AdRem Software	Imagis	Platinet
Bury	InteliWise	TeleMobile
Comarch [Comarch AG]	IVONA Software	Translatica
DGT	Logotec Group	
FidoIntelligence	LSI Software	

Przeorganizowano strukturę Targów na rzecz zastosowań teleinformatyki w biznesie, sektorze publicznym, w domu z telefonią komórkową oraz w technologii i infrastrukturze, a także zwrócono uwagę na ekologię w „GreenIT”. Spowodowało to pojawienie się, dotowanych z funduszy państwowych, wystawców narodowych i regionalnych raczej prezentujących zalety ekonomiczne i turystyczne swoich rejonów. Były również organizacje ekologiczne podpisujące się pod *zieloną informatyką*.

Organizatorzy targów uruchomili w Centrum Konferencyjnym „CeBIT Global Conferences” z większą niż dotychczas liczbą konferencji. Miało to przyciągnąć fachowców oraz ekspertów dla wymiany informacji oraz dyskusji o trendach rozwoju przemysłu teleinformatycznego. Spotkało się to tylko z częściową akceptacją potencjalnych słuchaczy, gdyż przyjazd na Targi w celu poznania oferty firm nie dawał się ze sobą pogodzić z przesiadywaniem na konferencjach [66]. Jedyne szczególnie znani specjaliści główni (keynote speaker) mówcy przyciągali tłumy.

Wyróżnikiem tych targów były też wielokrotne interwencje policji w sprawach o naruszenie patentów. Firmy wzajemnie się podglądały i wyszukiwały produkty, które były kopiami ich produktów [67].

CeBIT'2009 (3-8 marca)

Pomimo gospodarczo trudnych czasów, targi CeBIT się nie poddawały. Było 4300 wystawców z 69 krajów. W stosunku do poprzedniego roku, liczba wystawców zmniejszyła się o 1500 – szczególnie liczba małych firm z Chin, Tajwanu i Hong Kongu. Ale też pojawiło się 200 nowych firm oraz powróciły po latach nieobecności takie firmy jak Dell, Nokia, Siemens i Intershop. Targi odwiedziło 400 tys. osób od poniedziałku do soboty. Zmniejszyło to liczbę osób zwiedzających targi tylko z ciekawości [68,69]. Stwierdzono, że firmy zaczynają odczuwać kryzys finansowy z 2007 roku i z braku wystarczających przychodów muszą ograniczać koszty marketingu oraz też zbył kosztowne podróże personelu.

Krajem, a raczej stanem partnerskim była Kalifornia. Jej Gubernator Arnold Schwarzenegger oraz CEO Intelu Craig Barrett uczestniczyli w Gali oraz otwarciu Targów.

*Stoisko Kalifornii ze zdjęciem
Gubernatora
(źr. fragment zdjęcia)*

Na konferencjach wykłady mieli między innymi prezesi: Leo Apotheker z SAP, Ben Verwaayen z Alcatel Lucent, Marco Börrries z Yahoo i Reid Hoffman z LinkedIn.

Na Targach było 20 firm z Polski. Na własnym stoisku wystawiał się też Comarch Software AG razem z nowo zakupioną firmą Software und Beratung AG [70, 71].

CeBIT 2009	FidoIntelligence	PayLane
AVSystem	i3D	PhoneDecor
BKT Elektronik,	Imagis	Planet Soft IT Outsourcing
Bury	InteliWise	Platinet
Comarch [Software AG]	IVONA Software	SOX
Denco Logic	Logotec Group	TeleMobile
Eurobox	Madkom	Vedia
	MPicoSys Embedded	

Wyróżnikiem tych targów były też wielokrotne interwencje policji, ale w tym roku były spowodowane szczególnym natężeniem kradzieży eksponatów ze stoisk. Takie kradzieże zdarzały się również w poprzednich latach, ale wtedy były one raczej incydentalne [72].

* * *

Po powrocie z Targów CeBIT'2009 doszliśmy w Izbie do wniosku, że nasza działalność przy obsłudze tych targów nie jest już potrzebna. Firmy, które chcą się wystawiać mogą sobie poradzić same. Nie było już problemu z rezerwacją powierzchni – można było negocjować miejsce oraz cenę wynajmu. Proste były też zasady uzyskania dofinansowania z różnych funduszy. Nie było też problemu z transportem infrastruktury stoiska, jego wyposażenia oraz eksponatów, gdyż nie było już granic celnych – nie trzeba było na nich czekać na odprawę jak przedtem bywało. Korzystając z tych warunków więcej firm decydowało się na udział w tych targach. Pojawiły się też Agencje Regionalne, które korzystając z dofinansowania unijnego starały się promować firmy ze swoich rejonów.

4. Polska Partnerem targów CeBIT

Wicepremier, Minister Gospodarki Waldemar Pawlak przypomniał sobie, że w 1995 nie dotarł na targi CeBIT i postanowił je odwiedzić w marcu 2010 roku. Okazało się, że miał też szersze plany, co do udziału Polski w tych targach w następnych latach. Miałem nawet do niego pretensję, że będąc prawie w stałym kontakcie z PIIT nie powiadomił czy też zaprosił Izby do wspólnej wizyty na targach. Wiele moglibyśmy mu podpowiedzieć. Ale trudno się „gniewać” na władzę.

Temat targów CeBIT musieliśmy na nowo otworzyć z pożytkiem dla polskiego sektora teleinformatycznego.

CeBIT’2010 (2-6 marca)

Hasłem tych Targów było „Connected World”. Targi odwiedziło tylko 334 tys. zwiedzających (tyle samo jak w 1986 roku) – średnio 67 tys. dziennie - już tylko przez 5 dni. Było 4157 stoisk firm z 68 krajów. Po raz pierwszy pojawiły się na

*Hala głównego wejścia na Targi
(Źr. Wikipedia)*

targach firmy Google i Amazon, powróciły AMD, Ericsson, Nokia oraz Motorola – z obowiązku uczestniczą Deutsche Telekom, Siemens oraz SAP czy Software AG, ale po raz kolejny zabrakło Oracle’a. Oficjalnym partnerem była Hiszpania. Oficjalne rządowe stoiska miały też Chiny, Egipt, Korea i Rumunia [73].

Organizatorzy za wszelką cenę starali się podnieść atrakcyjność Targów organizując konferencje, seminaria, fora dyskusyjne, pokazy zastosowań teleinformatyki w domach, bankach, biurach, w sztuce i muzyce, w już nieco inteligentnych samochodach, a nawet organizując zawody sportowe wokół stoisk wystawców. Celem było przyciągnięcie w tym i w następnych latach większej liczby zwiedzających oraz wystawców, bo aktualne dane nie były optymistyczne. Przyczyną tych negatywnych trendów był kryzys finansowo-gospodarczy, który rozpoczął się w 2007 roku.

Z Polski na ok. 380 m² było 20 firm [74, 75, 76]. Comarch był na swoim niemieckim stoisku. Exatel niezwykle okazałe, z refinansowaniem ze środków na promocję eksportu pochodzących z funduszy centralnych. W ramach stoiska Pomorskiego Parku Naukowo-Technicznego (PPN-T) było 7 firm. PPN-T sfinansował udział tych firm ze środków Unii Europejskiej oraz Urzędu Miasta Gdyni w ramach projektu Let's EXPO – finansowania udziału firm pomorskiego regionu w targach: Call Center World w Berlinie, Mobile World Congress w Barcelonie oraz Internet World w Londynie. W ramach Wielkopolskiego Klastra Informatycznego wystawiało się Poznańskie Centrum Systemów Sieciowych (PCSS). Również Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego sponsorowała obecność kilku firm ze swojego regionu. Znacząca była obecność przedstawicieli ambasady RP z Berlina.

CeBIT'2010	IVONA Software	PCSS Platinet
Bilander	MadKom	Pomorski Park N-Tech.
BKT Elektronik	Małopolska ARP	TeleMobile
Comarch [Comarch AG]	Master Telecom	PhoneDecor
Cyclad	MPicoSys Embedded	Platinet
Enan	Myphone	Sox
Exatel	Netpioneer	UMiasta Poznań
Gdyńskie Centr.Innowacji	NetSprint.pl	Wlkopolski Klaster Inform.

Ważnym dla polskich firm wydarzeniem była 3 marca wizyta Waldemara Pawlaka, wicepremiera i ministra gospodarki [77, 78]. Na stoisku Exatela spo-

tkał się z przedstawicielami polskich firm, a następnie większość z nich odwiedził, interesując się prezentowanymi produktami. Spotkał się też z zarządem Deutsche Messe AG oraz Bitkomu – gdzie wstępnie ustalono, że Polska będzie partnerem targów CeBIT w 2012 lub 2013 roku.

Na tych targach nas z PIIT nie było. O wizycie wicepremiera dowiedzieliśmy się z prasy oraz potem w szczegółach od jednego z wiceministrów. Złożyliśmy deklarację pomocy merytorycznej przy organizacji polskiej obecności na kolejnych targach CeBIT.

CeBIT'2011 (1 – 5 marca)

Na te targi pojechałem pociągiem – 28 lutego rano EIC z Warszawy do Berlina, a stamtąd ICE do Hanoweru, gdzie przybyłem około 14 z minutami. Tego dnia wieczorem udałem się na Galę otwarcia do znanego już Hannover Congress Centre.

Partnerem CeBIT w tym roku była Turcja. Po występie tureckich zespołów, przemówieniu burmistrza Hanoweru oraz prezesa BITKOM, prezentację miał Samuel Palmisano, prezes i CEO IBM – partnera technologicznego Targów. Palmisano prezentował superkomputer Watson oraz zachęcał do korzystania z przetwarzania w chmurze (oczywiście tej oferowanej przez IBM). Następnie premier Turcji Recep Tayyip Erdoğan przedstawiał dorobek tureckiej informatyki, ale też upomniał się o zniesienie wiz niemieckich dla Turków (obok Centrum protestowali Kurdowie). Potem w wystąpieniu kanclerz Angeli Merkel prośba ta została skwitowana – *jak Mr Palmisano załatwi zniesienie obowiązku wizowego dla Turków do USA, to my też o tym pomyślimy*. Nikt jeszcze wtedy nie wiedział, jakim to „kozakiem” okaże się w przyszłości Pan Erdogann [79].

Na targach głównymi tematami było przetwarzanie w chmurze, grafika przestrzenna 3D oraz systemy zarządzania w sytuacjach kryzysowych. Dla uporządkowania tej różnorodnej oferty organizatorzy targów zaproponowa-

li cztery platformy prezentacji teleinformatyki (rozmessezone w różnych halach):

- lab - badania i rozwój dla innowacyjnej teleinformatyki,
- pro -rozwiązania profesjonalne dla działań biznesowych,
- life - rozwiązania teleinformatyczne dla konsumentów,
- gov - rozwiązania dla sektora publicznego.

*Projekt jednego z polskich stoisk na CeBIT 2011
(arch. PARP)*

Targi odwiedziło 339 tys. zwiedzających, przy jednodniowym strajku komunikacji miejskiej w Hanowerze. Na powierzchni 282 tys. m² wystawiało się 3612 firm z ponad 69 krajów, a w tym wiele firm wróciło po kilkulet-

niej przerwie: Oracle, HP, Xerox, Canon, Epson i Siemens Enterprise Communications.

Polskie stoiska na powierzchni 750 m² w jednolitym biało-czerwonym wystroju były rozmieszczone w kilku halach. Ministerstwo Gospodarki zorganizowało dwa polskie stoiska (w hali nr 6 i 9) razem z urzędami marszałkowskimi z kilku województw o łącznej powierzchni 500 m². Hasłami przewodnimi były *Invest in Poland* oraz *Informatyka Polską Specjalnością* w kilku językach. Resort uruchomił też instrumenty finansowe, umożliwiające przedsiębiorcom dofinansowanie udziału w targach w ramach działania *Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka*^[80].

Pośród 38 wystawców z Polski były firmy^[81, 82]:

CeBIT'2011	Lamel – Tow. Gosp.	TeleOptics
Bilander	Lestar	TKomp
BKT Elektronik	Min. Gospodarki	UMarsz. Woj. Małopolski
COCOMO Janicki	MpicoSys Embedded	UMarsz. Woj. Pomorskiego
Elmat	Orvaldi	UMarsz. Woj. Śląskiego
eXant Software Polska	PayLane	UMarsz. Woj. Świętokrzys.
Flashgate	PCSS	UMarsz. Woj. Wielkopols.
Gdyńskie Centr. Innowacji	PIAP	Vector On-Line (VOL)
Handelot.com	Platinet	Verax Systems
HANT	Sotronic	Wasko
Impakt	Technitel	
Innovio	TeleMobile	

Stoiska cieszyły się dużym zainteresowaniem, między innym PIAP (Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów) pokazywał działanie antyterrorystycznego robota, a WASKO szyfrator z oryginalnym systemem kryptograficznym^[83].

Wiele pytań było o możliwości inwestycyjne w Polsce – wszak był to jeszcze okres recesji w Europie. Było również kilka zastrzeżeń do funkcjonalności stoisk i form prezentacji ofert – do poprawienia na kolejnych targach.

W prezentacjach o polskim sektorze informatycznym chwalono się też firmą Comarch, a wywiadów udzielał jej prezes Janusz Filipiak na stoisku ich niemieckiej firmy Comarch Solutions AG [84].

Na targi pojechali wicepremier i minister gospodarki Waldemar Pawlak, członkowie rządu oraz poseł Grzegorz Napieralski przewodniczący sejmowej Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii. Polska delegacja rozmawiała z premierem rządu Dolnej Saksonii, nadburmistrzem Hanoweru, zarządem Deutsche Messe AG oraz z prezesem Bitkom. Rozmawiano o relacjach gospodarczych z Polską oraz o partnerstwie Polski na kolejnych targach CeBIT.

Delegacja miała też spotkanie z polskimi wystawcami, na którym Wicepremier przekazał, że w ciągu 10 lat rząd zamierza uzyskać 15% udział sektora teleinformatycznego w polskim PKB [85]. Dyskutowano, co należy zrobić, aby takie zamierzenie było możliwe do zrealizowania. Rozmawiano też o przygotowaniach do polskiego partnerstwa na tych targach w 2012 i 2013 roku. Wicepremier odwiedził polskie oraz wybrane zagraniczne, stoiska. Polskie stoiska odwiedziło też kilka delegacji przedsiębiorców – między innymi z Japonii oraz przyszedł ambasador Salwadoru w Polsce.

Obok hali nr 3 cały czas funkcjonowała Münchner Halle, czyli restauracja w bawarskim stylu. Wieczorem bawiła się w niej obsługa stoisk odciążając całodziennie stresy. W poprzednich latach była pełna i trudno było zarezerwować stół. Niestety w 2011 roku wieczorami była tylko w połowie wypełniona. Ten „barometr” pokazywał zmniejszanie się targów – mniej wystawców to mniej chętnych do zabawy [86].

CeBIT'2012 (6-10 marca)

Na ten CeBIT poleciałem w delegacji wicepremiera Waldemara Pawlaka rządowym samolotem. W delegacji było kilku członków rządu, posłowie, dziennikarze i inne osoby towarzyszące. Po wylądowaniu, prosto ze schodków zostaliśmy w eskortowanej kolumnie zawiezieni do hotelu w centrum Hanoweru. W hotelu tym przebywała też delegacja brazylijska z Prezydentem Brazylii, gdyż w tym roku oficjalnym partnerem Targów CeBIT była Brazylia. Z pewną wyższością patrzyliśmy jak urzędnicy wertowali paszporty brazylijskie sprawdzając wize do Niemiec. Nas nikt nie sprawdzał [87].

Po południu ponownie w kolumnie pojechaliśmy na Galę do Hannover Congress Centre. Tam według już tradycyjnego scenariusza odbyło się przedstawienie, przemowy, a szczególnie ważne przemówienie pani Prezydent Dilmę Rousseff, miło skomentowane w przemówieniu pani Kanclerz.

*Panie Prezydent Rousseff i Kanclerz Merkel
(źr. Wikipedia)*

Według spotkanych potem znajomych z firm brazylijskich, pani Prezydent nieco podkolorowała stan rozwoju gospodarki brazylijskiej, a w szczególności sektora teleinformatycznego, ale przecież tu na targach wszyscy zajmują się marketingiem, który lubi lepsze barwy. W uroczystej kolacji na Gali brał też udział wicepremier Waldemar Pawlak z częścią delegacji [88].

Na targach szczególnie eksponowane przez wystawców były tematy:

- przetwarzanie w chmurze,
- bezpieczeństwo systemów informatycznych,
- mobilny dostęp do swoich danych w standardzie LTE,
- modele biznesowe w handlu elektronicznym,

- informatyzacja funkcjonowania przedsiębiorstw,

Na targach było 4200 wystawców, przy czym ze względów bezpieczeństwa trzeba było zamknąć halę nr 19, przenosząc stamtąd wystawców do hali 26. Targi odwiedziło 312 tys. gości, najmniej w dotychczasowej historii Cebitu. Między innymi to zmniejszenie frekwencji spowodował strajk komunikacji miejskiej 8 marca. Organizatorzy Targów musieli organizować transport zastępczy, prosząc posiadaczy samochodów o carpooling.

Z Polski uczestniczyło ponad 70 instytucji i firm na powierzchni 1250 m² powierzchni wystawienniczej - trzy razy więcej niż w roku 2010! Ministerstwo Gospodarki dla zachęty regionów do aktywności na Cebicie, zorganizowało dwa stoiska narodowe o łącznej powierzchni 500 m² - mniejsze o powierzchni 144 m² w hali 9 i większe 357 m² w hali 6. W ramach stoisk Polski Wschodniej, Województwa Wielkopolskiego oraz Małopolskiego były miejsca dla uczelni, instytutów oraz lokalnych firm. Hasłem było „Poland – land of opportunities”.

Pod hasłem „Why Poland” firmy: ATM, 3Services Factory (3SF), Polcom, Beyond.pl, oraz ZPAS przedstawiły nowoczesne centra danych rozmieszczone w różnych regionach Polski.

Wiele uwagi zwrócono też na prezentacje polskich rozwiązań gier komputerowych. Starano się prezentować nowe projekty oraz produkty i zdobywano doświadczenia na prezentację w 2013 roku, gdy Polska będzie oficjalnym partnerem targów [⁸⁹, ⁹⁰, ⁹¹].

*Wicepremier Waldemar Pawlak
Dyrektor w MG Sebastian Christow
(arch. Min.Gospodarki)*

CeBIT'2012	Handelot.com	Mikrobit
3 R Studio	HANT	Min. Gospodarki
3W-Studio	IC Solutions	Modecom
Alma	Impakt	MTP
Altar	Implix	NaviExpert
Around	Infinite	Optronik
BDG	Infover	PAIIZ
Bilander	Innovio	Programa.pl
Blerdo	Inratel	Sare
Computer Services	iTaff Technology	Select
DirectInfo	ITM	Sinersio Polska
E-Studio Software	IVONA Software	Slavi
EDBAK	KL Trade	Sprint
Efficiency	Konwerga	Stanusch Technologies
eLeader	Lamel	TeleMobile
Emetel System	LBS	TelForceOne
Espeo Software	LEDvision	Wlqp Klaster Teleinfo.
Eureka Techn. Park	Logito	Urząd Marsz. Śląskiego
Fibar Group	LST-NET	Urząd Marsz. Wlqp.
Fibrain	Małopolska ARP	YDP [Sanoma]
Gardens Software	Master Telecom	VisaCom
Gdyńskie Centr.Innow.	Maxcom	Wirex
GOCLEVER	Media-Tech Poland	WMH – Waw Media
Grupa Wsparcia Proj.	METROPOLIS	Wrocławski Park Techn.

Wicepremier, Minister Gospodarki Waldemar Pawlak 6 marca otworzył stoisko Ministerstwa Gospodarki. Potem zwiedził większość z polskich stoisk i spotkał się z polskimi wystawcami. Mieliśmy też lunch z zarządem targów, rozmawiając o partnerstwie.

Po południu, mocno zmęczeni, zostaliśmy w kolumnie odwiezieni na lotnisko i po przejściu kontroli bezpieczeństwa wsiedliśmy do rządowego samolotu. Kolacja była już w domu.

Przygotowania do Targów CeBIT'2013

Praktycznie zaraz po powrocie z targów, Ministerstwo Gospodarki zabrało się za przygotowania do Targów CeBIT'2013. Z końcem maja do Warszawy przyjechała delegacja przedstawicieli Deutsche Messe oraz Bitkomu w celu ustalenia szczegółów dotyczących partnerstwa Polski. Ze strony

ministerstwa gospodarzami byli wiceministrowie: Dariusz Bogdan oraz Iłona Antoniszyn-Klik. W czasie rozmów ustalono harmonogram działań marketingowych oraz listę imprez wspomagających merytorycznie prezentację możliwości polskiej teleinformatyki na targach i w Niemczech.

Pod koniec października 2012 roku w Warszawie odbyło się drugie spotkanie z delegacją niemiecką – rządu z Dolnej Saksonii, zarządem Deutsche Messe oraz przedstawicielami Bitkom. Gospodarzem tego spotkania była ambasada niemiecka [92].

Niemiecka organizacja firm informatycznych Bitkom merytorycznie wspomaga Deutsche Messe w przygotowaniu programu CeBITu, mając też zapewne udział w zyskach z tej imprezy. PIIT z Bitkom od lat miał kontakt, głównie poprzez organizację DigitalEurope. Ale też niewiele wynikało z tych kontaktów, być może również z powodów językowych, gdyż preferowali używanie niemieckiego. Sytuacja zmieniła się w chwili deklaracji premiera Waldemara Pawlaka o partnerstwie Polski na CeBIT 2012 oraz 2013.

*Frank Pörschmann prezes zarządu CeBIT Deutsche Messe AG
i wiceminister gospodarki Dariusz Bogdan
po podpisaniu umowy o partnerstwie
(materiały Ministerstwo Gospodarki)*

*Po spotkaniu w sprawie Partnerstwa Polski na Targach CeBIT 2013.
Od lewej: Dr inż. Jarosław Tworóg, wiceprezes KIGEiT – Dr Bernhard Rohleder
Bitkom, Frank Pörschman - Jörg Bode - Prof. Dieter Kempf, prezes Bitkom -
Min. Dariusz Bogdan, Min. Gospodarki - dr inż. Waclaw Iszkowski, prezes PIIT
(materiały. Ministerstwo Gospodarki)*

(arch. MG)

Podczas majowego spotkania niemiecko-polskiego miałem spotkanie z przedstawicielem Bitkomu. Wymieniliśmy poglądy na temat rozwoju informatyki w naszych krajach oraz o współpracy naszych organizacji w wspomaganie nawiązywania relacji pomiędzy polskimi i niemieckimi firmami teleinformatycznymi.

W październiku Prof. Dieter Kempf stał się moim przyjacielem. Nic dziwnego, gdyż polskie partnerstwo już ratowało finansowo targi CeBIT. Zostałem zaproszony do Berlina na konferencję, w której uczestniczyło 500 biznesmenów z niemieckiego przemysłu teleinformatycznego. Na konferencji federalny minister gospodarki i technologii, wicekanclerz Philipp Rösler zadał słuchaczom pytanie – *musimy w gospodarce niemieckiej przekształcić część przemysłu mechanicznego w przemysł elektroniczno-teleinformatyczny – powiedzcie nam co mamy dla was i waszych firm zrobić, aby to było możliwe w jak najkrótszym czasie?*

W październiku 2012 na specjalnym spotkaniu w Warszawie Wicepremiera Waldemara Pawlaka z ministrem rządu niemieckiego oraz przedstawicielami Zarządu Targów i organizacji Bitkom miałem poniższą wypowiedź – sumującą obecność polskich firm na kolejnym CeBIT 2013.

Warszawa, 26 października 2012 roku

Szanowny Panie Premierze, Panie Ministrze, [Waldemar Pawlak, Jorg Bode]

Szanowni Goście z Zarządu Deutsche Messe, [Frank Porschmann]

Szanowni Panie Prezesie Bitkom, [Prof. Dieter Kempff]

Szanowni Goście,

Komisja Europejska obecnie działa na rzecz aktywnego wspomagania rozwoju nowoczesnego przemysłu w krajach Unii Europejskiej. Istotnym warunkiem sukcesu tych działań będzie integrowanie i kooperacja firm unijnych, tak aby wspólnie mogły wdrażać nowe innowacyjne i konkurencyjne produkty oraz usługi. Aby to było możliwe konieczne jest umożliwienie firmom europejskim wzajemne poznanie swoich ofert i możliwości rozwoju oraz oczekiwań osób nimi zarządzających. Szczególnie jest to istotne dla firm przemysłu teleinformatycznego, które od kilku lat zaniechały uczestnictwa w bezpośrednich imprezach targowych.

Dlatego też, Targi CeBIT bardzo dobrze się wpisują w realizację nowych wyzwań dla unijnego przemysłu teleinformatycznego. Możliwość bezpośredniego spotkania zarządów firm polskich z zarządami firm niemieckimi oraz z innymi krajów unijnych jest obecnie szczególnie potrzebna. A fakt, że Polska będzie Partnerem Targów daje nam dodatkowe szanse na zaprezentowanie oferty polskiego przemysłu teleinformatycznego oraz pozyskanie dobrych kontaktów z innymi firmami.

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, działająca na rynku już od 20 lat, ma doświadczenie w promowaniu polskich firm na Targach CeBIT już od 1994 roku. W pierwszych latach aktywnie organizowaliśmy stoiska dla firm z Polski. Potem wspomagaliśmy bezpośredni udział tych firm. Teraz jesteśmy gotowi podzielić się naszymi doświadczeniami z Ministerstwem Gospodarki organizującym już od 3 lat obecność polskich firm na Targach.

W tych działaniach istotną rolę będzie miała współpraca z organizacją Bitkom, z którą od lat współpracujemy w europejskiej organizacji DigitalEurope. Jesteśmy przekonani, że razem z organizacją Bitkom, świetnie znającą niemiecki przemysł teleinformatyczny będzie nam łatwiej wspomagać firmy w poszukiwaniu relacji biznesowych dla zbudowania silnych i konkurencyjnych firm unijnych mogących działać na rynku unijnym oraz światowym.

W okresie kryzysu jest to teraz jedno z najważniejszych wyzwań i powinniśmy wszyscy razem działać na rzecz ich wypełnienia. Jestem przekonany, że damy sobie z tym wspólnie radę.

Dr inż. Waclaw Iszkowski

Prezes Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji

Po targach CeBIT'2013 relacje z Dieterem oraz z Bitkom znowu się ochłodziły.

Niestety 17 listopada 2012 roku, po przegranej w wyborach na Prezesa PSL, Wicepremier i Minister Gospodarki Waldemar Pawlak podał się do dymisji. Po raz kolejny polscy wystawcy na Targach CeBIT mieli „promocyjnego pecha”.

* * *

PAIIZ został zaproszony do udziału w targach CeBIT w Stambule. Nie wypadało odmówić, trzeba było to potraktować jako element promocji. Z funduszy Polska Wschodnia dofinansowano udział 6 firm polskich z

terenów wschodnich. Innych chętnych nie było. Mnie poproszono, abym zaprezentował polski sektor teleinformatyczny. Pojechaliśmy do Istambułu, tam odbyło się polsko-tureckie seminarium. Ja zaprezentowałem po angielsku polski rynek, Turcy turecki po turecku, ale chcieli być uprzejmi i zaprosili tłumacza z tureckiego na polski – niestety słabego, siedzieliśmy jak na tureckim kazaniu. Targi, pomimo ogromnej reklamy oraz pojedynczych firm z wielu okolicznych krajów, były nikłe. Niewiele z tego wyjazdu wynikało. Pomimo, że Stambuł jest na tłumnie uczęszczanej trasie Europa – Azja, to po kolejnych targach CeBIT Eurasia 2013, zawieszono organizowanie następnych.

* * *

Umowa o partnerstwie Polski na Targach CeBIT'2013 dalej była ważna. Odpowiedzialnym za realizację umowy z Deutsche Messe został wiceminister gospodarki Dariusz Bogdan [93].

Ministerstwo Gospodarki, PARP i PAIIZ intensywnie pracowało nad finansowaniem, projektowaniem i organizacją polskich stoisk. Z rezerwy budżetowej zostało przyznane 12 mln złotych, a w tym 7 mln na najem powierzchni dla stoisk narodowych plus 3 mln na zabudowę stoisk. Pozostałe

środki zostały przeznaczone na promocję polskiego partnerstwa oraz na imprezy podczas targów. Organizatorem logistycznym przygotowania stoisk były Międzynarodowe Targi Poznańskie.

PIIT wspierał te działania swoim doświadczeniem, organizując seminaria marketingu wystawienniczego dla firm mających być wystawcami. Stwierdziliśmy, że z braku targów teleinformatycznych w Polsce, firmy i ich menedżerowie od marketingu nie mieli wiedzy i doświadczeń w organizacji prezentacji firmy na targach.

Nasze porady były proste, nawet banalne, ale dla słuchaczy specjalnego seminarium na ten temat były odkrywcze [⁹⁴], gdyż:

- nie wolno na stoisku siedzieć biernie, ale cały czas trzeba poszukiwać w tłumie zwiedzających osób, które mogą przynieść firmie korzyści – zamówienie lub współpracę,
- należy unikać rozmów pomiędzy obsługą stoiska, a za to być otwartym na rozmowy z przechodzącymi osobami,
- na targach CeBIT trzeba mieć w obsłudze osoby znające język niemiecki,
- już na długo przed terminem targów warto zaprosić swoich aktualnych i potencjalnych klientów, wskazując osobę do kontaktu na stoisku – nic tak nie ułatwia wejścia na stoisko jak trzymanie zaproszenia w ręku,
- warto tuż po targach skontaktować się ze wszystkimi, którzy nas odwiedzili, pytając ich o wrażenia i dalsze kontakty.

Po targach w 2012 roku, zrobiliśmy też ankietę wśród wystawców na temat ich oceny organizacji stoisk oraz pomocy ze strony administracji i Izby. Wyniki pozwoliły nam oraz organizatorom poprawić przygotowania do targów CeBIT 2013.

Fragment wyników Ankiety przeprowadzonej po Targach CeBIT w 2012 roku

Pożytki z obecności na Targach:

- *możliwość spotkań z partnerami w jednym czasie i w jednym miejscu oraz nawiązania nowych kontaktów biznesowych oraz zebrania doświadczeń z bezpośrednich kontaktów, w kontekście planowania działań marketingowych,*
- *rozwój relacji z obecnymi oraz z zainteresowanymi współpracownikami, wymiana doświadczeń, nawiązanie współpracy i wzmocnienie relacji biznesowych, pozyskanie ponad 100 perspektywicznych kontaktów,*
- *zdecydowane znaczenie wizerunkowe, rozpoznawalność marki, prestiż związany z obecnością na targach uwiarygodnia nasze przedsiębiorstwo u partnerów oraz międzynarodowe pozycjonowanie firmy,*
- *nawiązanie kontaktów handlowych z innymi polskimi firmami obecnymi na targach oraz integracja wewnętrzna polskich firm,*
- *zapoznanie z ofertą konkurencji oraz możliwość porównania oferty firmy z konkurencją,*
- *poznanie nowych praktyk oraz technologii stosowanych przez zagraniczne firmy działające w tej samej branży,*
- *cennym doświadczeniem była możliwość obserwacji atrakcyjnych ekspozycji w zapoznanie się z nowinkami technicznymi,*
- *prezentacja produktów szerokiej rzeszy międzynarodowych odbiorców,*

Negatywne opinie dotyczące obecności na Targach:

- *zbyt słabe kojarzenie partnerów handlowych (słaba sprzedaż usług i produktów),*
- *są to targi budujące wizerunek firmy raczej dla dużych korporacji, problem z identyfikacją małych firm,*
- *pozyskiwanie nowych kontraktów i partnerów handlowych poprzez misje gospodarcze przy udziale ambasad i organizacji rządowych wydaje się lepszym rozwiązaniem niż uczestnictwo w targach*
- *targowisko a nie targi, zbyt duży tłum zwiedzających (szczególnie spoza biznesu)*
- *mała reklama, brak obecności mediów, braki w prezentacji firm,*
- *nienależyta ochrona mienia na stoiskach ze strony organizatorów targów.*

W początkach roku 2013 przekazaliśmy do Gabinetu Premiera Donalda Tuska dane statystyczne (oficjalne z GUSu) oraz tezy dotyczące polskiego rynku teleinformatycznego, do wykorzystania w przygotowaniu przemówienia premiera na gali otwarcia Targów. Zasugerowaliśmy też ministrowi cyfryzacji Michałowi Boniemu wyciszenie „przecieków informacji” ze śledztwa dotyczącego *infoafery*, gdyż niemieckie media będą z uwagą śledzić i przekazywać informacje z Polski przed i w trakcie Cebitu. W naszych mediach powinny się ukazać prezentacje ciekawych rozwiązań teleinformatycznych oraz skutecznych działań rządu w rozwoju administracji cyfrowej.

CeBIT'2013 (5-9 marca)

Do Hanoweru poleciały dwie delegacje rządowe. Do pierwszej z wicepremierem Januszem Piechocińskim wraz z kilkoma ministrami i wiceministrami zaproszono 15 osób z PIIT, w tym prezesa Wacława Iszkowskiego, wiceprezesa Wiesława Paluszyńskiego oraz kilku prezesów z firm. Druga delegacja z premierem Donaldem Tuskiem poleciała tylko na uroczystą Galę oraz formalne otwarcie Targów.

Na Gali w Hannover Congress Centrum w polskiej delegacji rządowej był premier Donald Tusk, wicepremier i minister gospodarki Janusz Piechociński, minister cyfryzacji Michał Boni, wiceministrowie, posłowie i wielu innych oficjeli. Premier wraz z Kanclerz Angelą Merkel uroczystie wkroczyli na salę i po zajęciu miejsc zostali otoczeni gromadą fotoreporterów,

którzy głównie filmowali panią Kanclerz. Nawet komisarz Nelli Kroes stała z boku.

Gala rozpoczęła się od polskiej interaktywnej prezentacji historii gier komputerowych w rozbudowanej animacji graficznej z oryginalnym podkładem muzycznym przetwarzanym cyfrowo. Występ multimedialny przygotowało studio Platige Image we współpracy z firmami Plastic i Juice z realizacją przez performerę L.U.C i producenta muzyki elektronicznej Nativizm'a [klip YT⁹⁵,⁹⁶]. W tle były wyświetlane dane o polskim rynku teleinformatycznym. Sala przyjęła ten występ z aplauzem.

Pierwsze wystąpienie miał premier rządu Dolnej Saksonii, potem Prof. Dieter Kempf, prezes Bitkomu oraz CEO Google'a Eric Schmidt - partner technologiczny Targów.

Kolejnym mówcą był premier Donald Tusk [97]. Nie mam oficjalnego tekstu jego przemówienia, dlatego przedstawiam tylko niektóre fragmenty zapisane w różnej kolejności (być może nie dosłownie) przez dziennikarzy:

Wystąpienie Polski, jako kraju partnerskiego na targach CeBIT 2013 jest szansą nie tylko dla nas, lecz także dla wszystkich naszych partnerów, których spotkamy na tej imprezie, ...kluczowe zasoby polskiej branży informatycznej tkwią w potencjale ludzkim i intelektualnym. Co roku opuszcza nasze uczelnie kilkadziesiąt tysięcy młodych informatyków, a wielu z nich należy do światowej czołówki programistów ... polskie zespoły młodych programistów wchodzi od 1995 roku nieprzerwanie do finałów Mistrzostw Świata w programowaniu.

”
A strong participation of Poland in the fair is an opportunity not only for the Poles, but also for all the foreign stakeholders

Donald Tusk

Według oceny rynku pracy, Polska i Niemcy są jedynymi krajami w Europie, gdzie do 2020 będzie przybywać informatyków. ....znaczenie polskiej branży gier komputerowych i aplikacji mobilnych. Mimo spowolnienia gospodarczego wartość polskiego rynku w sektorze gier i aplikacji przekroczyła 1 mld złotych i wzrosła tym samym o 60 procent.

W Polsce obroty w branży teleinformatycznej wynoszą obecnie 16 mld euro. Istnieje już 1500 firm informatycznych, które stworzyły w Polsce 174 tys. miejsc pracy (w Niemczech 900 tys.) Jest to trzecia, co do wielkości zatrudnienia branża w kraju.

Polska teleinformatyka pozostaje w pewnym stopniu nadal nieodkrytym przez Europę i świat skarbem. Ci, którzy jako pierwsi ten skarb odkryją, czyli inwestorzy, usługobiorcy, usługodawcy, partnerzy biznesowi zyskają najwięcej. Wszystkim naszym partnerom takiego refleksu życzę z całego serca.

Ludzie, którzy czują się odpowiedzialni za swoich współobywateli, nie mogą zapominać, że każdy rozwój cywilizacyjny i technologiczny przełom oznacza szanse, ale i zagrożenia, co odczuliśmy podczas dyskusji nad ACTA. Krytycy nazywają ACTA zamachem na wolność słowa i furtką do masowego szpiegowania internautów. Kwestia ochrony własności i wolności osobistej nabiera nowego wymiaru.

Musimy pamiętać, że nowe technologie nie mogą być wymierzone przeciwko człowiekowi i muszą służyć przyjaźni między ludźmi i narodami. Pa-

miętajmy i nie mogą stać się narzędziem opresji ani manipulacji państwa wobec obywatela i jednego państwa wobec drugiego państwa.

To było dobre przemówienie, łączące w sobie istotne informacje o polskim rynku teleinformatycznym z aktywnym zaprezentowaniem problemów i możliwości zastosowań teleinformatyki w Polsce oraz w Unii. Istotnym do odnotowania jest fakt, że była to pierwsza od wielu lat wypowiedź premiera polskiego rządu o polskim sektorze teleinformatycznym na tak ważnym międzynarodowym forum [98, 99].

Po premierze Donaldzie Tusku, głos zabrała kanclerz Angela Merkel, pozytywnie odnosząc się do obecności Polski na Targach oraz do współpracy i kooperacji pomiędzy niemieckimi i polskimi firmami.

Następnego dnia, po oficjalnym otwarciu targów oraz odwiedzeniu kilku wybranych stoisk Premier razem z Kanclerz przybyli na otwarcie polskiego stoiska, gdzie stwierdzili -

Polska teleinformatyka jest dzisiaj jedną z największych nadziei dla polskiej gospodarki - powiedział premier Tusk, a kanclerz Angela Merkel podkreśliła - Siłą napędową polskiej branży teleinformatycznej są ludzie: młodzi absolwenci szkół wyższych i przedstawiciele nowo założonych firm, chcących działać w konkurencji globalnej.

Na polskim stoisku tym zapoznali się z:

- najszybszym na świecie procesorem przemysłowym DQ80251 firmy Digital Core Design [100];
- kostką DICE+, która wygląda jak zwykła kostka do gry, ale służy do gier elektronicznych łącząc się bezprzewodowo z planszą do gier;

- detektorem podczerwieni firmy VIGO System, który został wykorzystany w łaziku Curiosity działającym w marsjańskiej misji

Był to dobry wybór, gdyż te przedmioty [101] można było wziąć do ręki, obracać i pokazywać w telewizji – aplikacji oprogramowania nie da się tak oglądać.

Organizatorem polskiej obecności na Cebicie było Ministerstwo Gospodarki z Polską Agencją Rozwoju Przemysłu (PARP) [102, 103] oraz Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiZ). Zadbano też o promocję polskich firm i instytucji w Niemczech (MPromotion) [klip YT 104, 105, 106].

Okolo 200 [107] firm z Polski na powierzchni 3,7 tys. m² prezentowało swoje produkty i usługi. Między nimi były też regionalne - wielkopolskie, małopolskie, mazowieckie, pomorskie, wrocławskie, ełckie – instytucje i agencje wspomagania rozwoju biznesu oraz instytuty badawcze i uczelnie. Jak zawsze Comarch był na swoim niemieckim stoisku. Również Asseco był reprezentowane przez niemieckie Asseco Solutions AG, a Logotec Group przez ich niemiecką firmę EPlan.

CeBIT'2013

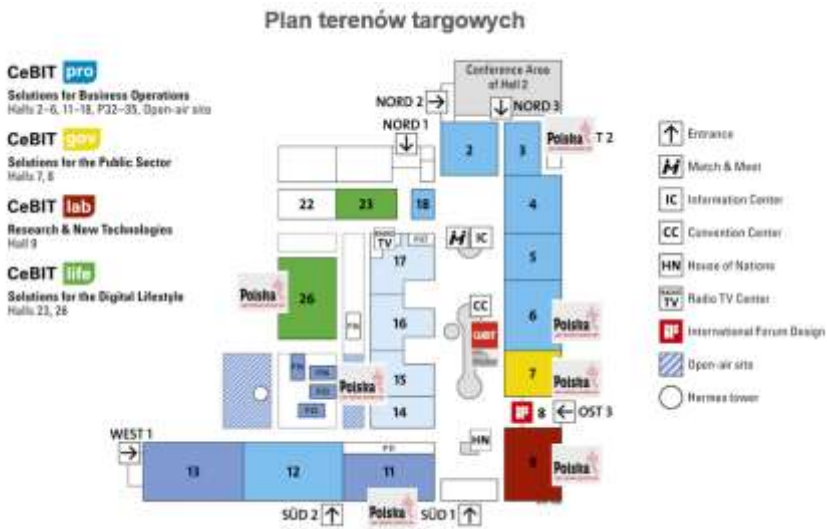
11 bit studios
3e Software House
3XR
4Sync Solutions
7bull.com
ABC Data
Action
Admax-Trade-Line
Adrem Software
AgreeYa Mobility
Akademia Morska
Alma
ALTAB
AMG.NET
ARBUZZ
ARMSA
ARTA TECH
artefakt
Artifex Mundi

Axence
B3System
Billennium
Bitstream
Blstream
Bluesoft
BMM
BOSS Magdalena Budek
BOSSG Data Security
BTC Group
Bug Free Software
Bull Group in Poland
Bumar
CEIDG
Centrum Proj. Inform.
Certico Websolutions
CITY-NAV
Clearcode
Clearsense

Cohesiva
ComAngle Ent.
Computer Services
Consileon Polska
CONSDATA
CONTMAN
CORAB
COTIZ.EU
CSIOZ
Cyfrowy Polsat
Dardanele Studio
DATEV
Digital Core Design
DigitalRepublic
DISKUS Polska
Droptica
ELEKTRONIK ART
Elzab
Ełcki Park N-Tech.

Emtel System	Konwerga	PIXEL LEGEND
Enformatic	Kostrzyń.-Słubicka SSE	Pixnet
E-Studio Software	LangMedia	PJWSTK
EuroFlorist	Linux Professional Inst.	Platinet
Fabryka E-Biznesu	LIVETVSYSTEMS	Pol. Gdańska
Fibaro Group	Logintrans	Pol. Warszawska
Filmaster	Logotec Group [EPlan]	Pol. Wrocławska
Fineus	Lubuski Park N-Tech.	Pomorski Park N-Tech.
Flashgate	Łódzka SSE	PrimeSoft
Fund. Edukacji Innow.	Małopolska ARP	Proj. Internetu Przyszł.
Getin Bank	MaxCom	AGH, IŁ. PŚL., PW., PWt.
Globema	MDPL	Qburst
Gmina Baranów Sand.	MERITUM	Quartic
GUC	Min.Adm. i Cyfryzacji	REISS Group
GUGiK	Min.Finansów	Rzeszowska ARP
GUS	– Usługi Celne	Sare
Handelot.com	– Konsolidacja Syst. Cel.	SEQUENCE
HANT	Min. Gospodarki	SEVENET
Hitachi Europe	Min. Nauki i SzW	Simp Consulting
Huawei Polska	Mintia	Simula-Car-HT
IBS Poland	Modecom	SMWI
Ideopolis	MSM Studio	Softhis
Impakt	MTP	Softline Polska
Indigo	Natec Genesis	SoftProdukt
Infinite	NCBiR	Software Mill
Informedica	NETMETIS	Sonbou
INFOVER	Netpioneer	SportData
Innovio	NETTOM	Squiz
InPost	Neurosoft	STAYPOLAND
Insigo	NeuroSYS	Stopango
Inst. Logistyki i Magaz.	New Portable Devices	Stow.Informatyka Podk.
Inst. Łączności	Oktawave	Studio Graficzne i Proj.
Inst.t Morski w Gdańsku	one2tribe	Systemics-PAB
Inst. Oceanografii	Open-RnD	Szczeciński Park N-Tech.
Inst. Tech. Wojsk Lotn.	Opero	Śląski Inkubator Przeds.
Integer.pl Group	ORBTWU	TECHLAND
InteliWise	Outbox	Teledirect
inSolutions	Oxycom	TeleMobile
Intratel	PAIIZ	TopScan3D.net/TOP
Inventory Solutions PL	PARP	Toucan Systems
ITM	PARP- Promocji Biz. Tele	Tracecoin
ITSpre	Partners in Progress	TRECO
JOJO Mobile	PasCom	Uczestnicy.pl
Joy Intermedia	PayLane	UKE
KL Trade	Petra	Uniw. Gdański
Konrad	PIAP	Uniw. Morski - Szczecin

<ul style="list-style-type: none"> – R&D Hydrogeo. – System wsp. nawigacji Unizeto UMarsz. Woj. Mazow. UMarsz. Woj. Pomors. UMarsz. Woj. Z-pom. UMiasta Grodzisk Ma. UMiasta Koszalin UMiasta Kraków UMiasta Poznań 	<ul style="list-style-type: none"> UMiasta Szczecin. Vakomtek Velis VIGO System Vivid Games Warżala i Mac Web.gov.pl WEBEST WHEEL Systems Wieczorek Systems 	<ul style="list-style-type: none"> Wlkp. Klaster Tele. Wilk Elektronik Winiarski PL-D Consult Witchcraft Studios Wrocławski Park Techn. Wsch. Agencja Rozwoju YOUARTME Z-pomorski Klaster Tele. Zulu Investment ZUS
--	---	---

*Plan targów CeBIT 2013 z polskimi stoiskami
(mat. PARP dla wystawców)*

W Centrum Konferencyjnym 5 marca, wicepremier Janusz Piechociński otworzył Polish-German ICT Summit [klip YT 108]. Na tej ceremonii przemawiał również Prof. Kempf z Bitkom oraz Wacław Iszkowski z PIIT [klip YT 109]. Potem rozpoczął się panel dyskusyjny, w których udział wzięli [klip YT 110]:

- Anne Ruth Herkes, minister Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Technologii Niemiec,
- Dariusz Bogdan, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki,
- Małgorzata Olszewska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Cyfryzacji,

- Aleksander Duch, CEO Asseco DACH S.A. [klip YT 111],
- Dr. Uwe Dumslaff, CEO, Capgemini Deutschland GmbH
- Ales Bartunek, dyrektor generalny IBM Poland & Baltics
- Borys Stokalski-Dzierżykraj, prezes Infovide-Matrix SA

Zorganizowano również giełdę kontaktów „Future Match 2013” – platformę dla spotkań biznesowych z europejskich ośrodków Enterprise Europe Network, w której uczestniczyło 37 firm z Polski.

Na zakończenie dnia Polska zaprosiła ponad 500 gości na wieczorny bankiet do pawilonu LB Nord.

Targi CeBIT’2013 odwiedziło 285 tys. osób z ponad 120 krajów, o 9% mniej niż w poprzednim roku. Uczestniczyło 4100 wystawców z 70 krajów [112].

CeBIT’2014 (10-14 marca)

Tym razem do Hanoweru jechałem pociągiem EIC do Berlina i stamtąd ICE. W Warszawie na Dworcu Centralnym do przedziału zaczęło się pakować trzech gości z dużymi metalowymi srebrnymi skrzyniami. Już chciałem ich wysłać do wagonu bagażowego, ale twarz jednego z nich wydała mi się znajoma. Była to ekipa reporterska TVN, którą w ten sposób, z oszczędności, wydelegowano na relacje z Cebitu. Dobrze się rozmawiało w drodze i zaprosiłem ich na stoisko PIIT, aby mieli gdzie złożyć swoje wyposażenie oraz czasem odpocząć.

Ta edycja targów miała być skierowana do biznesu. Rozpoczęły się w poniedziałek i zakończyły w piątek, podniesiono też ceny biletów. Przez te 5 dni odwiedziło je 210 tys. biznesmenów.

Partnerem Targów była Wielka Brytania. Na Gali występował premier David Cameron, który rok wcześniej zapowiedział referendum w sprawie członkostwa Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej, rozpoczynając tym samym dyskusje o Brexicie. Kanclerz Angela Merkel nie wyglądała na zadowoloną z jego przemówienia, chyba przewidując wynik referendum. Emocje wzbudzały też doniesienia Edwarda Snowdena dotyczące działalności tajnych służb amerykańskiego NSA oraz angielskiego GCHQ.

Ponownie zorganizowano polskie stoisko narodowe – pod hasłem *TalentIT People*. PARP, organizator i dofinansowujący polskie stoiska, prowadził ciekawą i bogatą relację z tych targów [113].

*Oficjalne jedno z polskich stoisk na CeBIT 2014
(mat. PARP dla wystawców)*

Wśród 170 firm z Polski wpisanych do katalogu, praktycznie tylko 40 miało swoje osobne stoiska. Między innymi Telekomunikacja Polska SA wspólnie z PTK Centertel [114,115]. Comarch AG oraz Asseco Solutions AG [116] prezentowali się na swoich niemieckich stoiskach.

CeBIT'2014

3S S.A.
 3Services Factory S.A.
 3Soft S.A.
 4-IT Artists in techn.
 9LivesData
 Akademia WSB w DG
 ACTION
 ALAN Systems
 AppReal
 Arlamowski Investment
 ArtaTech
 Bazy i Syst. Bankowe
 BCBapp.com
 Białostocki Park N-T.
 Pol. Białostocka
 Bioseco
 BIT
 BLStream
 BlueSoft
 BootstrapMaster
 BPSC
 Brix
 Bydgoska ARP
 Clear Future
 Cybercom Poland
 DATA SYST. GROUP
 DataConsult
 Digital Core Design
 Easy Design Ltd.
 EBR-IT
 Espeo Software
 Exaity Group
 Eximo Project
 Fibaro
 Firmao
 Flashgate
 FotoIT
 FunApp
 Gabos Software
 Gdyńskie Cent.Innow.
 Handelot.com

GUC
 GUGiK
 Infolet
 ITIS Innovative techn.
 JPEmbedded
 Jujubee
 KL Trade
 KLIMEX-3
 Konsmetal
 Konwerga
 Ksi.pl
 KZGW
 LSGROUP
 Łódzka SSE
 MADAR
 MAGBOSS
 MaxCom
 MEDI-SOFT
 Min. Adm. i Cyfryzacji
 Min. Gospodarki
 MG – Program Promocji
 Min. Finansów
 Mintia
 Mobile Experts
 MODECOM
 MP System
 MSM Studio
 MultiTap
 MySreen / SOX
 NavRoad Nexo
 Netland Computers
 Neurosoft
 OffiServ
 Open innovation
 Outbox
 PARP
 Pirios
 PIXEL Technology
 PLATINET
 Podlaska ARP
 PROGRAMA
 QBurst Poland

Questy
 Serious Impact
 Sigmapoint
 Silver Predict
 Skytechnology.
 Software Inteactive
 Sphere Research Labs
 SPORTDATA
 SSLGURU
 Stanusch Technologies
 Suwalska SSE
 Śląska Sieć Metropolit.
 Śląski Inkubator Przesięb.
 T Komp
 T-Matic Grupa Computer
 TechXcellence Ltd.
 TeleMobile
 TelForceOne
 Telzas
 TESTILITY
 Transition Technologies
 Trends Trade Poland
 Tweeba Mobile Applic.
 UMarsz. Woj. Podlask.
 UMarsz. Woj. Śląskiego
 UMarsz. Woj. Wlkp.
 UMarsz. Woj. Z-pomors.
 UMiasta Białystok
 UMiasta Łomża
 UNIDOC
 UpMenu.com
 Velis
 Virtus Lab
 VISUALPROMO
 VoiceFinder
 Web.gov.pl
 WHITE HATS
 Wlkp. Klaster Teleinfo.
 Wilk Elektronik S.A.
 Wrocławski Park Techn.
 ZETO Bydgoszcz
 ZMorph

Partnerem technologicznym targów był Volkswagen – na Gali przemawiał jego CEO Martin Winterkorn (było to jeszcze przed aferą spalinową w USA). Zrozumiałym było, że w Niemczech zastosowania informatyki będą wdrażane głównie w przemyśle motoryzacyjnym. Na wielu stoiskach były prezentowane produkty elektroniczno-cyfrowe wspomagające funkcjonowanie samochodów – asystenci jazdy, parkowania, samodzielnej jazdy po autostradach sygnalizacji wypadków, sterowania samochodem bez udziału elementów mechanicznych oraz przy zasilaniu elektrycznym [117].

Z kolei w konferencjach technicznych udział wzięli Steve Woźniak, Jimmy Wales (współzałożyciel Wikipedii) i Eugene Kaspersky. Na tych targach pod hasłem „Datability” szczególnie widać było oferty dotyczące Cloud Computing (przetwarzania w chmurze), Big Data (analiza niestrukturalnych ogromnych zbiorów danych) z dyskusją o ich zrównoważonym oraz odpowiedzialnym użytkowaniu. a także o już wszechobecnej mobilności[118].

Zapewne w rewanżu za dobre potraktowanie w pociągu, reporter z TVNu poprosił mnie o udzielenie odpowiedzi na pytania redaktora Romanowskiego na temat Cebitu dla Faktów. Trochę mnie zdziwiło, że ten wywiad zostanie przeprowadzony o 16:00, a nie po 19:00. Ale w TV wszystko jest możliwe – reporter przez telefon dostawał pytania od redaktora Romanowskiego, które mi zadawał, ja starałem się jak najlepiej odpowiedzieć, a technicy to nagrywali na kasetę. Potem kasetę tę zanieśli do wozu transmisyjnego zaprzyjaźnionej stacji telewizyjnej, stacjonującej na terenie targów, skąd jej treść została przesłana do Warszawy. Tam to zmontowano razem z pytaniami i materiał był gotowy na Fakty, jako transmisja *na żywo*. Pewnie tylko niektórzy zauważyli, że jakby to była nieco inna pora dnia. Ale ja i Izba swoje pięć minut mieliśmy – i to się liczyło.

Przy tej okazji warto parę słów powiedzieć o dziennikarzach, którzy przez te lata pisali czy też filmowali relacje z Cebitu. Większość tych relacji

było kopią oficjalnych targowych informacji prasowych. Jest to pożyteczne teraz przy pisaniu historii targów, ale było niewystarczającym przekazem dla tych, co na targi nie dotarli. Jedyne dziennikarze mediów o sprzęcie komputerowym (komponentach i laptopach) i telekomunikacyjnym (telefonach, smartfonach) sprawnie wychwytywali nowości – opisywali je oraz fotografowali dając czytelnikom podstawową wiedzę o trendach technicznych. Znacznie trudniej było opisywać sferę aplikacji, systemów oraz złożonych rozwiązań teleinformatycznych. Wiedza o tych rozwiązaniach, prezentowana na stoiskach, zanikała po zakończeniu targów. Zresztą dotyczyło to nie tylko dziennikarzy, ale również zwiedzających – tłum, wielość multimedialnych oddziaływań, brak czasu nie pozwalały na dokładne przestudiowanie, zrozumienie i opisanie ofert targowych. Można to uznać za poważne straty przy tak kosztownej organizacji każdego ze stoisk.

Pewnym istotnym substytutem tej ulotnej wiedzy były (są) raporty EITO (European Information Technology Observatory), które zawierały dane statystyczne o sektorze informatycznym oraz telekomunikacyjnym w ujęciu globalnym, produktowym oraz krajowym. Dane te wyglądały na rzetelnie zebrane czy też oszacowane, chociaż nie było wiadomym skąd one pochodziły, gdyż były nieco inne, lub w innym ujęciu, w stosunku do oficjalnych danych statystycznych (które też były czasem niezbyt dokładne, a przede wszystkim opóźnione o jakieś 2-3 lata). Ale przynajmniej można było wychwycić trendy i szybkość wzrostu w każdym kraju czy dla podobnych produktów – na przykład liczby pecetów. Dodatkowym elementem tych raportów były analityczne opracowania nowych rozwiązań teleinformatycznych, jakie się pojawiały na Cebicie w roku poprzednim. Jest to istotne źródło informacji dla przygotowania prezentacji o rynku teleinformatycznym w Europie, Unii Europejskiej oraz w Polsce czy innych krajach. Raporty te od ponad 10 lat wydaje Bitkom Research GmbH. Ich cena wynosi ok 2000 euro za Raport. Według notki prasowej z 2019, w EITO'2019 stwierdza się, że – *wydatki na sztuczną inteligencję wzrosną do 10 mld euro do 2022 roku oraz przede wszystkim będą inwestycje w opiekę zdrowotną i handel* [¹¹⁹].

CeBIT'2015 (16-20 marca)

Targi odbywały się pod hasłem *Digital Economy*, opisującym cyfrową i ekonomiczną *Czwartą rewolucję przemysłową, która doprowadzi do radykalnych innowacji i destrukcyjnych modeli biznesowych*. Były one zorientowane na biznes - konsumenci mogli prezentowane produkty niebawem obejrzeć w supermarketach.

Na Targach w 18 halach było 3300 wystawców z 70 krajów, w tym 600 z Chińskiej Republiki Ludowej, która była oficjalnym partnerem CeBIT'2015. Targi odwiedziło około 220 tys. gości.

Chiński Wicepremier i Kanclerz Angela Merkel oraz prezes Jack Ma, właściciel Alibaba podczas oficjalnego otwarcia Targów CeBIT 2015 (domena publiczna)

Chiny były prezentowane przez ich największe firmy: Huawei, ZTE, Xiaomi, Alibaba oraz przez wiele drobnych wystawców pokazujących różne modne elektroniczne gadżety – głównie samojazdy i drony. Było też wiele stoisk z Indii oferujących oprogramowanie oraz firmy z Bangladeszu [120, 121].

Polska miała swoje oficjalne stoisko – mniejszą wersję stoiska z poprzednich lat. W różnych miejscach wystawiały się też polskie firmy.

CeBIT'2015

Action
Fibaro Group
Komputronik,

Marketplanet
MaxCom
Platinet,
Pomorski Park N-Tech.

TelForceOne
Wilk Elektronik

CeBIT'2016 (14-18 marca)

Organizatorzy tej edycji targów CeBIT chcieli usilnie odwrócić trend spadkowy, podkreślając swój status w skali globalnej „Global Event for Digital Business” w świecie cyfrowym. Jednak dalej było tylko 3300 wystawców i 200 tys. zwiedzających. Krajem partnerskim była Szwajcaria [122].

Było już tylko 20 polskich firm [123, 124]. Na te targi zapraszało też niemieckie stoisko Asseco Solutions i Asseco BERIT [125].

CeBIT'2016	Happyapi	Platinet
Action	Multimedia	PL-Logistics
ConnectPoint	MagBoss	Syriusz
DGM Polska	Maxico Group	Tariff
EDBAK	Megabajt	UMarsz. Woj. Śląskiego
Esperanza	Modecom	Wilk Elektronik
Ferguson	Monster & Devices	XTG
Fibaró Group	Parktel	

CeBIT'2017 (20-24 marca)

Na targach było 3000 wystawców. Odwiedziło je 200 tys. gości. Krajem partnerskim była Japonia. Ponowiono hasło „D;conomy” ale z dodatkiem „no limits”

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, w ramach realizacji

Branżowego Programu Promocji branży IT, zorganizowała podczas tego wydarzenia polskie stoisko informacyjno-promocyjne [126]. Swoją ofertę zaprezentowało 45 firm. Ponadto na stoiskach województw śląskiego, łódzkiego i pomorskiego wystawiały się firmy tamże lokalne.

CeBIT'2017	InPhoTech	RIOT
3DKreator	Inst. Technik Innowac.	SARE
ALLPlayer Group	Intive	Sevencomp
AppIdea.co	JMMJ	SimSoftLab
ArCADiasoft	Knoocker	Sky Technology
BitCraft	Kontakt.io	Software Inn
Britenet	Konwerga	Stermedia
Clurgo	Lacan Export Solutions	Symmetra
CYBERSEC HUB	Lemonade Studio	Techmo
DBPLUS	Liki Mobile Solutions	Titanis
Elastic Cloud Solution	Norbsoft	TopScan3D.net/TOP
EMAG	Origintag	UMarsz. Woj. Łódzkiego
EVER	Positive	UMarsz. Woj. Pomorsk.
FIS-SST	Power Line	UMarsz. Woj. Śląskiego
Future Processing	PRI-MAT 3D	Visual Promo
Globe IT	Primebit Studio	VSoft
Igoria Trade	PromoTraffic	
Indata	Revolve.pro	

Firmy ze stoiska PARP miały okazję spotkać się z firmami informatycznymi z regionu Berlin-Brandenburgia. PARP, jako członek sieci Enterprise Europe Network, był też współorganizatorem giełdy kooperacyjnej Future Match, w której łącznie wzięło udział 36 firm z Polski. W sumie w giełdzie udział wzięło 239 firm z całego świata, które odbyły ponad 1100 bilateralnych spotkań.

Powracając do korzeni targów CeBIT warto w tym miejscu przypomnieć o Targach Hanowerskich. W 2017 odbyły się w dniach 24-30 kwietnia dla 6700 wystawców z 70 krajów, a odwiedziło je ok. 200 tys. zwiedzających.

Polska był oficjalnym partnerem tej edycji i przypadł jej zaszczyt przygotowania oficjalnego otwarcia. Miejsce było to samo jak dla targów CeBIT – Hannover Congress Centrum. Gospodarzem Gali była kanclerz Angela Merkel, a Polskę reprezentowała premier Beata Szydło z wicepremierem Mateuszem Morawieckim [127]. Na tych targach firm teleinformatycznych nie było.

CEBIT’2018 (11, 12-15 czerwca)

Deutsche Messe AG dalej aktywnie walczyło o utrzymanie targów CeBIT. Dotychczas próbowali zmieniać charakter z konsumenckich na biznesowe, rozbudowywać program konferencyjny oraz tworzyć platformy dla bezpośrednich kontaktów firm oraz startupów.

W tym roku postanowiono zmienić logo targów ujednocijając wielkość liter i odrywając się od dotychczasowego akronimu – Cebit (CEBIT) miało być samodzielny słowem określającym nową jakość tej imprezy: „Europe’s Business Festival for Innovation and Digitization”.

Postanowiono też przenieść termin targów z marca na czerwiec oraz rozpocząć współpracę z VDE – organizacją inżynierów, naukowców i profesjonalistów teleinformatyki. Tym samym chyba zaprzestano współpracy z Bitkomem. Imprezie towarzyszyły też koncerty.

Niewiele to pomogło, targi odwiedziło 120 tys. osób, a wystawców było tylko 2800, gdyż w tym samym terminie były targi COMDEX na Tajwanie, a i tak podobno to frekwencję wystawców uratowali chińscy wystawcy.

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Podlaskiej Fundacji Rozwoju Regionalnego zorganizował dla chętnych firm z Polski udział w giełdzie Future Match. Szykowało się też kilka polskich firm do udziału w Cebicie. Niestety źródła, dość entuzjastyczne przed festiwałem CEBIT, zamilkły po nim z ocenami.

CeBIT'2019 (czerwiec)

Deutsche Messe AG 28 listopada 2018 roku ogłosiło, że planowane na czerwiec 2019 targi CEBIT nie odbędą się. Część tematów – zastosowania teleinformatyki w przemyśle będzie prezentowana na Hannover Messe [¹²⁸, ¹²⁹]. Targi te (istnieją od 1947 roku) odbyły się w dniach 1-5 kwietnia. Krajem Partnerskim była Szwecja (miała być krajem partnerskim na CEBIT'2019). Otwarcia targów dokonała kanclerz Angela Merkel. Targi odwiedziło 220 tys. osób i było 6500 wystawców.

Z Polski udział wzięło 20 firm na stoisku narodowym zorganizowanym przez Polską Agencję Inwestycji Handlowych oraz Ministerstwo Przedsiębiorczości i Transportu. Tematem prezentacji było wykorzystanie Sztucznej Inteligencji w Przemysle 4.0 [¹³⁰].

Losy licencjonowanej nazwy targów CeBIT

Przyjrzyjmy się jeszcze losom licencjonowanych targów CEBIT [¹³¹]:

- CeBIT America w Nowym Jorku - odbyły się tylko w 2003 i 2004.
- CeBIT Asia w Szanghaju w Chinach – brak informacji.
- CEBIT ASEN Tajlandia – 171 wystawców w 2018 roku,
- CeBIT Australia w Sydney - w 2019 w mikro skali.
- CeBIT Bilisim Eurasia w Stambule w Turcji - do 2013.
- CeBIT India w Bangalore do 2017.
- CEBIT Russia w Moskwie - w 2019 dla 8000 uczestników.
- Internet+EXPO & CeBIT w Tanzou w Chinach.

- Librecon & CEBIT w Bilbao w Brazylii – w 2019.
- BITS Mexico & CeBIT w stolicy Meksyku – do 2017.

Koniec historii Targów CeBIT (CEBIT) po 33 latach istnienia.

5. Lista polskich wystawców targów CeBIT

Przed podsumowaniem obecności polskich firm i podmiotów publicznych na targach CeBIT, dokonałem ich spisu, posługując się różnymi źródłami. Niestety oficjalny portal Cebitu został wyłączony – zniknęły katalogi wystawców oraz wszystkie informacje o ich organizacji i przebiegu. Pozostały tylko relacje dziennikarzy w prasie (archiwa dostępne przez internet) z kolejnych targów CeBIT, ale też nie zawsze są one kompletne i niestety z kilku lat ich brakuje. Z okresu partnerstwa Polski, listy wystawców udało się odnaleźć na witrynie PARP.

W spisie podaję jedynie nazwy firm bez określenia formy ich działalności, gdyż te w wielu przypadkach zmieniały się. W tym 25-letnim okresie zmieniały się też same firmy – przekształcały się w inne, były kupowane, łączyły się oraz też ulegały likwidacji. Wiele firm miało nazwy podobne lub wręcz identyczne z innymi firmami, a ich strony oraz oficjalne zapisy w KRS muszą mieć dodatkowe oznaczenia. W przypadku przekształceń firmy, często nie ma o tym wiarygodnej informacji i trzeba przeszukiwać różne bazy danych. Wiele stron już nieistniejących firm dalej istnieje w sieci, udając dalszą ich działalność.

W wykazie znajduje się 550 wpisów. Z tego około 15% jest podmiotami publicznymi, a pozostałe firmami. Większość - 80% firm oraz podmiotów pojawiła się na targach CeBIT tylko raz. Pozostali więcej razy, a:

- Comarch – 14 , Platinet – 12, DGT, Telemobile, ZPAS – 9 razy, a
- Contec, Elzab, Modecom, WAT, Action, Henryk Bury, Logotec Group – 6-8 razy.

Dodając brakujące dane oraz uwzględniając polskie firmy na stoiskach swoich partnerów i zliczając wielokrotne występowanie firm, możemy oszacować liczbę ponad 900 polskich wystawców w okresie 1992 – 2018 na targach CeBIT.

Lista polskich firm i podmiotów na targach CeBIT

11 bit studios – dystrybucja gier komputerowych. CeBIT 2013
2SI – systemy wdrożeniowe. CeBIT 1996
3DKreator – projektowanie, skanowanie, druk 3D. CeBIT 2017
3e Software House – usługi integracyjne. CeBIT 2013,2014
3R Studio – wirtualna rzeczywistość 3D. CeBIT 2012
3S – grupa firm telekomunikacyjnych (Śląsk). CeBIT 2014
3Services Factory – centrum przetwarzania danych. CeBIT 2010
3W Studio – marketing internetowy . CeBIT 2012
3XR– kampanie marketingowe (marka Expert Sender). CeBIT 2013
4Sync Solutions – dystrybutor systemów bezpieczeństwa. CeBIT 2013
4-IT Artists in technology – usługi informatyczne (stan nieznany). CeBIT 2014
7bulls com – producent oprogramowania. CeBIT 2013
9LivesData- badania i rozwój serwisów. CeBIT 2014
ABC Data – dystrybutor sprzętu cyfrowego. CeBIT 2013
Actina - notebooki własnej produkcji. CeBIT 2002
Action - dystrybutor. CeBIT 2004, 2012-2016
Admax-Trade-Line – usługi telekomunikacyjne (brak danych). CeBIT 2004, 2013
Adrem Software – oprogramowanie monitorowania sieci. CeBIT 2005-2008, 2013
Agmar Telecom - produkcja szaf telekomunikacyjnych. CeBIT 2003, 2004
AgreeYa Mobility – oprogramowanie dla systemów mobilnych. CeBIT 2013
AIS.PL – aplikacje internetowe. CeBIT 2005
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu - CeBIT 1996, 1998
Akademia Morska – Gdynia.CeBIT 2013
Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej. CeBIT 2014
Akrem - finalista konkursu Software for Europe. CeBIT 1994
ALAN Systems – innowacyjne aplikacje biznesowe. CeBIT 2014
ALLPlayer Group – producent aplikacji na telefony. CeBIT 2017
Alma – systemy informatyczne. CeBIT 2012, 2013
ALTAB – wdrożenia SAP. CeBIT 2013
Altar – producent oprogramowania. CeBIT 2012
AMG.NET -projekty dla telco, finansów, administracji. CeBIT 2003, 2013
AppIdea.co – portale i aplikacje. CeBIT 2017
AppReal – aplikacje webowe i mobilne. CeBIT 2014
Arlamowski Investment – innowacyjne oprogramowanie (nie istnieje?). CeBIT 2014
ARBUZZ – unikalne oprogramowanie. CeBIT 2013

ArCADiasoft – oprogramowanie CAD dla budownictwa. CeBIT 2017
Arkus Electronics – (już nie istnieje). CeBIT 1997
ARMSA - Agencja Rozwoju Mazowsza. CeBIT 2013
ARound – bezdotykowa komunikacja z komputerem (Huuuge Games). CeBIT 2012
ARTA TECH – oprogramowanie dla e-czytników. CeBIT 2013, 2014
artefakt – promocja stron internetowych. CeBIT 2013
Artifex Mundi – studio developerskie gier komputerowych. CeBIT 2013
Artkom – okablowanie strukturalne (Lublin). CeBIT 2003
Atmoterm – ochrona środowiska. CeBIT 2004
Ascomp – producent oryginalnych łączówek do światłowodów. CeBIT 1995
Asseco – Solutions AG. CeBIT 2013, 2014
Atel Electronics – podzespoły budowy sieci. CeBIT 2003
ATM – centrum przetwarzania danych. CeBIT 2012
Autocomp Electronic - systemy sterowania, topograficzne. CeBIT 1992-1995
AVSystem – rozwiązania dla operatorów telefonii. CeBIT 2009
Axence – zintegrowane zarządzanie systemami informatycznymi. CeBIT 2013
Axel Computer – komputery i oprogramowanie. CeBIT 1997
B3System – rozwiązania z bezpieczeństwa systemów. CeBIT 2013
Bazy i Systemy Bankowe – oprogramowanie bankowe. CeBIT 2014
BCBapp.com – aplikacje mobilne. CeBIT 2014
Białostocki Park Naukowo-Techniczny-. CeBIT 2014
Biatel – urządzenia teletransmisyjne. CeBIT 2002
BDG -Business Development Group. CeBIT 2012
Bilander Group – analityka biznesowa, analiza danych. CeBIT 2010-2012
Billennium – oprogramowanie systemowe. CeBIT 2013
Bioseco – zapobieganie kolizji z ptakami. CeBIT 2014
BIT – teleinformatyczne rozwiązania specjalne. CeBIT 2014
BitCraft – projekty informatyczne (w 2018 przejęta przez Netguru). CeBIT 2017
BiTLab – program Asystent, konkurs Software for Europe. CeBIT 1993
Bitstream – producent urządzeń do transmisji danych. CeBIT 2013
Beyond.pl – centrum przetwarzania danych. CeBIT 2012
BKT Elektronik - szafy teleinformatyczne, okablowanie. CeBIT 2009-2011
Blerdo – wspomaganie oprogramowania aplikacji. CeBIT 2012
BLStream – rozwój oprogramowania (włączona do Intive). CeBIT 2013, 2014
Bluesoft – oprogramowanie dedykowane. CeBIT 2013, 2014
BootstrapMaster by Creativelabs – Twitter Bootstrap Framework. CeBIT 2014
BOOS – dystrybucja sprzętu cyfrowego (Magdalena Budek). CeBIT 2013

BOSSG Data Security – technologia niszczenia dysków twardych. CeBIT 2013
BPSC – szkolenia biznesowe i produkcja oprogramowania. CeBIT 2003, 2013, 2014
Brittenet – leasing ekspertów IT. CeBIT 2017
Brix by Creativelabs – system budowy aplikacji webowych i mobilnych. CeBIT 2014
BTC Group – bezpieczeństwo komórek. CeBIT 2013
Bug Free Software – rozwój oprogramowania. CeBIT 2013
Bull Group in Poland. CeBIT 2013
Bumar – produkty wojskowe. CeBIT 2013
Bury – elektronika samochodowa. CEBIT 2004-2009
Bydgoska ARP – CeBIT 2014
CCS - Computer Communication Systems. CeBIT 1995
CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja Działalności Gospodarczej. CeBIT 2013
Centrum Projektów Informatycznych. CeBIT 2013
Certico Websolutions – rozwój i implementacja aplikacji. CeBIT 2013
CITY_NAV – planowanie inteligentnego transportu. CeBIT 2013
Clearcode – aplikacje mobile i webowe. CeBIT 2013
Clear Future – systemy archiwizacji. CeBIT 2014
Clearsense – agencja interaktywna. CeBIT 2013
Clurgo – usługi informatyczne, outsourcing. CeBIT 2017
COCOMO Janicki – modelowanie 3D.CeBIT 2011
Cohesiva – projektowanie systemów w Java Enterprise . CeBIT 2013
ComAngle Entertainment – projekty gier multimedialnych. CeBIT 2013
Comarch. CeBIT 2000-2013
Comex – zasilacze UPS. CeBIT 1997
CompArt – analiza 3D zdjęć tomograficznych, CeBIT 1993,
ComPol, Compol – karty komunikacyjne. CeBIT 1993-1995
Component Creator CeBIT 2003
Computer Services - Pozniak. CeBIT 2012, 2013
ConnectPoint – wdrożenia oprogramowania dla energetyki. CeBIT 2016
Consileon Polska – konsultacje z rozwoju oprogramowania. CeBIT 2013
Contec – systemy billingowe. CeBIT 1996-2004
Controlling Systems. CeBIT 2006
CONSDATA - producent oprogramowania. CeBIT 2013
CONTMAN – skanowanie i archiwizacja procesów biznesowych. CeBIT 2013
CORAB – producent anten satelitarnych. CeBIT 2013
COTIS.EU - informatyzacja opieki medycznej. CeBIT 2013
CSBI – systemy finansowe, wdrożenia. CeBIT 1995

CSIOZ - Centrum Systemów Informatycznych Ochrony Zdrowia. CeBIT 2013
CyberCom Poland - systemy bluetooth w samochodach. CeBIT 2014
CYBERSEC HUB – hub start-upów. CeBIT 2017
Cyclad – usługi informatyczne. CeBIT 2010
Cyfronet. CeBIT 2013
Cyfrowy Polsat – grupa multimedialna. CeBIT 2013
Dardanele Studio – interaktywne serwisy graficzne. CeBIT 2013
DATA SYSTEM GROUP – producent i dystrybutor rozwiązań telemat. CeBIT 2014
Datacom Software – systemy przepływu danych. CeBIT 2013
Datacomp – producent i dystrybutor oprogramowania. CeBIT 1995
DataConsult – zarządzanie logistyką. CeBIT 2014
DATEV.pl – usługi informatyczne. CeBIT 2013
DBPLUS – producent oprogramowania. CeBIT 2017
Denco Logic - SLIDEPAD – urządzenie we/wy (w likwidacji) . CeBIT 2009
DGM Polska – dystrybucja produktów elektroniki. CeBIT 2016
DGT – centrale telefoniczne, modemy. CeBIT 1995-2008
Digilab – wyspecjalizowane systemy komputerowe. CeBIT 1995-1997
Digital Core Design – projektowanie i wytwarzanie procesorów, CeBIT 2013, 2014
DigitalRepublic – produkcja oprogramowania (przejęta przez E-Merch). CeBIT 2013
DirectInfo - usługi informatyczne. CeBIT 2012
DISKUS Polska– zabezpieczanie danych masowych. CeBIT 2013
Dotcom -usługi teleinformatyczne. CEBIT 2004
Droptica – projektowanie stron na Drupalu. CeBIT 2013
DST – zarządzanie personelem. CeBIT 2002
DTK Computer - sprzedaż komputerów. CeBIT 2005
Easy Design – innowacyjne produkty mechaniczne. CeBIT 2014
EBR-IT – innowacyjne rozwiązania B2B B2C.. CeBIT 2014
EDBAK - systemy mocowań urządzeń medialnych. CeBIT 2006, 2012, 2016
Efficiency - kampanie reklamowe on-line. CeBIT 2012
Elastic Cloud Solution – jeszcze startup. CeBIT 2017
eLeader – producent oprogramowania CeBIT 2012
Elektrim - systemy nadzoru procesów przemysłowych SCADA. CeBIT 1992, 1993
ELEKTRONIK ART - urządzenia do transmisji światłowodowych. CeBIT 2013
Elmat – sprzedaż komputerów, sieci i systemów. CeBIT 2011
Elzab – kasy fiskalne. CeBIT 1996-2003, 2013
Ełcki Park Naukowo-Technologiczny. CeBIT 2013
EMAG – sprzedaż elektroniki (dawne Agito). CeBIT 2017

Embedos – producent serwerów i oprogramowania. CeBIT 2006

Emtel System – aplikacje do zarządzania. CeBIT 2012, 2013

Enan – producent i dystrybutor akcesoriów. CeBIT 2010

Enformatic - systemy obsługi kamer hiperspektralnych. CeBIT 2013

Ericpol Telecom – produkcja oprogramowania (obecnie Ericpol). CeBIT 2005

Espeo Software – usługi informatyczne. CeBIT 2012, 2014

Esperanza - produkcja nośników danych i akcesoriów. CeBIT 2016

E-Studio Software – rozwój systemów (w likwidacji). CeBIT 2012, 2013

Eureka Technology Park. CeBIT 1998, 2012

EuroFlorist – kwaciarnia internetowa. CeBIT 2013

Eurobox – producent obudów. CeBIT 2009

EVER – dostawca zasilaczy. CeBIT 2004, 2017

Exatel – operator telekomunikacyjny (połączenie Telbank i Tel-Energo). CeBIT 2010

Exant Software Polska – rozwiązania informatyczne dla biznesu. CeBIT 2011

Exaity Group – bezdotykowe systemy interaktywne. CeBIT 2014

Eximo Project – bezpieczne systemy sieciowe. CeBIT 2014

Fabryka E-Biznesu - agencja interaktywna. CeBIT 2013

Ferguson - odbiorniki telewizji satelitarnej, kablowej i naziemnej. CeBIT 2016

Fibaro Group– automatyka budynkowa. CeBIT 2012-2015

Fibrain – producent światłowodów. CeBIT 2012

Fideltronik - produkcja pakietów elektroniki. CeBIT 1997

FidoIntelligence – komunikacja z komputerem w języku naturalnym CeBIT 2008, 2009

Filmaster – system wspomaganie wyboru filmów (obecnie SambaTV). CeBIT 2013

Fineus – aplikacje dla obsługi reklamy internetowej (Talento Consulting). CeBIT 2013

Firmao – systemy do zarządzania biznesem. CeBIT 2014

FIS-SST - innowacyjne usługi rozwoju oprogramowania. CeBIT 2017

Flashgate – producent oprogramowania. CeBIT 2011, 2013, 2014

FotoIT – kamery i sprzęt cyfrowy. CeBIT 2014

Fundacja Edukacji Innowacji i Wdrażania Techn. – (SynergIT klaster). CeBIT 2013

FunApp – producent gier komputerowych. CeBIT 2014

Future Processing – usługi informatyczne. CeBIT 2017

Gabos Software – systemy produktu Mediquis . CeBIT 2014

Gardens Software – rozwiązania ERP. CeBIT 2012

GW-Komputery - Gazeta Wyborcza, Komputery. CeBIT 1997

Gdyńskie Centrum Innowacji. CeBIT 2010- 2012, 2014

Getin Bank. CeBIT 2013

Globe IT - dostawca rozwiązań programowych i sprzętowych. CeBIT 2017

Globema – oprogramowanie GIS, partner GE. CeBIT 2013
Gmina Baranów Sandomierski. CEBIT 2013
GOCLEVER – elektronika użytkowa. CeBIT 2012
Grupa Wsparcia Projektów Inwestycyjnych, CeBIT 2012
GUC - Główny Urząd Cei, CeBIT 2013
GUGiK - Główny Urząd Geodezji i Kartografii. CeBIT 2013, 2014
GUS - Główny Urząd Statystyczny. CeBIT 2013
Handelot.com – telefony komórkowe. CeBIT 2011-2014
HANT MARIA KUROWSKA – kasy fiskalne. CeBIT 2011- 2013
Happyapi – aplikacje na Androida i iOS. CEBIT 2016
Heuthes - obsługa finansów firm. CeBIT 2001-2005
Hitachi Europe – (oddział w Warszawie). CeBIT 2013
Huawei Polska – (oddział W Warszawie). CeBIT 2013
i3D – oprogramowanie wirtualnej rzeczywistości. CeBIT 2008, 2009
IC Solutions – rozwój intuicyjnego oprogramowania, CeBIT 2012
IBS Poland - dostawca rozwiązań PLM. CeBIT 2013
Ideopolis – doradztwo w zakresie informatyki (przedtem 3W-Studio). CeBIT 2013
Igoria Trade – produkty finansowe. CeBIT 2017
Imagis – nawigacja, przetwarzanie map cyfrowych. CeBIT 2008, 2009
Impakt – dystrybutor akcesoriów. CeBIT 2011-2013
Implix – marketing internetowy. CeBIT 2012
Incom - dystrybutor sprzętu komputerowego i oprogramowania. CeBIT 2014
Indata – informatyzacja miast (spółka w likwidacji). CeBIT 2017
Indigo – (firma zarejestrowana, ale nie wiadomo co robi), CeBIT 2013
Infinite – usługi informatyczne (Lublin). CeBIT 2012, 2013
Infermedica – oprogramowanie diagnostyki medycznej. CeBIT 2013
Infolet – usługi outsourcingowe. CeBIT 2014
Infomedia – usługi informatyczne (brak info o aktualnej działalności). CeBIT 2004
INFOVER– integrator rozwiązań informatycznych. CeBIT 2012, 2013
Innovio – oprogramowanie komputerowe. CeBIT 2011-2013
InPhoTech - badawczo-rozwojowa fotoniki światłowodowej. CeBIT 2017
InPost – usługi pocztowe. CeBIT 2013
Insigo - szkolenia przez wide. CeBIT 2013
Inst. Logistyki i Magazynowania – ITIL. CeBIT 2013
Inst. Łączności. CeBIT 2013
Inst. Morski – Gdańsk. CeBIT 2013
Inst. Oceanografii. CeBIT 2013

Inst. Techniczny Wojsk Lotniczych – ITWL. CeBIT 2013
Inst. Technik Innowacyjnych. CeBIT 2017
Integer.pl Group – usługi kurierskie. CeBIT 2013
InteliWise – algorytmy sztucznej inteligencji. CeBIT 2008, 2009, 2013
Inter-Design - Tessel Systems, systemy rastrowe do AutoCADa. CeBIT 1995
inSolutions – aplikacje do zarządzania w handlu, CeBIT 2013
Intive – projekty oprogramowania (z połączenia BLStream, ... w 2015). CeBIT 2017
Intratel – przetwarzanie w chmurze. CeBIT 2012, 2013
Inwar – asemblacja komputerów. CeBIT 1995
Inventory Solutions Polska – programy do inwentaryzacji. CeBIT 2013
IPC – (Bielsko-Biała, obecnie nie istnieje). CeBIT 1993
IT.integro – systemy ERP i podobne. CeBIT 2006
iTaff Technology – rozpoznawanie obrazów (działała do 2017). CeBIT 2012
ITIS Innovative technologies – oprogramowanie .NET Framework. CeBIT 2014
ITM – szkolenia w informatycznej obsłudze produkcji. CeBIT 2012, 2013
ITSpree – oprogramowanie do zarządzania (firma w uśpieniu?). CeBIT 2013
IVONA Software - syntetyzator mowy (IVO do 2011). CeBIT 2008- 2010, 2012
JPEmbedded – projektowanie systemów wbudowanych. CeBIT 2014
JMMJ – projektowanie portali. CeBIT 2017
JOJO Mobile – aplikacje mobilne. CeBIT 2013
Joy Intermedia – aplikacje mobilne . CeBIT 2013
Jujubee – projektowanie gier komputerowych. CeBIT 2014
KaNET – oprogramowanie uniksowe, CeBIT 1993,
KL Trade – sklep z akcesoriami do telefonów. CeBIT 2012-2014
KLIMEX-3 – biuro inżynierskie (zawieszona od 2017). CeBIT 2014
KMP PrintTechnik – wkłady do drukarek. CeBIT 2003
Knoocker – gry interaktywne. CeBIT 2017
Komputronik – dystrybucja sprzętu teleinformatycznego. CeBIT 2015
Konrad – oprogramowanie edukacyjne dla niepełnosprawnych dzieci. CeBIT 2013
Konsmetal – mechaniczne systemy zabezpieczające. CeBIT 2014
Kontakt.io – producent oprogramowania. CeBIT 2017
Konwerga – cyfrowy monitoring wizyjny. CeBIT 2012-2014, 2017
Kostrzyńsko-Słubicka SSE - Specjalna Strefa Ekonomiczna. CeBIT 2013
Krakowski e-klaster. CeBIT 2007
Ksi.pl – produkcja oprogramowania. CeBIT 2014
KZGW - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. CeBIT 2014
Lacan Export Solutions. CeBIT 2017

Lamel – Tow. Gospodarcze. CeBIT 2011, 2012
Lanex – zarządzanie systemami telekomunikacyjnymi - CeBIT 2002
LangMedia – kursy nauki języków. CeBIT 2013
LBS – (Elbanowski, wykreślona). CeBIT 2012
LEDvision – ściany LEDowe. CeBIT 2012
Lemonade Studio. CeBIT 2017
Lestar – zasilacze, UPS - CeBIT 2004-2006, 2011
Liberty Poland. CeBIT 2003,2004
Liki Mobile Solutions. CeBIT 2017
Linux Professional Institute Poland. CeBIT 2013
LIVETVSYSTEMS- innowacyjne systemy kamer roboczych. CeBIT 2013
Logintrans – systemy nawigacji transportu masowego. CeBIT 2013
Logito – oprogramowanie profesjonalne. CeBIT 2012
Logotec Group - oprogramowanie innowacyjne. CeBIT 2005-2009, 2013
LSGROUP – aplikacje webowe, CRM, ERP. CeBIT 2014
LSI Software z aplikacjami do zarządzania lokalami, hotelami. CeBIT 2008
LST-NET – serwis telefonów komórkowych. CeBIT 2012
Lubuski Park Przemysłowo-Technologiczny, CeBIT 2013
Łódzka SSE - Specjalna Strefa Ekonomiczna - CeBIT 2013, 2014
Macro-System – zarządzanie pojazdami, rozkłady jazdy. CeBIT 1995
Macrosoft – rozwiązania dla firm (obecnie Macrologic w Asseco). CeBIT 1995
MADAR – rozwój oprogramowania. CeBIT 2014
MadKom - dedykowane systemy informatyczne. CeBIT 2008-2010
MagBoss - hurtownia części i akcesoriów dla smartfonów. CeBIT 2014, 2016
Małopolska ARP - Agencja Rozwoju Regionalnego. CeBIT 2007, 2012, 2013
Marketplanet – otwarty rynek elektroniczny. CeBIT 2015
Marvik – działalność w zakresie informatyki. CeBIT 2006
Master Telecom – systemy telekomunikacyjne. CeBIT 2010, 2012
Maszachaba Software System - konkurs Software for Europe. CeBIT 1993
Maxcom – telefony komórkowe. CeBIT 2005, 2012-2015
Maxico Group – sprzedaż internetowa. CeBIT 2016
MDPL – właściciel serwisu audioteka.pl. CeBIT 2013
Media-Tech Poland – akcesoria sprzętowe. CeBIT 2005, 2006, 2012
MEDI-SOFT – oprogramowanie dla osób niepełnosprawnych. CeBIT 2014
Megabajt- dystrybucja akcesoriów komputerowych. CeBIT 2005, 2016
MERITUM – sprzedaż i serwis komputerów. CeBIT 2013
Metronex – CHZ. CeBIT 1986

METROPOLIS - Doradztwo Gospodarcze. CeBIT 2012
Mikrobit – oprogramowanie dla administracji. CeBIT 2012
MicroMade - układy mikroprocesorowe, CeBIT 1993
Międzynarodowe Targi Poznańskie. CeBIT 1997
Min. Administracji i Cyfryzacji. CeBIT 2013, 2014
Min. Finansów. CeBIT 2013, 2014
Min. Finansów – Usługi Celne. CeBIT 2013
Min. Finansów - Konsolidacja i Centr. Systemu Celnego i Podatkowego. CeBIT 2013
Min. Gospodarki – CeBIT 2011, 2012-2014
Min. Gospodarki - Branżowy Program Promocji IT/ICT. CeBIT 2014
Min. Nauki i Szkolnictwa Wyższego. CeBIT 2013
Mint - produkcja komponentów. CeBIT 2002
Mintia – projektowanie graficzne (S-arts, brak danych o firmie). CeBIT 2013, 2014
MIS – oprogramowanie społecznościowe (w likwidacji). CeBIT 2005
MMV - MultiMedia Vison, aparaty Pentagram. CeBIT 2006
Mobile Experts -aplikacje mobilne. CeBIT 2014
Modecom – akcesoria sprzętowe. CeBIT 2003-2006, 2012, 2014, 2016
Monster & Devices - oprogramowanie analizy obrazów w 3D, CeBIT 2016
MPicoSys Embedded – sterowniki Pico Systems. CeBIT 2009-2011
MP System – oprogramowanie dla bankowości i finansów . CeBIT 2014
MSM Studio – informatyczne usługi multimedialne. CeBIT 2013, 2014
MTP - Międzynarodowe Targi Poznańskie. CeBIT 1998, 2012, 2013
Multimedia - rozwiązania informatyczne na zamówienie. CeBIT 2016
MultiTap - monitory dotykowe. CeBIT 2014
Multitrade - szkolenia, systemy dla średniej wielkości banków. CeBIT 1993
MyPhone – sprzedaż telefonów komórkowych. CeBIT 2010
MySreen / SOX – ochrona ekranów (Tow. Lamel). CeBIT 2014
Natec Genesis – akcesoria do gier komputerowych (wł. Impakt). CeBIT 2013
NaviExpert – nawigacja w komórce. CeBIT 2012
NavRoad Nexo – obsługa GPS oraz technologii mobilnych. CeBIT 2014
Netland Computers – wynajem sprzętu i oprogramowania. CeBIT 2014
NCBiR - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. CeBIT 2013
NETMETIS – systemy obsługi sensorów (SIMECO). CeBIT 2013
Netpioneer - budowa struktur telekomunikacyjnych. CeBIT 2010, 2013
NetSprint.pl – obsługa dystrybucji reklam (Natsprint). CeBIT 2010
NETTOM – specjalne projekty informatyczne. CeBIT 2013
Neurosoft – oprogramowanie sztucznej inteligencji. CeBIT 2013, 2014

NeuroSYS – projektowanie aplikacji mobilnych. CeBIT 2013

New Portable Devices – dystrybutor sprzętu teleinformatycznego. CeBIT 2013

Norbsoft - aplikacje mobilne. CeBIT 2017

Nowo-Sądecki Multiklaster. CeBIT 2007

O&S Computer Soft – systemy dla call center. CeBIT 2002 , 2003

OffiServ – oprogramowanie usług przetwarzania w chmurze. CeBIT 2014

Oktawave – usługi przetwarzania w chmurze. CeBIT 2013

one2tribe – wdrażanie psychologii z technologią. CeBIT 2013

Open innovation – aplikacje webowe (Ewa Gawlik). CeBIT 2014

Open-RnD – aplikacje mobilne. CeBIT 2013

Opero – kopie zapasowe przetwarzane w chmurze. CeBIT 2013

Optimus IC - (Inter-Commerce działał do 2005). CeBIT 1999-2001

Optomer – technika światłowodowa. CeBIT 2004

Optronik – sieci światłowodowe. CeBIT 2012

Opus – sprzęt biurowy. CeBIT 2001

ORBITVU – producent elektroniki. CeBIT 2013

Origintag - inteligentne opakowania, mobilne aplikacje. CeBIT 2017

Orvaldi - sklep internetowy zasilaczy. CeBIT 2011

Outbox – usługi informatyczne (przejęta przez PwC). CeBIT 2013, 2014

Oxycom – przetwarzanie danych. CeBIT 2013

PAIIZ – Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych. CeBIT 2012, 2013

PAN - Polska Akademia Nauk – CeBIT 1996

PARP - Polska Agencja Rozwoju i Przedsiębiorczości. CeBIT 2013

PARP- Program Promocji Biznesu Teleinformatycznego. CeBIT 2013

Parktel - dystrybucja elektroniki użytkowej na całym świecie. CeBIT 2016

Partners in Progress – audyt i serwis oprogramowania (reorg.spółki). CeBIT 2013

PasCom – program zarządzania pojazdami. CeBIT 2013

PayLane – obsługa płatności w internecie. CeBIT 2009, 2011-2013

Petra – oprogramowanie (Zielona Góra). CeBIT 2013

PhoneDecor – sieć dystrybucji akcesoriów. CeBIT 2009, 2010

PIAP - Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów. CeBIT 2011

Pirios - innowacyjne oprogramowanie dla SI. CeBIT 2014

PIXEL LEGEND Technology– interaktywne strony mobilne. CeBIT 2013, 2014

Pixnet – wizualizacja ubrań dla e-handlu. CeBIT 2013

PJWSTK – Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych. CeBIT 2013

PCO – noktowitzory, lasery. CeBIT 2002

PCSS - Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. CeBIT 2010, 2011

PL-Logistics - Centrum logistyczne. CeBIT 2016
Planet Soft IT Outsourcing – (obecnie Planet Innovation Group). CeBIT 2009
Platinet – elektronika użytkowa, akcesoria mobilne. CeBIT 2005-2016
Podlaska ARP – Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. CeBIT 2013, 2014
Polcom – centrum przetwarzania danych. CeBIT 2012
Pol. Białostocka. CeBIT 2014
Pol. Gdańska. CeBIT 2013
Pol. Warszawska. CeBIT 2013
Pol. Wrocławska. CeBIT 2013
Pomorski Park N-Tech. – Naukowo-Technologiczny. CeBIT 2010, 2013-2015
Positive – wdrażanie systemów. CeBIT 1997, 2017
Posnet – kasy fiskalne. CeBIT 2000-2005
Power Line – sklep internetowy z akcesoriami (nie istnieje). CeBIT 1998, 1999, 2017
PRI-MAT 3D – filamenty do drukarek 3D. CeBIT 2017
Primebit Studio – aplikacje mobilne i internetowe. CeBIT 2017
Primesoft – systemy przepływu danych BPM/DMS. CeBIT 2013
Progen - zintegrowany system zarządzania finansami. CeBIT 1993
Programa.pl - aplikacje webowe, mobilne. CeBIT 2012, 2014
Projekt Inżynieria Internetu Przyszłości – AGH. CeBIT 2013
Projekt Inżynieria Internetu Przyszłości – Inst. Łączności. CeBIT 2013
Projekt Inżynieria Internetu Przyszłości – Pol. Śląska. CeBIT 2013
Projekt Inżynieria Internetu Przyszłości – Pol. Warszawska. CeBIT 2013
Projekt Inżynieria Internetu Przyszłości – Pol. Wrocławska. CeBIT 2013
Prokom - system PROBANK. CeBIT 1993
PromoTraffic – usługi reklamowe. CeBIT 2017
Przemysłowe Centrum Optyki - rozwiązania dla wojska. CeBIT 2002, 2003
PTK Centertel. CeBIT 2014
QBurst Poland - produkcja oprogramowania. CeBIT 2013, 2014
Quartic – personalizowanie rekomendacji w e-biznesie. CeBIT 2013
Questy – oprogramowanie Aura Biznes. CeBIT 2014
Radioton – sklep komputerowy. CeBIT 1995
RECONCILE – analizy stron internetowych. CeBIT 2013
REISS Group – zarządzanie projektami (EU). CeBIT 2013
Revolve.pro – producent oprogramowania. CeBIT 2017
RIOT – badania naukowe i prace rozwojowe. CeBIT 2017
RWT - Radomska Wytwórnia Telekomunikacyjna. CeBIT 2006
Rzeszowska ARP - Agencja Rozwoju Regionalnego. CeBIT 2013

SARE – mejlowanie reklamowe. CeBIT 2012, 2013, 2017
Satel – inteligentne systemy alarmowe. CeBIT 1997
Select – zarządzanie przetwarzaniem danych (chyba nie istnieje). CeBIT 2012
Serious Impact – aplikacje mobilne oraz do sterowników. CeBIT 2014
Sevencomp – usługi informatyczne. CeBIT 2017
SEQUENCE – projektowanie i zarządzanie sieciami. CeBIT 2013
SEVENET - projektowanie komunikacji [bez]przewodowej. CeBIT 2013
Sigmapoint – aplikacje mobilne. CeBIT 2014
Silesian Electronic Team (SET) – projekty na zlecenie. CeBIT 1999, 2001
Silver Predict – aplikacje turystyczne i medyczne. CeBIT 2014
SIM – integracja systemów teleinformatycznych. CeBIT 2002, 2003, 2004
SIMP Consulting – (Stanisław Płaskowiecki). CeBIT 2013
SimSoftLab - modelowanie CFD. CeBIT 2017
Simula-Car-HT – symulatory samochodowe (Kraszewski). CeBIT 2013
Sinersio Polska – usługi konsultingowe w IT. CeBIT 2012
Sky Technology – zarządzanie danymi w korporacji. CeBIT 2014, 2017
Slavis – tłumaczenie maszynowe. CeBIT 2012
SMWI – Stowarzyszenie Miasta w Internecie. CeBIT 2013
Softbank – systemy bankowe. CeBIT 1996
Softthis – systemy sztucznej inteligencji (startup). CeBIT 2013
Softline Polska – producent oprogramowania. CeBIT 2013
Softprodukt – serwis i audyt oprogramowania. CeBIT 2013
Software Inn - producent oprogramowania. CeBIT 2017
Software Interactive – usługi programistyczne, outsourcing. CeBIT 2014
Software Mill – produkcja aplikacji webowych. CeBIT 2013
Solid Consult – AutoCAD, konkurs Software for Europe. CeBIT 1993-1995
Solidex – projektowanie i utrzymanie systemów sieciowych. CeBIT 2003
Sonbou – wspomagane nauczanie języków (obecnie VocApp). CeBIT 2013
Sotronic – usługi informatyczne (w upadłości). CeBIT 2011
SOX – etui do telefonów. CeBIT 2009, 2010
Sphere Research Labs – testowanie umiejętności programowania. CeBIT 2014
SPORTDATA – systemy zarządzania wydarzeniami sportowymi. CeBIT 2013, 2014
Sprint – sieci telekomunikacyjne. CeBIT 1995-1997, 2012
SSLGURU – usługi bezpieczeństwa w internecie. CeBIT 2014
Squiz – interaktywne strony internetowe. CeBIT 2013
Stanusch Technologies - algorytmy sztucznej inteligencji. CeBIT 2012, 2014
STAYPOLAND.COM – internetowe biuro podróży po Polsce. CeBIT 2013

Stermedia - dom oprogramowania. CeBIT 2017

Stopango – mobile systemy nawigacyjne transportu publicznego. CeBIT 2013

Stowarzyszenie Informatyka Podkarpacka. CeBIT 2013

Studio Graficzne i Projektowe – (Marek Sikorski Michał Jasiński). CeBIT 2013

SuperMemo World – aplikacje do nauki języków. CeBIT 1992-1995

Suwalska SSE. CeBIT 2014

Symmetra – rozwój oprogramowania, sterowników. CeBIT 2017

Systemics-PAB – audyty sieci telekomunikacyjnych. CeBIT 2013

Syriusz – usługi informatyczne dla przedsiębiorstw. CeBIT 2016

Szczeciński Park N-Tech. – Naukowo-Technologiczny. CeBIT 2013

Śląska Sieć Metropolitarna. CeBIT 2014

Śląski Inkubator Przedsiębiorczości. CeBIT 2013, 2014

T-Matic Grupa Computer Plus – partner IBM. CeBIT 2014

Tariff - urządzenia mobilne. CeBIT 2016

TECHLAND – produkcja i dystrybucja gier komputerowych. CeBIT 2013

Techmex International – wdrożenia systemów. CeBIT 1995

Technitel Polska – sprzęt telekomunikacyjny. CeBIT 2011

Techmo – oprogramowanie rozpoznawanie mowy i inne. CeBIT 2017

TechXcellence – konsultacje w produkcji oprogramowania. CeBIT 2014

Telbank – Bankowe Przeds. Telekomunikacyjne (potem Exatel). CeBIT 1999-2002

Teledirect – call centra. CeBIT 2013

TelForceOne – dystrybutor i producent komórek. CeBIT 2012, 2014, 2015

TeleMobile – mikrofalowe, bezprzewodowe, laboratoria (Grupam). CeBIT 2006-2014

TeleOptics – technologie światłowodowe. CeBIT 2011

Telzas -dostawy i serwis UPSów. CeBIT 2014

TESTILITY – usługi testowania oprogramowania. CeBIT 2014

Titanis – urządzenia dla terapeutów . CeBIT 2017

TKomp – producent oprogramowania. CeBIT 2011, 2014

TopScan3D.net/TOP COOP – multimedia 3D. CeBIT 2013, 2017

Toucan Systems – multimedialne ekspozycje i aplikacje mobilne. CeBIT 2013

TP SA - Telekomunikacja Polska SA. CeBIT 1999-2001, 2014

Tracecoin – zarządzanie finansami osobitymi (chyba nie istnieje). CeBIT 2013

Tracer – akcesoria teleinformatyczne. CeBIT 2005

Transition Technologies – oprogramowanie dla sektora przemysłowego. CeBIT 2014

Translatica - system tłumaczeń w PWN. CeBIT 2008

TRECO – portal informacji biznesowych. CeBIT 2013

Trends Trade Poland – elektronika wysokiej jakości dla konsumentów. CeBIT 2014

TTI Inventel – urządzenia dostępne. CeBIT 2002
Tweeba Mobile Applications – oprogramowanie do nauki języków. CeBIT 2014
Uczestnicy.pl – proces rejestracji i poboru opłat za wydarzenia. CeBIT 2013
UKE - Urząd Komunikacji Elektronicznej. CeBIT 2013
UMarsz. Woj. Łódzkiego. CeBIT 2017
UMarsz. Woj. Małopolskiego. CeBIT 2011, 2012
UMarsz. Woj. Mazowieckiego. CeBIT 2013
UMarsz. Woj. Podlaskiego. CeBIT 2014
UMarsz. Woj. Pomorskiego. CeBIT 2011, 2013, 2017
UMarsz. Woj. Śląskiego. CeBIT 2011, 2012, 2016, 2017
UMarsz. Woj. Świętokrzyskiego. CeBIT 2011
UMarsz. Woj. Wielkopolskiego. CeBIT 2011, 2014
UMarsz. Woj. Zachodniopomorskiego. CeBIT 2013
UMiasta Grodzisk Mazowiecki. CeBIT 2013
UMiasta Koszalin. CeBIT 2013
UMiasta Kraków. CeBIT 2013
UMiasta Łomża. CeBIT 2014
UMiasta Poznań. CeBIT 2012, 2013
UMiasta Szczecin. CeBIT 2013
UNIDOC – oprogramowanie ECM/BPM. CeBIT 2014
Uniplex - zintegrowany system zarządzania biurem. CeBIT 1993
Uniw. Gdański – CeBIT 1993, 2013
Uniw. Łódzki – CeBIT 1993-1996
Uniw. Morski w Szczecinie – R&D Hydrogeo. CeBIT 2013
Uniw. Morski w Szczecinie – System wspomaganie nawigacji. CeBIT 2013
Unizeto - podpis elektroniczny. CeBIT 2004-2006, 2013
Upos – producent kas fiskalnych. CeBIT 2002-2006
UpMenu.com – oprogramowanie dla restauracji. CeBIT 2014
Vadim – program graficzny VanGogh. CeBIT 1993, 1994
Vakomtek – dystrybutor akcesorii komputerowych. CeBIT 2013
Vector On-Line (VOL) – budowa środowisk sieciowych. CeBIT 1997, 2011
Vedia – sprzedaż elektroniki użytkowej. CeBIT 2009
Velis – oprogramowanie typu CRM/BPM. CeBIT 2013, 2014
Verax Systems – grupa Sonalake, obsługa usług IT. CeBIT 2011
VIGO System – produkcja detektorów podczerwieni. CeBIT 2013
Virtus Lab – oprogramowanie na zamówienie. CeBIT 2014
Visacom – aplikacje SAP, wyposażenie informatyczne. CeBIT 2010

Visitronics – (spółka w upadłości). CeBIT 1997
Visual Promo – info-kioski, ekrany projekcyjne. CeBIT 2014, 2017
Vivid Games – deweloper gier mobilnych. CeBIT 2013
VoiceFinder – technologie biometryczne, rozpoznawanie mowy. CeBIT 2014
VSoft - systemy obsługi kredytów i ubezpieczeń. CeBIT 2017
Warżala i Mac System – zarządzanie wypożyczalnią rowerów. CeBIT 2013
WASKO – szyfratory. CeBIT 2011
WAT - Wojskowa Akademia Techniczna. CeBIT 1993-1999
Web.gov.pl – portal e-przedsiębiorczości. CeBIT 2013, 2014
WEBEST – agencja marketingu internetowego. CeBIT 2013
WHEEL Systems – monitorowanie dostępu uprzywilejowanego. CeBIT 2013
WHITE HATS – usługi bezpieczeństwa informatycznego . CeBIT 2014
Wieczorek Systems – obsługa kampanii reklamowych . CeBIT 2013
Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny - wkłaster. CeBIT 2010, 2012, 2014
Wilk Elektronik – producent pamięci komputerowych. CeBIT 2013-2016
Wirex – firma z UK z kartami do kryptowalut. CeBIT 2012
Wimal - oprogramowania Unixowe, systemy DTP, CAD). CeBIT 1993
Winiarski Poland Germany Consult, CeBIT 2013
Witchcraft Studios – rozwój i edycja treści mobilnego. CeBIT 2013
WMH – Warsaw Media House (ale to nie jest pewne). CeBIT 2012
Wrocławski Park Technologiczny – CeBIT 2012-2014
Wschodnia Agencja Rozwoju. CeBIT 2013
XTG - import i eksport sprzętu elektronicznego. CeBIT 2016
YOUARTME – projekty artystyczne. CeBIT 2013
YDP – Young Digital Planet, (zlikwidowana). CeBIT 1995, 2004, 2007, 2012
Zachodniopomorski Klaster Teleinformatyki. CeBIT 2013
Zakład Elektroniki Górniczej. CeBIT 1997
ZETO (Tarnów) – przetwarzanie danych. CeBIT 1997
ZETO Bydgoszcz – przetwarzanie danych. CeBIT 2014
ZETO Olsztyn – przetwarzanie danych. CeBIT 1997
ZMorph – produkcja drukarek 3D. CeBIT 2014
ZPAS – Zakład Produkcji Automatyki Sieciowej. CeBIT 2001-2008, 2012
Zulu Investment – naprawa maszyn (sp. zagr.). CeBIT 2013
ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych. CeBIT 2013

6. Podsumowanie obecności na Cebicie

Poznawanie targów CeBIT

Z początkiem lat 90-tych przy zmianie zasad ekonomicznych polskiej gospodarki zniknęły Centrale Handlu Zagranicznego, które dotychczas były odpowiedzialne za promocję, oferowanie i sprzedaż polskich produktów i usług, a także były przykrywką wywiadu gospodarczego i wojskowego. W okresie znikania przekształcały się w sprywatyzowane towarzystwa handlowo-przemysłowe. Dla rynku informatycznego i telekomunikacyjnego, takim CHZetem był Metronex, który w latach 80-tych uczestniczył w targach CeBIT.

Po roku 1989 na targi CeBIT zaczęły samodzielnie wyjeżdżać pojedyncze firmy z Polski – prezentując się przeważnie na stoiskach firm amerykańskich, dla których dopiero co zostali partnerami. Trzeba tutaj przypomnieć, że do właśnie zjednoczonych Niemiec można było wjechać bez wizy, ale dalej istniała kontrola graniczna oraz granica celna. Również dalej relacje finansowe były dalece odmienne – Polska była w okresie silnej inflacji swojej waluty – denominacja waluty miała dopiero nastąpić 1 stycznia 1995 roku.

W 1993 roku organizatorzy targów CeBIT zaoferowali partnerstwo krajom Europy Środkowo-Wschodniej, udostępniając też powierzchnie wystawienniczą w niskiej cenie. Drogą dyplomatyczną ustalono, że w imieniu krajów: Czech, Polski, Słowacji i Węgier przemówienie otwierające Targi wygłosi premier Hanna Suchocka w towarzystwie kanclerza Helmuta Kohla. Rząd Polski poprzez KIG dofinansował też koszty stoisk dla kilkunastu firm. W rezultacie było prawie 30 firm z Polski i nieco pozytywnego szumu medialnego. Niestety w kolejnym roku, zapewne z powodu zmiany rządu, liczba firm z byłego bloku wschodniego znacznie zmalała. Dał znać

brak odpowiednich zasobów finansowych – firmy i firemki były na dorobku i gromadziły kapitał. Na wspólnym stoisku POLEN KIG było pusto.

Decyzja Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) zorganizowania wspólnego stoiska dla polskich firm na CeBIT 1995 była możliwa dzięki ówczesnemu premierowi Waldemarowi Pawlakowi, który poparł ten projekt oraz umożliwił jego częściowe finansowanie ze środków agend Ministerstwa Współpracy Gospodarczej z Zagranicą. Byliśmy niepokieszeni, że z powodu zmiany rządu nie mógł osobiście być na tej pierwszej naszej edycji stoiska polskich firm w 1995 roku.

Przez następne 16 lat na CeBIT wyjechało ponad 120 firm, niektóre wielokrotnie, ucząc się lokowania swojej oferty na rynku pośród tysiącami firm niemieckich i zagranicznych. Nie było jednej recepty na sukces pobytu na targach, gdyż ten zależał od tego, czego firma oczekiwała od wystawiania się. Oczekiwane było pozyskanie kontraktów zagranicznych, zamówień zagranicznych realizowanych w Polsce, możliwości partnerskiej współpracy oraz nawet tylko zebranie doświadczeń i podniesienie swojego prestiżu i nobilitacji z zaistnienia na takich, największych targach informatycznych.

Izba cały czas starała się sprostać tym oczekiwaniom wspomagając firmy oraz zapewniając uczestnictwo polskich władz dla podniesienia wartości promocji polskich firm w tym niesamowitym tłumie firm teleinformatycznych. Uczestnictwo firm w targach było cały czas częściowo refinansowane ze środków i funduszy rządowych, a potem również unijnych. Izba swoje działania na rzecz uczestnictwa w targach CeBIT finansowała z funduszy własnych – ze składek firm członkowskich i nie mogła tutaj być zbyt rozrzutna. Dlatego też z czasem zmniejszaliśmy naszą aktywność, cały czas obserwując funkcjonowanie tych targów. Było to szczególnie istotne, gdyż zaczęły zanikać targi informatyczne w Polsce.

Nasi sąsiedzi na targach

Na chwilę porównajmy się z naszymi sąsiadami: Czechami i Węgrami. Na podstawie danych [¹³²] możemy porównać nasze rynki w latach 2000-2002 oraz obecność firm na targach CeBIT w tym okresie:

	POLSKA	CZECHY	WĘ- GRY
Ludność	38,4 mln	10,3 mln	10,2 mln
Wartość rynku IT w USD	2,8 mld	1,8 mld	1,5 mld
Liczba wystawców/pow. w m²			
w 2000	14/651	19/438	17/288
w 2001	15/754	20/501	4/114
w 2002	18/621	24/749	15/326
średnia pow. na firmę w m²	43,1	26,79	20,2

Widzimy, że Czesi i Węgrzy mając 26% naszej populacji ludności mieli aż 64% (CZ) i 53% (H) wartości rynku IT. Czesi na targach mieli więcej firm, Węgrzy nieco mniej od nas, ale firmy te bardzo oszczędnie korzystały z powierzchni (obniżały koszty) – my na firmę mieliśmy 43 m², oni nieco ponad 20 m². Niestety na targach nie odnotowaliśmy z nimi relacji – uważaliśmy się za konkurentów do inwestycji firm zachodnich.

Partnerstwo

W 2010 zostaliśmy pozytywnie zaskoczeni inicjatywą wicepremiera, ministra gospodarki Waldemara Pawlaka, który postanowił włączyć się osobiście w wzmocnienie udziału polskich firm na targach CeBIT – a mogło to być tylko skuteczne, gdy Polska stałaby się oficjalnym partnerem Cebitu. Konsekwentne działania i kontakty wicepremiera, wizyty na kolejnych targach w 2011 oraz 2012 doprowadziły do partnerstwa Polski w 2013.

A dotychczasowy, w większości wielokrotny, udział ponad 120 firm w Targach CeBIT do 2009 roku oraz przekonanie i przygotowanie kilku-

dziesięciu kolejnych firm do udziału zwiększało szansę na liczną reprezentację firm. Równoczesne działania promocyjne i organizacyjne PARP oraz PAIIZ, projekt i budowa narodowych stoisk i odpowiednie środki dofinansowania tych działań, doprowadziły do interesującej prezentacji polskiego przemysłu teleinformatycznego na targach CeBIT 2013.

Istotną stratą w tym pozytywnym działaniu, był brak wicepremiera Waldemara Pawlaka na oficjalnym otwarciu w 2013 roku. Premier Donald Tusk wygłosił dobre przemówienie i towarzyszył kanclerz Angeli Merkel w zwiedzaniu polskich stoisk – a mieliśmy czym się chwalić.

Polska wykorzystała szansę z partnerstwa, było to jedno z lepszych posunięć promocyjnych Polski, tym razem na rzecz polskiego sektora teleinformatycznego. Na targach pojawiły się w większości nowe firmy, dotychczas w nich nieuczestniczące. Firmy te odczuły wsparcie polityczne i odnotowały wiele obiecujących kontaktów biznesowych, których efekty były znane po kilku miesiącach. Zyskały też wizerunkowo i medialnie. Niektórym firmom udało się pozyskać klientów, dzięki którym zwrócił się im koszt udziału w targach. W kolejnych latach na targach pojawiały się nowe firmy – często nowopowstałe, poszukujące swojego miejsca na rynku. Między nimi było też wiele firm handlujących akcesoriami komputerowymi i komórkowymi – oni szukali partnerów dostawców. Wydaje się, że był to dobry katalizator dążeń do wyjścia na rynki zagraniczne polskich firm oraz rozpoczynających działalność startupów.

Izba wspierała merytorycznie te działania, ucząc wystawców organizacji i prowadzenia stoisk oraz nawiązywania kontaktów. Promowaliśmy też polskie firmy na tych targach swoimi kanałami na rynki innych organizacji biznesowych w Europie.

Na tym tle warto opisać, kiedy i w jaki sposób Państwo może wspierać polski sektor teleinformatyczny, polskie firmy w działaniach poza granicami Polski, bo w kraju pomoc Państwa wobec prywatnych firm jest silnie ustawowo ograniczona. Przyjrzyjmy się więc poniższej tabeli. Wiemy kto jest instytucjonalnie odpowiedzialny za firmy z kapitałem polskim działające w

kraju i za granicą oraz firmy z kapitałem zagranicznym działające w Polsce oraz jaki rodzaj działalności mogą realizować każde z rodzajów tych firm:

TYP:	KAPITAŁ	PRACOWNICY	DZIAŁALNOŚĆ	SPRZEDAŻ	ZYSKI	KTO?
A.	polski	polscy	w Polsce	eksport	w Polsce	PARP
B.	polski	zagraniczni	za granicą	lokalna	w Polsce	MG PARP
C.	zagraniczny	polscy	w Polsce	eksport	za granicą	PAIIZ

Firmy typu A – są firmami ulokowanymi w Polsce wytwarzającymi produkty oraz usługi na rynki zagraniczne, np. projektowania i implementacji oprogramowania, aplikacji i apek, a także unikalnych modeli sprzętu cyfrowego oraz usług przetwarzania danych.

Firmy typu B – są firmami ulokowanymi za granicą, których właścicielem jest firma z Polski (np. Asseco, Comarch, Logotec Engineering, ...), która nimi bezpośrednio zarządza lub tylko kontroluje.

Firmy typu C – są firmami zagranicznymi w Polsce wytwarzającymi tu produkty lub usługi sprzedawane głównie za granicą (np. wytwarzanie specjalistycznego oprogramowania lub sprzętu cyfrowego).

Po tej efektywnej obecności polskich firm na CeBIT 2013 jeszcze przez następne cztery lata firmy korzystały z tej dodatkowej promocji – aż do zamknięcia targów CeBIT [133].

Ale warto też stwierdzić, że takie polskie partnerstwo na tych targach powinno być znacznie wcześniej, gdzieś około roku 2004, gdy Polska wstępowała do Unii Europejskiej z otwartym rynkiem. Wtedy też zainteresowanie CeBITem było 3-4 krotnie większe w liczbie zwiedzających oraz wystawców. Wtedy też efekt takiej promocji byłby większy i z dłuższym okresem pozytywnego oddziaływania. Niestety to partnerstwo w 2013 było mocno spóźnione i w dużym stopniu już wtedy „ratowaliśmy” targi CeBIT przed szybszym upadkiem.

Trudno jest mieć o to pretensję do wicepremiera Waldemara Pawlaka, ale można mieć żal do innych polityków z lat 2003-2010, że nie doceniali siły eksportowej polskiej teleinformatyki i wcześniej nie pomogli polskiemu sektorowi teleinformatycznemu. Dobrze, aby ta lekcja przyniosła pozytywny skutek dla przyszłych relacji polityki państwa z sektorem teleinformatycznym szczególnie w promowaniu jej poza granicami.

Zasadnym pytaniem jest, gdzie i jak teraz możemy promować polskie firmy teleinformatyczne, jak nie ma Cebitu?

7. CeBIT – nieco od kuchni

Info dla Gości Targów (przykład):

Czas trwania: od czwartku, 18 marca do środy, 24 marca 2004 roku.
 Godziny otwarcia: codziennie od 9:00 do 18:00.
 Bilet wstępu z wyprzedzeniem 32 euro, w kasie 36 euro.
 Bilet sezonowy z góry 69 Euro, w kasie 79 Euro.
 Bilet studencki 17 Euro (tylko sobotę, niedzielę i 18 marca).
 Katalog wystawy: CeBIT 2004 - 25 Euro.
 Elektroniczny system informacji (EBi) – 90 terminali po niem. i ang.
 Hotspot w każdej hali – WLAN z połączeniem do internetu.
 Samolot - loty z Niemiec i zagranicy (z Polski nie było).
 Pociąg S-Bahn, linia S6 z lotniska przez Hauptbahnhof do Messe/Latzen.
 Pociągi rozkładowe zatrzymują się na stacji Hannover Messe / Laatzen.
 Samochód: lepiej zostawić w domu – tylko 45 tys. miejsc parkingowych.
 Ruch lokalny: Bilety wstępu na CeBIT są ważne w komunikacji miejskiej.
 Linia tramwajowe U8, U18, UE z Hauptbahnhof do wejścia Messe/Nord.
 Linie tramwajowe U6, U16 z centrum Kröpcke do wejścia Messe/Ost.
 Najszybszy sposób dojazdu: taksówka, helikopter z lotniska na targi.
 Usługi dla niepełnosprawnych: parking, wejścia, windy, telefony i toalety.

Deutsche Messe AG zarządza terenami targowymi od 1947 roku. Między innymi było organizatorem targów CeBIT. W organizacji targów najistotniejszym jest uzyskanie dodatkowego wzajemnego oddziaływania liczby wystawców na liczbę zwiedzających. Dla wystawców ważnym jest duża liczba zwiedzających potencjalnie mogących być zainteresowana przedstawianą ofertą oraz oczekiwanymi formami współpracy. Dla zwiedzających zachętą do odwiedzenia targów jest duża liczba znanych firm prezentujących ciekawe rozwiązania, ale dla biznesu odwiedzającego targi ważniejsza jest możliwość nawiązania współpracy czy kooperacji lub poznania i przedyskutowania zakupu poszukiwanego produktu. Często również ważnym jest moż-

liwość podejrzenia konkurentów czym się akurat chwala – czyli co niebawem pojawi się na rynku.

Pozyskiwanie wystawców

Organizator zabiega o jak największą liczbę wystawców o profilu zgodnym z tematyką targów. Najpierw zależy mu na największych firmach, przy czym na przykład Deutsche Telekom z udziałem skarbu państwa wystawia się z definicji, a pomaga temu parasol polityczny jaki rząd federalny roztoczył na tych targach gdy kanclerz wraz z częścią rządu zawsze otwierał te targi. Nieco bardziej finezyjny bywa nacisk na firmy prywatne, wtedy podkreśla się że chcą mieć możliwość udziału w zamówieniach publicznych, powinny na tych właśnie targach dobrze zaprezentować swoją ofertę. Taki sposób myślenia, przypodobania się aktualnej władzy, przyświecał i przyświeca większości firm (nie tylko w Niemczech). A pozostałe musiały zdecydować, czy chcą być dalej widocznymi na rynku, czy też znajdą się w cieniu tych obecnych na targach. Stąd tak wiele firm niemieckich było w każdej edycji targów.

Organizatorzy chcieli też stale wzmacniać wizerunek międzynarodowości tych targów. Dlatego poprzez swoich przedstawicieli w wielu krajach dbali o jak największą obecność firm zagranicznych – początkowo szczególnie ze Stanów Zjednoczonych, ale potem również ze Wschodu – Japonii, Tajwanu, Korei i na koniec z Chin. Świetnym pomysłem było ustalanie dla każdej edycji partnera technologicznego – jednej z firm oraz partnera politycznego – Państwa. To wyróżnienie – udział w otwarciu z kanclerzem – powodowało znaczące zwiększenie obecności wystawców z danego państwa, gdyż ci z kolei chcieli się przypodobać swoim władzom. A szefowie tych Państw przy okazji załatwiali z Kanclerzem sprawy polityczne.

Pozyskiwanie zwiedzających

Po zapewnieniu powierzchni targowej zamówieniami wystawców, a nawet z braku tej powierzchni, konieczności przeniesienia części chętnych na następne lata, organizatorzy mieli wyzwanie skutecznego zaproszenia dużej liczby – w szczycie aż 800 tys. - zwiedzających. Ludności Hanoweru i okolic nie wystarczyło, trzeba było namówić zwiedzających do przyjazdu nawet z dalszych odległości z Niemiec oraz innych dalekich krajów.

Organizatorzy Cebitu skorzystali najpierw z pozytywnego wizerunku Targów Hanowerskich oraz famy SICOB w Paryżu, skąd napłynęli pierwsi zwiedzający nowy CeBIT. Następnie rok po roku starali się odpowiednią promocją i artykułami w mediach podtrzymywać znaczenie odwiedzenia Cebitu wśród biznesu oraz konsumentów. Wspomagał ich w tym intensywny rozwój rynku pecetów oraz zastosowań informatyki lat 80-tych. Coraz więcej osób chciało zobaczyć możliwości nowości pecetowych, a biznes rozglądał się nad ich praktycznym zastosowaniem.

Dodatkowo przy pomocy firmy Intel w jednej z hal wystawiano najsilniejsze pecety z najnowszymi gramami komputerowymi. To gromadziło tysiące fanów tych gier, którzy wreszcie mogli sobie pograć albo przynajmniej śledzić walki innych na ogromnych monitorach firmy Samsung.

W ten sposób osiągnięto pierwszy szczyt liczby odwiedzających. W tym momencie wielu wystawców zaczęło narzekać, że w takim tłumie z ogromną liczbą zwiedzających „odkurzaczy”, zabierających ze stoisk dowolne ilości gadżetów, nie sposób prowadzić profesjonalnych prezentacji i rozmów biznesowych. Większości z nich nie potrzeba kilkunastu tysięcy potencjalnych klientów, ale tych rzeczywistych kilkuset. Rozpoczęły się dyskusje o ograniczeniu odwiedzających tylko do sfery biznesowej – czyli podniesienia ceny biletu wstępu oraz rezygnacji z otwarcia targów w sobotę i niedzielę. Przy tym ostatnim argumentie wystawcy ponosili wyższe koszty obsługi, dla których były to przecież dni pracy.

Organizatorzy byli jednak w tym przypadku nieugięci. W latach 1991-1995 targi trwały 8 dni z weekendem w środku. W 1996 zmniejszono liczbę

dni do 7-miu, targi kończyły się w niedzielę. Jednakże również poprzednia niedziela była zajęta – szefowie uczestniczyli w Gali otwarcia, a pracownicy „pucowali” stoisko zapoznając się z ekspozycją. Dopiero w 2008 targi skrócono do 6 dni, kończyły się też w niedzielę – ale rozpoczynały się we wtorek z Galą w poniedziałek wieczorem. Nacisk wystawców – a wtedy już ich głos się bardziej liczył, gdyż zmniejszała się ich liczba – spowodował w 2010 zmniejszenie czasu trwania targów do 5 dni z zakończeniem w sobotę. Obsługa stoiska mogła wrócić na niedzielę do domu, a tylko deinstalatorzy mieli zajęty weekend. W 2014 definitywnie zerwano z koncepcją targów B2C – konsumenci mogli już obejrzeć wszystkie nowe produkty teleinformatyczne w supermarketach lub firmowych salonach. Targi dalej trwały 5 dni, ale od poniedziałku do piątku. To wszystko jednak nie zatrzymało corocznego zmniejszania się liczby zwiedzających.

Hanower – miasto targów

Miasto Hanower liczy nieco ponad 500 tys. mieszkańców. Od lat też współistnieje z targami – co roku jest organizowane około 60 imprez targowych, a w 2000 roku odbyło się też EXPO2000.

Miasto i Land pozytywnie i nadzieją patrzyło na rozwój targów CeBIT do lat 90-tych. Wszak były to niebagatelne bezpośrednie przychody z podatków i pośrednie dla obywateli dochody. Kłopot się zaczął, gdy dzienna liczba zwiedzających zbliżyła się do 100 tys. przy obecności prawie takiej samej liczby osób obsługi stoisk. Baza hotelowa była bardzo skromna. Były problemy z zakwaterowaniem – większość miejsc noclegowych było dostępnych w kwaterach prywatnych. Nie zawsze były one odpowiedniej jakości, czystości czy też relacji z wynajmującym. Wiele osób musiało korzystać z miejsc noclegowych nawet w odległości 100 km od Hanoweru.

Drogi dojazdowe zaczęły się korkować i zaczęło brakować miejsc na parkingach przy terenach targowych. Dla przekonania odwiedzających do korzystania z komunikacji masowej przyjęto ważność biletów na targi w komunikacji. Uruchomiono też specjalne linie z Hauptbahnhof do Mes-

se/Nord. W mieście zrobiło się tłoczno, a wieczorem trudno było znaleźć miejsce w jakiegokolwiek restauracji.

Trudności te – po raz pierwszy tak silnie pojawiające się w 1994 roku spowodowały zmniejszenie liczby zwiedzających w kolejnych latach. Rozbudowa infrastruktury miasta na targi EXPO 2000 poprawiło nieco tę sytuację. Dla potrzeb EXPO wybudowano bazę hotelową. Wyremontowano Hauptbahnhof oraz rozbudowano sieć tramwajową, będącą w centrum miasta płytkim metrem. Wymieniono też tabor na nowocześniejszy. Uruchomiono też cztery linie S-Bahn na stację Hannover Messe/Laatzen. W tych inwestycjach wspomagał miasto rząd Landu Dolnej Saksonii.

*Nowy tabor TW-2000
(źr. Wikipedia)*

W 2001 roku targi CeBIT odnotowały rekordową liczbę zwiedzających, ale potem znowu nastąpił spadek – chyba już z innych powodów.

Pojawiły się też oznaki niezadowolenia ze strony mieszkańców – komunikacja miejska kilka razy w czasie targów zastrajkowała, co znacznie

utrudniło obsłudze i zwiedzającym dotarcie na tereny targowe bez samochodu. Niezadowolenie wyrażały też osoby dotychczas pozyskujące przychody z wynajmu kwater. Większa liczba miejsc hotelowych oraz spadek liczby wystawców i zwiedzających pozbawił ich tych dochodów.

Od 2010 roku sytuacja w mieście podczas targów CeBIT była już inna. Targi przestały być w centrum miasta widoczne, z wyjątkiem kilkudziesięciu banerów i flag wokół Hauptbahnhof oraz lotniska Langerhofen. Parkingi wokół targów miały wolne miejsca. Tramwaje na i z Messe/Nord oraz Messe/Ost jeździły rzadziej. Bilety na Targi nie były już ważne w komunikacji miejskiej. München Halle już tak nie tętniła gwarem, restauracje w mieście miały wolne stoliki. Targi CeBIT przestały się wyróżniać w mieście od innych mniejszych imprez targowych.

Wyróżnić się w tłumie – zarobić na czym się da

Deutsche Messe AG jest firmą i ma przynosić dochód z zarządzania powierzchnią targową. Celem Zarządu jest zrealizowanie biznes planu łączącego w sobie rozwój infrastruktury targowej z oczekiwanymi dochodami z poszczególnych edycji targów. CeBIT był jedną z największych takich edycji obok jednorazowych Hanower EXPO 2000 i stanowił o sukcesie finansowanym Deutsche Messe AG.

Przychody były generowane z dzierżawy powierzchni oraz z dostarczenia na stoisko mediów: prądu, linii telefonicznej, dostępu do internetu oraz wody z odprowadzaniem ścieków. Ceny powierzchni były zależne od wielkości rezerwowanej powierzchni, od hali oraz miejsca w hali, a także od aktualnej polityki Deutsche Messe w stosunku do danego rodzaju wystawców. W końcu pozostawały jeszcze negocjacje cenowe. Okazjonalnie zarząd udostępniał powierzchnię za darmo dla określonej grupy firm.

Drugim źródłem przychodów były bilety za wejście na targi. Odpowiednią strukturą cen zarząd kształtował okres i rodzaj zwiedzających – w weekendy byli preferowani konsumenci, a w dni robocze biznes, a 8 marca kobiety. Każdy z wystawców otrzymywał pulę biletów do własnego rozdziału

pomiędzy swój personel, partnerów oraz klientów. Również przedstawiciele Deutsche Messe AG w innych krajach oraz organizacje (takie jak PIIT) otrzymywały pule biletów do rozdziału osobom, które ich zdaniem powinny odwiedzić targi CeBIT.

Trzecim źródłem przychodów były wpływy ze sprzedaży powierzchni reklamowych. Dla wystawców poważnym problemem było powiadomienie potencjalnych gości ich stoiska, gdzie ono się znajduje pośród tysięcy innych stoisk. Co prawda istniał system EBi, w którym można było się dowiedzieć o położeniu stoisk firm określonej kategorii, ale wymagało to aktywnych działań. W praktyce pozostawała klasyczna metoda wykupienia miejsca na reklamę, gdzie obok loga firmy i jakiegoś hasła pojawiał się napis HALL 6 STAND G24.

W ofercie można było znaleźć:

- flagi i banery już na lotnisku,
- reklamy na tramwajach, taksówkach, banery w centrum koło dworca, na przystankach, kubiki na trawnikach, świetlne postery i każdy inny pomysł możliwy do zrealizowania,
- sponsorowanie Gali, na zaproszeniach, w holu wejściowym, na sali, podczas bankietu – łącznie z salonikiem dla palaczy cygar,
- w centrum prasowym, na identyfikatorach i smyczach, na komputerach, na kubkach do kawy, długopisach i notatnikach, na busach prasowych oraz podczas bankietu dla mediów,
- na stronach internetowych targów oraz w aplikacjach targowych, a także w codziennie wydawanej gazecie targowej (ok. 200 stron) i w radiu słyszonym na terenie targów,
- na całym terenie targowym, na schodach, przy wejściu i wyjściu, przystankach i autobusach shuttle, na trawie, na halach i w halach oraz na czapeczkach gości zwiedzających targi z przewodnikiem,
- w Centrum Kongresowym przy seminariach oraz punktach kontaktowych dla współpracy biznesowej, łącznie z cateringiem,
- przy imprezach towarzyskich Bitkomu oraz zarządu targów i prawie zawsze i wszędzie.

Oczywiście każda forma reklamy miała swoją cenę (do negocjacji) i wiele z nich było tylko w postaci jednostkowej – kto pierwszy ten wygrywa.

Osobiście na te reklamy patrzyłem z dużą rezerwą, nie mając wiary, że wydanie ok. 10 tys. euro na jedną z tych form reklamy ściągnie na stoisko wielu istotnych dla biznesu osób, równoważąc poniesione koszty. I chyba nie tylko ja podzielałem ten pogląd, gdyż większość z tych pól reklamowych zajmowały już dobrze wszystkim znane duże firmy. Małe, nie mając takich środków na marketing, gubiły się w masie tysięcy innych podobnych im firm. Ale liczyły się też innowacje i rzeczywiste nowości – jak taka firmka pokazywała coś szczególnie fascynującego lub też zwykłego w interesującej oprawie – to tłum widzów i biznesmenów się pojawiał poinformowany drogą szeptaną – szybszą i skuteczniejszą od banerów reklamowych.

Przesłanie po zakończeniu targów

Po zakończeniu targów, istotna była informacja zarządu Deutsche Messe AG podsumowująca mijające wydarzenie. Powinna być ona bardzo optymistyczna przekonywująca do obecności na Targach w następnym roku. Oczywiście można już było podpisać rezerwację odpowiedniego miejsca, chociaż te najlepsze przy głównych ciągach pieszych były już dawno zarezerwowane.

Podsumowanie CeBIT'2012

- 312000 gości ze 110 krajów, w tym 51000 zwiedzających spoza Niemiec, a 50% gości nie odwiedza innych targów niż CeBIT.
- 7 mln nawiązanych kontaktów biznesowych, a 72% odwiedzających to osoby zaangażowane w podejmowanie decyzji zakupowych, a wśród nich 500 dyrektorów IT z budżetem 50 mld euro rocznego wolumenu zamówień.
- 130 delegacji rządowych i biznesowych.
- 5100 dziennikarzy i blogerów ze 65 krajów oraz ponad 20 mld kontaktów medialnych.
- ponad 1500 prezentacji i warsztatów oraz seminariów.
- 4200 wystawców z 70 krajów.

8. CeBIT – studium przypadku

Polskie historie targowe

W Polsce mieliśmy kilka imprez targowych, które z czasem zanikły:

- **Softarg** - pierwsze w Polsce prestiżowe międzynarodowe targi sprzętu i oprogramowania komputerowego odbywające się od 1979 do 2000 roku w Katowicach, organizowane początkowo przez Ośrodek Postępu Technicznego, a następnie przez Międzynarodowe Targi Katowice.
- **Komputer Expo** – targi komputerowe i telekomunikacyjne organizowane przez Biuro Reklamy SA w salach Pałacu Nauki i Kultury w Warszawie od 1985 do 2006 i w 2008 roku. Jakież to było zaskoczenie dla ekipy Digitala z Francji montującej stoisko w sali im. Mikołaja Kopernika w pałacowych wnętrzach. Targi się rozwijały i jak zabrakło miejsca w PKiN, to dodatkowa hala była na Służewcu, a potem się przenieśli do Warszawskiego Centrum EXPO XX. Targi te były uroczyście otwierane przez Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, Premiera Waldemara Pawlaka oraz przez inne osoby z Rządu.
- **Infosystem** – targi branży informatyki i telekomunikacji w latach 1987, 1988 odbywały się we Wrocławiu, a od 1989, organizowane przez Międzynarodowe Targi Poznańskie do 2008, odbywały się w „prawdziwych” halach targowych Poznaniu. Wydarzeniem było zajęcie w 1992 roku całej hali przez firmę Soft-tronik ^[134].

- **Baltcom, InfoMan** – targi komputerowe w Gdańsku organizowane w latach 1989-1991, po czym zostały zmienione w specjalistyczne targi informatyki bankowej i zarządzania InfoMan, odbywające się w latach 1992-1996 [¹³⁵, ¹³⁶].
- **InfoFestiwal** – targi sprzętu komputerowego organizowane przez Centrum Promocji Informatyki (CPI) w salach Muzeum Narodowego w Sukiennicach i Bunkra Sztuki w latach 1992-1996 w Krakowie. Ciekawym doświadczeniem było wystawianie serwerów DEC pod obrazem „Szał” Podkowińskiego oraz unikanie przez Siemens miejsc pod „Hołdem Pruskim”. Ale też młodzi informatycy przy okazji fascynacji nowymi komputerami odkrywali wartości artystyczne drzemiące w tych obrazach.
- **InterTelecom** – w Łodzi targi telekomunikacyjne od 1989 roku, z czasem teleinformatyczne, poddały się najpóźniej, bo w 2013 roku, ale też nigdy nie uzyskały większej skali w liczbie wystawców i zwiedzających.

Udało się znaleźć dane porównujące w roku 1999/2000 cztery największe targi z targami w Brnie oraz w Polsce:

TARGI	Wystawcy	Pow. tys. m ²
CeBIT 2001	8093	431
SMAU 2000	3020	115
ComdexFall 2000	2337	110
Systems 2000	3254	86
Invex 2001	860	38
Komputer Expo 1999	786	10,4
Infosystem 1999	429	11
Intertelecom	274	8,7

Widzimy jak znaczące różnice skali wielkości są pomiędzy największymi a lokalnymi targami w Polsce. Współorganizując, obserwując i uczestnicząc w tych polskich targach zastanawialiśmy się nad sposobami ich większego wypromowania i rozwoju, martwiliśmy się też spadkiem zainteresowania.

Poszukiwaliśmy odpowiedzi na pytanie dlaczego ich popularność maleje i dlaczego znikają. Niestety nigdy nie wypracowano pełnej, dobrze udowodnionej i skutecznej odpowiedzi, dlaczego te targi się zwiły. Zapewne najlepszym stwierdzeniem było, że tych niewielkich targów było każdego roku za dużo. Nawet większe firmy nie były w stanie uczestniczyć w dwóch, trzech targach rocznie – skupiały się raczej na lokalnym rynku. Zresztą na każdym z tych targów było też niewielu biznesmenów czy konsultantów spoza danego miasta – no może z wyjątkiem Poznania, gdy Warszawa tłumnie tam zjeżdżała na Infosystem.

Dzisiaj tych targów już nie ma, ale powstają nowe inicjatywy: Warsaw PTAK EXPO z targami gier komputerowych i elektroniki użytkowej, odbywających się koło Nadarzynna oraz IT Future EXPO – *targi nowych technologii dla biznesu* na Stadionie Narodowym w Warszawie.

Warto jeszcze wspomnieć o konkurencji dla polskich targów – targów komputerowych **INVEX Computer** w Brnie. Położone w środku Czech w odległości mniejszej niż 250 km od Pragi, Katowic, Krakowa, Bratysławy, Budapesztu i Wiednia stały się lokalnymi międzynarodowymi targami, istniejącymi w latach 1991-2008. W szczycie miały około 700 wystawców i 140 tys. odwiedzających. W 1994 gośćmi INVEX był Bill Gates i Michel Dell, których prezentacji słuchali między innymi wystawcy z Polski z JTT Computer, Soft-tronik oraz Elektrimu [¹³⁷].

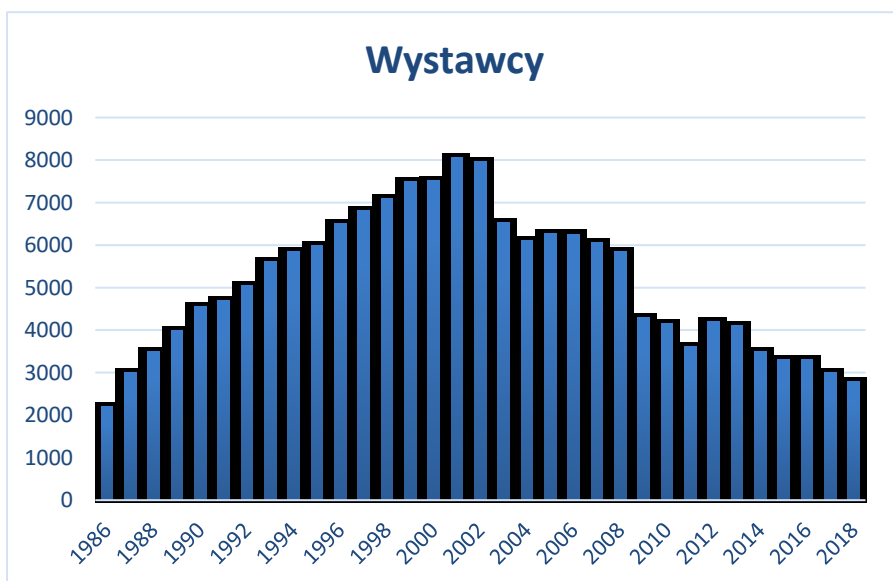
Historia wzrostu i zaniku targów CeBIT

Zanim przyjrzymy się Cebitowi, przypomnijmy jeszcze o pierwszych targach komputerowych w Europie – SICOB w Paryżu. SICOB (Salon des industries et du commerce de bureau) powstał z inicjatywy organizacji ko-

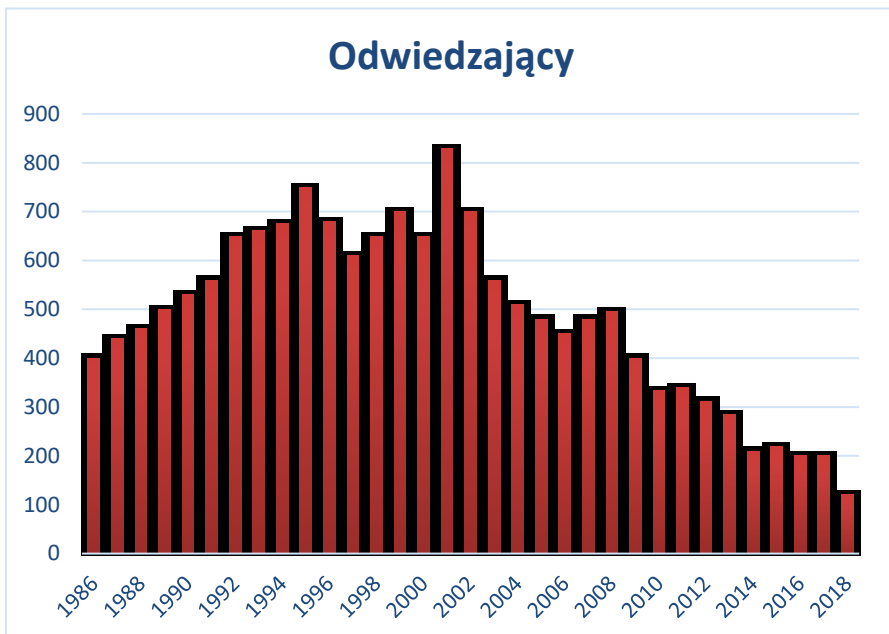
mercyjnych prezentując od 1950 biurotykę, a w latach następnych komputerykę i informatykę do 1990 roku. Historia SICOBU znajduje się obecnie w Muzeum Informatyki w dzielnicy La Defence w Paryżu [138].

Teraz już możemy zacząć analizować dzieje CeBITu.

Na podstawie różnych danych z różnych źródeł, często dla danego roku nieco odmiennych, zebrałem liczby wystawców oraz gości (zwiedzających) targów w latach 1986-2018. Niewielką część danych trzeba było interpolować na podstawie wartości z lat sąsiednich. W przypadku liczby wystawców powinniśmy wiedzieć, że poszczególni wystawcy różnili się wykorzystywaną wielkością stoisk - od zajęcia całej hali do stoiska minimalnego o powierzchni 20 m² lub nawet mniejszej gdy korzystali ze wspólnej powierzchni stoiska narodowego lub regionalnego. Po roku 2002 wiele firm, nawet tych największych, ograniczało radykalnie wielkość swoich stoisk, oszczędzając znaczne sumy.

W przypadku liczby zwiedzających, są to również wartości szacunkowe, gdyż nie wszyscy zwiedzający byli wpisywani do systemu biletowego Ce-BITu. Część z nich była gośćmi VIP poszczególnych firm wprowadzanymi poza normalnymi bramkami. Do liczby zwiedzających trzeba też dodać obsługę stoisk, która w wolnych chwilach odwiedzała stoiska konkurencji. A liczba osób obsługi stoisk na targach dochodziła w sumie do 100 tys. osób.

Przyglądając się zamieszczonym wykresom, dobre wrażenie robi stały rozwój liczby wystawców i zwiedzających od 1986 (a w zasadzie od 1970) roku, aż do 2001. Pewien spadek liczby zwiedzających po 1995 był spowodowany raczej trudnościami z zakwaterowaniem w Hanowerze, które się radykalnie poprawiło po EXPO 2000, stąd rekordowy szczyt w 2001 roku.

Po 2001 następuje gwałtowny spadek liczby wystawców oraz zwiedzających, co było zapewne efektem bańki internetowej – nieco słabiej odczuwalnej w Europie, niż w Kalifornii. Potem jeszcze na wystawców oddziaływał kryzys finansowy z lat 2007- 2009 – co prawda amerykański, ale ze skutkami globalnymi.

I niestety jak się rozpoczął spadek liczby wystawców, a co za tym idzie, również zwiedzających – to już żadne próby poprawy sytuacji ze strony organizatorów targów nie dawały widocznego rezultatu. Targi się zwiły z jakichś „nieznanych” powodów. Spróbujmy poszukać tych powodów.

Czynniki sukcesu targów CeBIT:

- tradycje niemieckie w organizowaniu i uczestniczeniu w targowiskach,
- SICOB wzorcem targów biurowości, komputeryki oraz informatyki, a CeBIT przejmował od nich organizację, wystawców i zwiedzających.
- stałe wspomaganie organizacyjne ze strony władz miasta Hanower,
- stałe wspomaganie finansowe i gospodarcze ze strony rządu Dolnej Saksonii,
- stałe wspomaganie polityczne ze strony rządu federalnego i osobiście każdego kolejnego kanclerza,
- bardzo dobre położenie komunikacyjne – węzeł kolejowy i autostradowy (wschód-zachód i północ-południe) – z Berlina 250 km, z Hamburga 120 km, z Kilonii 255 km, z Frankfurtu 265 km, z Stutgartu 405 km, z Monachium 500 km,
- lotnisko z połączeniami głównie lokalnymi, ale też europejskimi,
- stale rozbudowywane tereny wystawowe wraz z infrastrukturą,
- poszukiwanie kontaktów – klientów i partnerów przez znaczącą liczbę małych firm niemieckich,
- wchodzenie na rynek niemiecki firm amerykańskich,
- poszukiwanie rynku zbytu dla produkcji tajwańskiej, koreańskiej i malezyjskiej,
- rosnąca gospodarka Niemiec - potem łącznie z terenami wschodnimi,
- brak konkurencyjnych targów tego typu w Europie,
- początki ekspansji na rynek europejski firm chińskich,

- wysokie marże sprzedaży produktów i usług w firmach teleinformatycznych,
- znaczące budżety na marketing i promocję produktów oraz usług informatycznych,
- dobra organizacja funkcjonowania targów dla wystawców i zwiedzających,
- moda na obecność na targach jako wystawcy oraz jako zwiedzającego,
- poszerzająca się Unia Europejska ze wspólnym rynkiem,
- poszukiwanie partnerów przez firmy ze wschodnich krajów unijnych,
- stale modernizowana infrastruktura komunikacyjna i zakwaterowania,
- rozbudowa terenów wystawowych, szczególnie po EXPO 2000,
- miejsce podglądania nowoczesnej techniki teleinformatycznej przez kraje ze wschodniej Europy.

Czynniki mające wpływ na zanikanie targów:

- przekroczenie granicy sensownego wzrostu liczby wystawców, powodującej trudności w rozeznaniu się w ofertach,
- przekroczenie granicy sensownej liczby zwiedzających, brak ograniczenia tłumów – szczególnie rozróżnienia pomiędzy biznesem, konsumentami, a „odkurzaczami”,
- wywindowanie cen biletów ze zbyt późnym ich regulowaniem w dół,
- zmniejszanie się liczby konsumentów odwiedzających targi, gdyż prościej mogli to samo obejrzeć w supermarketach (laptopy, telefony komórkowe i inny tego typu sprzęt),
- recesja gospodarcza mająca wpływ na rynek teleinformatyczny,
- wprowadzenie w Unii Europejskiej procedur zamówień publicznych stawiających dostawców w roli petenta oferenta najlepszej oferty,

- zmniejszenie marż na sprzedaży produktów i usług teleinformatycznych,
- regulacje rynku telekomunikacyjnego ograniczające zyski operatorów,
- cięcie kosztów - ograniczanie w firmach funduszy na marketing i promocję,
- zbyt wysokie koszty wynajmu powierzchni wystawowej oraz potrzebnej infrastruktury,
- w firmach przeniesienie ofert oraz poszukiwania partnerów do internetu,
- opóźniona reakcja organizatorów targów na zmieniające się potrzeby wystawców i zwiedzających,
- brak możliwości skalowalności targów – szczególnie w dół,
- zbyt późne uruchomienie wysoko merytorycznych konferencji tematycznych.

Diagnoza

Powyższe czynniki są subiektywne i nie są oparte na jakichś analizach czy badaniach – ale zostały zapisane bo tak się mi wydaje. Dobrze byłoby podjąć działania analityczno-poznawcze, ale też pytaniem jest po co, gdyż obecnie i w przyszłości już takiego jak dotychczas rynku teleinformatycznego nie będzie i takich targów już też nie będzie. Techniki teleinformatyczne tak szybko i tak bardzo się zmieniają, że w każdym roku inne rozwiązania stymulują rozwój rynku, a tym samym inne muszą być sposoby poszukiwania już też nieco innych klientów oraz współpartnerów biznesowych.

Ciekawą diagnozę stawia tutaj Marek Maniecki, który od 2000 roku uczestniczy w światowych konferencjach korporacji informatycznych (np. Oracle World Forum), na których to tysiące słuchaczy – deweloperów i potencjalnych klientów może przez kilka dni zapoznać się szczegółowo z najnowszymi produktami oraz odwiedzić stoiska firm partnerskich oferujących

aplikacje oraz wsparcie techniczne, a handlowcy korporacji i partnerów mogą pozyskać nowe zamówienia. Konferencje te są płatne, ale też są znacznie pożyteczniejsze niż targi. Te największe odbywają się w USA, istnieją mniejsze i ukierunkowane tematycznie lokalne w Europie i nie tylko. Taka forma marketingu została przyjęta przez te korporacje jako efektywniejsza w dotarciu do rzeczywistych partnerów i ich deweloperów oraz potencjalnych klientów, a także dla nich samych w lepszym poznaniu nowych rozwiązań technicznych. Targi CeBIT i podobne nie są im wtedy potrzebne.

Pytanie tylko, co mają zrobić mniejsze firmy tworzące oprogramowanie i sprzęt poza korporacjami. Istnieją jeszcze targi teleinformatyczne o charakterze biznesowym oraz konsumenckim. W Europie mamy targi IFA w Berlinie, Mobile World Congress w Barcelonie, Giełda ISB czy Kongres VDI ELIV oraz CES w Las Vegas.

Te specjalistyczne, odwiedzane w wąskim gronie ekspertów, wystawy i targi nie zapełniają luki po poprzednich imprezach. W zasadzie nie ma miejsca dla wielu firm pokazania swojej oferty i bezpośredniego spotkania się. Pozostają relacje w internecie, które można jeszcze rozbudować o wirtualne targi, gdzie każda z wystawiających firm jest dostępna w wirtualnej przestrzeni okularów 3D. Ale też nie zastąpią one biznesowego lunchu, podczas którego można lepiej poznać naszego partnera czy klienta.

9. Przypisy

- ¹ w całym tekście: Wikipedia DE, EN : <https://de.wikipedia.org/wiki/Cebit> ;
<https://en.wikipedia.org/wiki/CEBIT>
- ² Łukasz Kujawa, CEBIT-Historia Targów, InteriaTech,
<https://nt.interia.pl/komputery/news-cebit-historia-targow.nId,679065>
- ³ Michael Kroker, 30 Jahre CeBIT: Die weltgrößte Computermesse in ihrem Geburtsjahr 1986 (Video), 18. März 2016, <https://blog.wiwo.de/look-at-it/2016/03/18/30-jahre-cebit-die-weltgroesste-computermesse-in-ihrem-geburtsjahr-1986-video/>
[poz. 4-9 i 22 do pobrania z <http://delibra.bg.polsl.pl/dlibra/publication/3112?tab=1>]
- ⁴ Władysław Klepacz, CEBIT'87, Informatyka Nr 11/12, 1987,
- ⁵ Władysław Klepacz, CeBIT'91, Informatyka Nr 1, 1991
- ⁶ Władysław Klepacz, CEBIT'92, Informatyka, Nr 1, 1992
- ⁷ Zbigniew Boniecki, Polska prezentacja na największej wystawie informatycznej, ComputerWorld,
<http://www.computerworld.pl/news/303128/Polska.prezentacja.na.najwiekszej.wystawie.informatycznej.html>
- ⁸ Zbigniew Boniecki, Hanower światową stolicą informatyki, ComputerWorld,
<https://www.computerworld.pl/news/Hanower-swiatowa-stolica-informatyki.303353.html>
- ⁹ Andrzej Horodeński, Janusz Kotarski, Poor Business with Eastern Europe, ComputerWorld, 19.04.1993, <https://www.computerworld.pl/news/Poor-Business-with-Eastern-Europe.303603.html>
- ¹⁰ Przemówienie Kanclerza Helmuta Kohla na CeBIT'93,
<https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/spitzenleistungen-in-forschung-und-entwicklung-sind-entscheidend-fuer-die-wirtschaftskraft-deutschlands-der-bundeskanzler-zur-eroeffnung-der-cebit-in-hannover-800008>
- ¹¹ Władysław Klepacz, CEBIT'93, Informatyka, Nr 1, 1993
- ¹² Władysław Klepacz, CeBIT'94, Informatyka, Nr 1, 1994
- ¹³ Władysław Klepacz, Refleksje CeBIT'94, Informatyka, Nr 5, 1994
- ¹⁴ Zbigniew Boniecki, CeBIT w liczbach, ComputerWorld, 18.04.1994,
<https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-w-liczbach.299742.html>
- ¹⁵ Zbigniew Boniecki, Software for Europe '94, Akrem i Solid Consult wśród finalistów, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Software-for-Europe-94-Akrem-i-Solid-Consult-wsrod-finalistow.298763.html>

- 16 CeBIT-owe migawki, Computerworld, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-owe-migawki,299875.html>
- 17 Wyświetlacz ledowy na Times Square, Nowymarketing, <https://nowymarketing.pl/a/22422,samsung-zainstalowal-na-times-square-ogromny-wyswietlacz-led>
- 18 Andrzej Wajda reż., film Ziema Obiecana, <https://www.filmweb.pl/Ziemia.Obiecana>
- 19 Andrzej Dyżewski, Przez Hanower do Europy, ComputerWorld, 20.02.1995, <https://www.computerworld.pl/news/Przez-Hanower-do-Europy,295400.html>
- 20 Wojciech Gryciuk, Nowa technika łączenia światłowodów, ComputerWorld, 20.03.1995 <https://www.computerworld.pl/news/Nowa-technika-laczenia-swiatlowodow,295386.html>
- 21 Young Digital Poland, <http://www.ydp.pl/>
- 22 Olo Sawa, Wojciech Gryciuk, Polscy wystawcy po CeBIT '95, 03.04.1995, <https://www.computerworld.pl/news/Polscy-wystawcy-po-CeBIT-95,296316.html>
- 23 Zbigniew Boniecki, Dlaczego Australia?, ComputerWorld, 27.02.1995, <https://www.computerworld.pl/wywiad/Dlaczego-Australia,295675.html>
- 24 Informatyka, Nr 5, 1995,
- 25 Wiesław Pawłowicz, Umiarkowany entuzjazm po CeBIT-cie, ComputerWorld, 15.04.1996 <https://www.computerworld.pl/news/Umiarkowany-entuzjazm-po-CeBIT-cie,293275.html>
- 26 Jest to tłumaczenie Google'a pierwszego zdania z: Frank Möcke, CeBIT '97, Ring frei zum Jahresereignis der Computerbranche, DT- Magazine für Computer Technik, 12.03.1997, <https://www.heise.de/ct/artikel/CeBIT-97-285496.html>
- 27 Adam Jadczyk, Polski CeBIT po raz trzeci, ComputerWorld, 18.11.1996 <https://www.computerworld.pl/news/Polski-CeBIT-po-raz-trzeci,294835.html>
- 28 Polish Companies on CeBIT, Katalog PIIT I CPI, <https://historiainformatyki.pl/historia/dokument.php?nrar=8&nrzesp=10&sygn=VIII/5/5&handle=1>
- 29 CeBIT, Mania wielkości, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-mania-wielkosci,284327.html>
- 30 Sławomir Kosieliński, Sen o CeBIT, ComputerWorld, 06.04.1998 <https://www.computerworld.pl/news/Sen-o-CeBIT,284384.html>
- 31 Marktplatz und Kontaktbörse, ComputerWoche, 23.04.1999, <https://www.computerwoche.de/a/marktplatz-und-kontaktboerse,558823>
- 32 Michał Pik, CeBIT '99: TP SA debiutuje na hanowerskich targach, ComputerWorld, 12.03.1999, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-99-TP-SA-debiutuje-na-hanowerskich-targach,4172.html>
- 33 Targi hanowerskie zapraszają na CeBit 2000 i Hannover Messe 2000, Elektronika Praktyczna 2/2000, <https://ep.com.pl/files/5319.pdf>

- ³⁴ Andreas Karius, CeBIT 2000 kończy się nowymi rekordami, ZDNet, <https://www.zdnet.de/2050837/cebit-2000-endet-mit-neuen-rekorden/>
- ³⁵ Bańka internetowa, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ba%C5%84ka_internetowa
- ³⁶ Tomasz Siemieniec, TP SA promuje siebie i polską kulturę, Puls Biznesu, <https://www.pb.pl/tp-sa-promuje-siebie-i-polska-kulture-25548>
- ³⁷ Krzyżanowski Tomasz, CeBIT: mało polskich firm, Puls Biznesu, <https://www.pb.pl/cebit-malo-polskich-firm-25372>
- ³⁸ Joanna Biskup, Polacy po raz siódmy na CeBIT'2001, ComputerWorld, 21.03.2001, <https://www.computerworld.pl/news/Polacy-po-raz-siodmy-na-CeBIT-8217-2001,25034.html>
- ³⁹ Idea na targach CeBit w Hanoverze na stoisku Grupy Kapitałowej TP S.A., <https://gsmonline.pl/artykuly/idea-na-targach-cebit-w-hanoverze-na-stoisku-grupy-kapitalowej-tp-s-dot-a>
- ⁴⁰ Karol Żwiruk, CeBit 2001, gsmonline.pl , <https://gsmonline.pl/artykuly/cebit-2001>
- ⁴¹ Jarosław Ochab, CeBIT 2002, ComputerWorld, 13.03.2002, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-2002,12220.html>
- ⁴² Tomasz Gołębiowski, Polska wyspa w Hanowerze, CRN, 2002-07-15, <https://www.crn.pl/artykuly/archiwum/polska-wyspa-w-hanowerze>
- ⁴³ Rafał Jakubowski, Polskie firmy na targach CeBIT 2002, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Polskie-firmy-na-targach-CeBIT-2002,26348.html>
- ⁴⁴ Paweł Pilarczyk, CeBIT'2003 - relacja (prawie) na żywo!, PCLab, 2003, <https://pclab.pl/art2791.html>
- ⁴⁵ Jarosław Ochab, Ruszył CeBIT 2003, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Ruszyl-CeBIT-2003,53479.html?amp=1>
- ⁴⁶ Leszek Olszański, Cebit: 17 mgnień Polski, 14.03.2003, <http://wyborcza.pl/1,75248,1372894.html>
- ⁴⁷ CeBIT 2003, <https://de.wikipedia.org/wiki/Cebit>
- ⁴⁸ Solidex in Hannover CeBIT 2003, <https://www.solidex.com.pl/news/archive/year-2003/quarter-i/solidex-in-hannover-cebit-2003>
- ⁴⁹ CeBIT 2003, Computerworld, 10.03.2003, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-2003,297951.html>
- ⁵⁰ Targi CeBIT 2004; Rzeczpospolita, <http://archiwum.rp.pl/artykul/478252-Targi-CeBIT-2004.html>
- ⁵¹ Die Eckdaten der Cebit 2004, SpiegelOnline, <https://www.spiegel.de/netzwelt/tech/der-schnelle-ueberblick-die-eckdaten-der-cebit-2004-a-288709.html>
- ⁵² Ruszył CeBIT 2004, Computerworld, 18.03.2004, <https://www.computerworld.pl/news/Ruszyl-CeBIT-2004,64840.html>
- ⁵³ CeBIT: wizja czy utopia?, InteriaTech, <https://nt.interia.pl/komputery/news-cebit-wizja-czy-utopia.nld,677440>

- ⁵⁴ Adam Majczak, CeBIT 2005 — wyraźnie widoczne nowe trendy, Control Engineering, <https://www.controlengineering.pl/cebit-2005-wyraznie-widoczne-nowe-trendy/>
- ⁵⁵ Podsumowanie CeBIT 2005, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Minal-CeBIT-czas-na-wnioski,76648.html>
- ⁵⁶ Informacja o delegacji ministra Kleibera na Targi CeBIT. <http://www.ustawa20.nauka.gov.pl/wydarzenia/-poniedzialek-14-marca-2005-r-.html?powrot=lista>
- ⁵⁷ Laura Heller, CES Updates Policy To Discourage Booth Babes, Forbes, 1 Aug, 2013, <https://www.forbes.com/sites/lauraheller/2013/08/01/ces-updates-policy-to-discourage-booth-babes/#7b815ce21de3>
- ⁵⁸ Zdjęcie: Bugatti Veyron 16.4 na stoisku H.Bury z Wikipedii. CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bugatti_Veyron_16.4_3.JPG
- ⁵⁹ Targi CeBIT 2006 - mobilnie i multimedialnie, Dipol, https://www.dipol.com.pl/targi_cebit_2006_-_mobilnie_i_multimedialnie_cebit06.htm
- ⁶⁰ CeBIT 2006 i Nasi na CeBicie, Dzień e-mail, 08, marzec 2006, <http://www.dzien-e-mail.org/e-komunikacja/cebit-2006-i-nasi-na-cebicie.html>
- ⁶¹ Andrzej Maciejewski, CeBIT 2007: targi do remontu, ComputerWorld, 20.03.2007, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-2007-targi-do-remontu,108086.html>
- ⁶² CEBIT 2007, DGT, <http://www.dgt.pl/pl/aktualnosci/296-cebit-2007>
- ⁶³ CeBIT 2008 - o 300 wystawców mniej, 28 lutego 2008, <https://nt.interia.pl/komputery/news-cebit-2008-o-300-wystawcow-mniej,nId,681963>
- ⁶⁴ Leszek Kędzior, Polscy producenci oprogramowania na targach CeBIT 2008, <https://www.dobreprogramy.pl/Polscy-producenci-oprogramowania-na-targach-CeBIT,News,7839.html>
- ⁶⁵ Nowa odsłona Comarch na CeBIT 2008, <https://www.comarch.pl/o-firmie/centrum-prasowe/aktualnosci/korporacja/nowa-odslona-comarch-na-cebit-2008/>
- ⁶⁶ CeBIT 2008 - czy sprawdziła się nowa formuła?, https://www.dipol.com.pl/cebit_2008_-_czy_sprawdzila_sie_nowa_formula_bib858.htm
- ⁶⁷ Relacja z CeBIT 2008, Benchmark, http://www.benchmark.pl/testy_i_recenzje/relacja-z-cebit-2008.html
- ⁶⁸ Dominik Błaszczkiewicz, CeBIT 2009 - Co zaoferują targi w tym roku? Pierwsze informacje o wystawcach i tematyce, PCworld, 25.02.2009, <https://www.pcworld.pl/news/CeBIT-2009-Co-zaoferuja-targi-w-tym-roku-Pierwsze-informacje-o-wystawcach-i-tematyce,338919.html>
- ⁶⁹ CeBIT 2009 – Targowy kryzys czy prawdziwe show, WPtech, <https://tech.wp.pl/cebit-2009-targowy-kryzys-czy-prawdziwe-show-6034830809515137a>
- ⁷⁰ Polski producent na targach, PCformat, <https://www.pcformat.pl/News-CeBIT-2009---Polski-producent-na-targach,n,3329>
- ⁷¹ Adam Jadczyk, Na CeBIT-2009 pojedzie 20 polskich-firm, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Na-CeBIT-2009-pojedzie-20-polskich-firm,339292.html?amp=1>

- 72 CeBIT 2009 - targi rajem dla złodziei, InteriaTech, <https://nt.interia.pl/news-cebit-2009-targi-rajem-dla-zlodziei.nId.684929>
- 73 Łukasz Kujawa, Marcin Kosiński, Interia.pl na targach CeBIT 2010, <https://nt.interia.pl/news-interia-pl-na-targach-cebit-2010.nId.688047>
- 74 Andrzej Maciejewski, Rusza CEBIT 2010 w Hanowerze, ComputerWorld, 01.03.2010, <https://www.computerworld.pl/news/Rusza-CEBIT-2010-w-Hanowerze,356445.html>
- 75 Hity targów CeBIT 2010, PC World Komputer, 08-03-2010, <https://tech.wp.pl/hity-targow-cebit-2010-6034811170415745a>
- 76 CeBIT 2010: niewielu przedsiębiorców szuka szczęścia na niemieckim rynku, Rzeczpospolita, <https://www.rp.pl/artykul/441490-CeBIT-2010--niewielu-przedsiębiorcow-szuka-szczescia-na-niemieckim-rynku-.html>
- 77 Premier Waldemar Pawlak na stoisku Wielkopolskiego klastra, PCSS i miasta Poznań na targach CeBIT 2010, http://www.man.poznan.pl/online/pl/artykuly/870/Premier_Waldemar_Pawlak_na_stois ku_Wklastra_PCSS_i_miasta_Poznan_na_targach_CeBIT_2010.html
- 78 Premier Pawlak na stoisku PPNT – CeBIT 2010, <https://www.gdynia.pl/cownowego,2774/premier-pawlak-na-stoisku-ppnt-8211-cebit-2010,395943>
- 79 Piotr Waszczuk, CeBIT 2011: technologia w służbie demokracji, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-2011-technologia-w-sluzbie-demokracji,367717.html>
- 80 Wojciech Kowasz, CeBIT 2011 zakończony, zapraszamy do naszej relacji, Dobre Programy, <https://www.dobreprogramy.pl/CeBIT-2011-zakonczony-zapraszamy-do-naszej-relacji.News,23655.html>
- 81 Krzysztof Pasławski, Polskie firmy na CeBIT 2011, CRN, 2011-03-02, <https://www.crn.pl/aktualnosci/polskie-firmy-na-cebit-2011>
- 82 Adam Jadczyk, Polacy na targach CeBIT 2011, ComputerWorld, 15.03.2011, <https://www.computerworld.pl/news/Polacy-na-targach-CeBIT-2011,368080.2.html>
- 83 Kamil Kaczyński, Polski wynalazek na Targach CeBIT 2011, Instytut Matematyki i Kryptologii WAT, <https://www.imk.wat.edu.pl/index.php/36-polski-wynalazek-na-miedzynarodowych-targach-cebit-2011>
- 84 Adam Jadczyk CeBIT 2011: Comarch prezentuje rozwiązania dla MSP, ComputerWorld, 02.03.2011, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-2011-Comarch-prezentuje-rozwiazania-dla-MSP,367723.html>
- 85 Waldemar Pawlak zapowiedział na CeBIT 2011, że polska branża ICT ma za 10 lat tworzyć 15-proc. PKB, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Waldemar-Pawlak-zapowiedzial-na-CeBIT-2011-ze-polska-branza-ICT-ma-za-10-lat-tworzyc-15-proc-PKB,367866.html>
- 86 Bob Snyder The Munich Hall Theory of CeBIT Goes Down Bob's Byte21 April 2011, http://www.consumerit.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=659:the-munich-hall-theory-of-cebit-goes-down&catid=15&Itemid=100009

- ⁸⁷ Monika Tomkiewicz , Już 6 marca ruszają targi CeBIT. Mamy bezpłatne wejściówki dla czytelników, ComputerWorld, 02.03.2012, <https://www.computerworld.pl/news/Juz-6-marca-ruszaja-targi-CeBIT-Mamy-bezplatne-wejsciwki-dla-czytelnikow,380766.html>
- ⁸⁸ Delegacje z Polski na targach CeBIT w Hanowerze, <https://hamburg.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/cebit>
- ⁸⁹ CeBIT 2012 po polsku, http://www.man.poznan.pl/online/pl/artykuly/1783/CeBIT_2012_po_polsku.html
- ⁹⁰ Polskie firmy na CeBIT 2012, WPtech, <https://tech.wp.pl/polskie-firmy-na-cebit-2012-6034837259187329a>
- ⁹¹ Polskie centra danych na tegorocznym CeBIT w Hanowerze, 01.03.2012, <https://www.atm.com.pl/index.php?id=aktualnosci&eid=79&nid=3237&more=1>
- ⁹² Min. Gospodarki rusza z promocją polskich firm informatycznych. Polska partnerem targów CeBIT, Biznes News, <https://biznes.newseria.pl/news/min-gospodarki-rusza-z.p1451300453>
- ⁹³ Polska Partnerem CeBIT 2013, Opracowanie Ministerstwa Gospodarki, 2012.
- ⁹⁴ CeBIT szansą na zdobycie kluczowej pozycji na rynku informatycznym, <https://www.magazynit.pl/rynek-it/23737-cebit-szans-na-zdobycie-kluczowej-pozycji-na-ryнку-informatycznym.html>
- ⁹⁵ Studio Platige Image, <https://www.platige.com/pl/project/projekty-intraktywne-pl/cebit-2013-2/>
- ⁹⁶ Otwarcie CeBIT 2013 - CeBIT Opening Ceremony, <https://www.youtube.com/watch?v=vELdIVdoZGw>
- ⁹⁷ Tusk otworzył CeBIT z Merkel. "Świat polskich osiągnięć technologicznych", <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/tusk-otworzyl-cebit-z-merkel-swiat-polskich-osiagniec-technologicznych,309975.html>
- ⁹⁸ Prime Minister on the new technology CeBIT 2013 fair, <https://www.premier.gov.pl/en/news/news/prime-minister-on-the-new-technology-cebit-2013-fair.html>
- ⁹⁹ Róża Romaniec, CeBIT 2013 a polskie dokonania w branży informatycznej, <https://www.dw.com/pl/cebit-2013-a-polskie-dokonania-w-branzy-informatycznej/a-16646311>
- ¹⁰⁰ Digital Core Design, <https://www.dcd.pl/pl/>
- ¹⁰¹ Procesor, detektor podczerwieni na Marsa i kostka DICE+ na targach CeBIT 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=iYkZlrMzkHs>
- ¹⁰² Rola PARP w przygotowaniu partnerstwa Polski na targach CeBIT 2013, Dane z 22 stycznia 2013, <http://pokl.parp.gov.pl/files/74/15653.pdf>
- ¹⁰³ Polska na CeBIT, <https://www.wprost.pl/392205/Polska-na-CeBIT.html>
- ¹⁰⁴ Polska na CeBIT, relacja Dobreprogramy, <https://www.youtube.com/watch?v=Lv9NexHhFvg>

- ¹⁰⁵ Klip promujący Polską informatykę na CeBIT 2013, (ang.), <https://www.youtube.com/watch?v=vZYSnn2XE0g>
- ¹⁰⁶ Debiut na wielkiej scenie, http://www.visualcommunication.pl/pg/pl/content/biznes_i_ludzie/debiut_na_wielkiej_s_cenie.html
- ¹⁰⁷ Trudno jest znaleźć rzeczywistą liczbę polskich firm biorących udział w tym CeBIT, nie ma też żadnej ich listy.
- ¹⁰⁸ Otwarcie Polish-German ICT Summit, <https://www.youtube.com/watch?v=xAApVbN47oQ>
- ¹⁰⁹ Przemówienia Prof. Kempfa i Dra Iszkowskiego, <https://www.youtube.com/watch?v=FH-dnNVdgm8>
- ¹¹⁰ Relacja z panelu dyskusyjnego, <https://www.youtube.com/watch?v=sWw8WDT3hmo>
- ¹¹¹ Wystąpienie Aleksandra Ducha z Asseco, <https://www.youtube.com/watch?v=OIE7KrTsqLc>
- ¹¹² CeBIT 2013: mniej publiczności, więcej fachowców, Puls Biznesu, <https://www.pb.pl/cebit-2013-mniej-publicznosci-wiecej-fachowcow-708261>
- ¹¹³ Web.gov.pl na Targach CeBIT 2014, PARP, https://www.web.gov.pl/nasze-projekty/cebit-2014/o-targach-cebit-2014/658_3707_web-gov-pl-na-targach-cebit-2014.html
- ¹¹⁴ TPSA: Telefonía stacjonarna wciąż ważna w strategii firmy, Gazeta Prawna, 2013, <https://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/688984,tpsa-telefonía-stacjonarna-wciaz-wazna-w-strategii-firmy.html>
- ¹¹⁵ Marcin Bieńkowski, Targi CeBIT 2014 - fotorelacja z jednej z największych imprez technologicznych na świecie, Benchmark, 2014, http://www.benchmark.pl/testy_i_recenzje/targi-cebit-2014-fotorelacja-z-jednej-z-najwiekszych-imprez-technologicznych-na-swiecie.html
- ¹¹⁶ Asseco Solutions AG, <https://www.applus-erp.de/asseco-solutions/news/cebit-2014-hall5-erp/>
- ¹¹⁷ Michał Chrobot, CeBIT 2014 już za miesiąc. Czego możemy się spodziewać?, Komputer Świat, 2014, <https://www.komputerswiat.pl/artykuly/redakcyjne/cebit-2014-juz-za-miesiac-czego-mozemy-sie-spodziewac/degdesd>
- ¹¹⁸ Łukasz Cichy, CeBIT 2014 - Prestiż przede wszystkim, ComputerWorld, 18.03.2014, <https://www.computerworld.pl/news/CeBIT-2014-Prestiz-przede-wszystkim,395428.html>
- ¹¹⁹ EITO, <https://www.eito.com/>
- ¹²⁰ CeBIT 2015 oczami techManiaKa, GSMmianiak.pl, <https://www.gsmmianiak.pl/401672/cebit-2015-podsumowanie/>
- ¹²¹ Arkadiusz Świostek, CeBIT 2015: Nowe produkty, Chińczycy i coraz mniejsza popularność, KomputerSwiat, 26 mar 15, <https://www.komputerswiat.pl/artykuly/redakcyjne/cebit-2015-nowe-produkty-chinczycy-i-coraz-mniejsza-popularnosc/1llvj9m>

- ¹²² Paweł Ślusarczyk, CeBIT 2016 – relacja z największych targów nowych technologii w Europie (mnóstwo zdjęć!!!), CD3D, 22 marca 2016, <http://centrumdruku3d.pl/cebit-2016-relacja-najwiekszych-targow-nowych-technologii-europie-mnostwo-zdjec/>
- ¹²³ Anita Kaźmierska, Polskie firmy na CeBIT 2016, SATkurier, 2016-07-28, <https://satkurier.pl/news/126447/polskie-firmy-na-cebit-2016.html>
- ¹²⁴ CeBIT 2016 - polskie firmy na targach, InteriaTech, <https://nt.interia.pl/news-cebit-2016-polskie-firmy-na-targach,nId,2162878>
- ¹²⁵ AssecoFamily, <https://assecofamily.com/tag/cebit/>
- ¹²⁶ Magdalena Zwolińska, Polska na targach CeBIT 2017 – podsumowanie, Portal Promocji Eksportu PARP, <https://ict.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/236116.zakonczyly-sie-targi-cebit-na-korych-parp-zorganizowala-polskie-stoisko-promocyjne.html>
- ¹²⁷ Targi CeBIT w Hanowerze 2017. Polska zorganizuje ceremonię otwarcia, Forsa.pl, <https://forsal.pl/artykuly/1022381,targi-cebit-w-hanowerze-2017-polska-zorganizuje-ceremonie-otwarcia.html>
- ¹²⁸ Wiesław Pawłowicz, Po 33 latach CeBIT znika z kalendarza, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Po-33-latach-CeBIT-znika-z-kalendarza.411463.html>
- ¹²⁹ Koniec targów CeBIT. Powodem malejące zainteresowanie imprezą, Wirtualnedia, <https://www.wirtualnedia.pl/artykul/koniec-targow-cebit-dlaczego>
- ¹³⁰ Hannover Messe 2019 rozpoczęte. Na targach nie brak także polskich firm, Magazyn Przemysłowy, <https://www.magazynprzemyslowy.pl/aktualnosci/Hannover-Messe-2019-rozpoczete-Na-targach-nie-brak-takze-polskich-firm,11971,1>
- ¹³¹ CEBIT Events worldwide, <https://www.cebit.de/en/>
- ¹³² Rafał Jakubowski, Polskie firmy na targach CeBIT 2002, ComputerWorld, <https://www.computerworld.pl/news/Polskie-firmy-na-targach-CeBIT-2002,26348.html>
- ¹³³ Wacław Iszkowski, Podsumowanie uczestnictwa firm w targach CeBIT 2013, <https://www.slideserve.com/gin/podsumowanie-uczestnictwa-firm-w-targach-cebit-2013>
- ¹³⁴ Krystyna Karwicka, INFOSYSTEM'92, , 30.03.199, <https://www.computerworld.pl/news/INFOSYSTEM-92,307698.html>
- ¹³⁵ Baltcom'91, Computerworld, 16.08.1991, <https://www.computerworld.pl/news/Baltcom-91,313003.html>
- ¹³⁶ InfoMan '93, ComputerWorld, Computerworld, <https://www.computerworld.pl/news/InfoMan-93,304735.html>
- ¹³⁷ Bill Gates i Michel Dell gośćmi targów INVEX w Brnie, Computerworld, 24.10.1994, <https://www.computerworld.pl/news/Bill-Gates-i-Michel-Dell-goscmi-targow-INVEX-w-Brnie,301834.html>
- ¹³⁸ SICOB, les terms modernes, www.sicob.tv